

UR-07-14-5/11

Bosanski jezik

IZVJEŠTAJ REVIZIJE UČINKA

Upravljanje koncesijama u Federaciji Bosne i Hercegovine

Sarajevo, februar 2011. godine

Upravljanje koncesijama u Federaciji Bosne i Hercegovine

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine proveo je reviziju učinka na temu: „Upravljanje koncesijama u Federaciji Bosne i Hercegovine“.

U skladu sa članom 14. Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06) Ured za reviziju ima pravo izvršiti pregled, ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja, cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti sa kojim ta institucija koristi svoje resurse i o tome izvještavati na način koji ovaj Zakon određuje.

Prilikom vršenja revizije, Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH se pridržava odredbi Zakona o reviziji, INTOSAI revizijskih standarda³, INTOSAI etičkog kodeksa uz primjenu najkvalitetnijih metoda i prakse revizije.

Revizija učinka prema INTOSAI standardima podrazumijeva:

- reviziju ekonomičnosti upravnih aktivnosti u skladu sa značenjem upravnih načela i prakse, te politikama uprave;
- reviziju efikasnosti korištenja ljudskih, materijalnih, finansijskih i drugih resursa uključujući ispitivanje informacionih sistema, te upravljačkih i kontrolnih aktivnosti kod jedinica –institucija koje podliježu reviziji i
- reviziju efektivnosti-uspješnosti u odnosu na postavljene ciljeve jedinica-institucija koje podliježu reviziji, te reviziju ostvarenih aktivnosti u odnosu na namjeravane.

Revizijom su obuhvaćene institucije: Federalno ministarstvo industrije, energetike i rudarstva, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Komisija za koncesije Federacije BiH i kantonalna nadležna ministarstva i komisije za koncesije. Prikazano je kako sistem koncesija funkcioniše od planiranja do realizacije, organizacija i način rada komisija za koncesije, kao i procjenu ostvarenih efekata. U Izvještaju su date preporuke institucijama sa ciljem da dodjela i korištenje javnih dobara budu usmjereni na brži privredni razvoj i stvaranje boljih uslova za život.

Provođenjem revizije, revizijski tim je došao do određenih nalaza, koji su prezentirani predstavnicima nadležnih institucija na Fokus grupi. U skladu sa odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH, subjektima revizije je dostavljen Nacrt izvještaja na očitovanje, nakon čega je sačinjen Konačan izvještaj revizije učinka. Ured za reviziju institucija u FBiH dostavlja Vam Konačan izvještaj na dalju upotrebu i postupanje.

---

³ INTOSAI standardi za reviziju su standardi revizije za javni sektor doneseni na XIV kongresu INTOSAI u Vašingtonu 1992. godine

---

Reviziju je proveo revizijski tim u sastavu: Vildana Džaferović, vođa tima i Ana Krajina, član tima. Konačan izvještaj izradila je Vildana Džaferović, vođa tima, a u pisanju istog učestvovala su Mirsada Čengić i Ajsela Tanković, revizori Sektora revizije učinka.

**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

**Branko Kolobarić, dipl.oec
s.r.**

GENERALNI REVIZOR

**Dr.sc.Ibrahim Okanović, dipl.oec
s.r.**

SADRŽAJ

REZIME	1
1. UVOD	3
1.1. Pozadina	3
1.2. Svrha i revizorska pitanja	3
1.3. Početne tačke i osnov za procjene	4
1.4. Obim, ograničenja i metodologija	5
1.5. Struktura izvještaja	7
2. PREDMET I OBLAST REVIZIJE	8
2.1. Zakonska regulativa i planiranje koncesija	8
2.2. Akteri revizije i njihove uloge	9
2.3. Organizacija komisija za koncesije	10
2.4. Procedure dodjele koncesije	10
2.5. Administrativne pretpostavke za realizaciju koncesije	11
3. KONCESIJE U FEDERACIJI BiH	12
3.1. DODJELA KONCESIJA U FEDERACIJI BIH	12
3.2. AKTIVNOSTI NA NIVOU FEDERACIJE BiH	14
3.2.1. Nema potpisanih ugovora za koncesije, niti ugovora na osnovu ranije izdatih dozvola	14
3.2.2. Nedovoljan nivo planiranja pripremnih aktivnosti i nedostatak koordinacije u upravljanju koncesijama	14
3.2.3. Nerazvijena evaluacija i nedostatak aktivnosti za poboljšanje učinka u upravljanju koncesijama	16
3.3. AKTIVNOSTI NA NIVOU KANTONA	16
3.3.1. Neefikasno i neblagovremeno dodjeljivanje koncesija	16
3.3.2. Neharmonizirane politike, procedure i prakse	17
3.3.3. Nedovoljna transparentnost u postupku dodjele koncesija	18
3.3.4. Administrativne i druge prepreke u realizaciji koncesija	18
3.3.5. Rezultati i efekti nisu zadovoljavajući	20
4. UPRAVLJANJE DODJELOM KONCESIJA PO KANTONIMA	22
4.1. Aktivnosti u Tuzlanskom kantonu	23
4.2. Aktivnosti u Unsko-sanskom kantonu	24
4.3. Aktivnosti u Srednjobosanskom kantonu	25
4.4. Aktivnosti u Hercegovačko-neretvanskom kantonu	26
4.5. Aktivnosti u Kantonu Sarajevo	27
4.6. Aktivnosti u Zeničko-dobojskom kantonu	28
4.7. Aktivnosti u Zapadno-hercegovačkom kantonu	28
4.8. Aktivnosti u Hercegbosanskom kantonu	29
4.9. Aktivnosti u Bosansko-podrinjskom kantonu	30
4.10. Aktivnosti u Posavskom kantonu	31
4.11. Rezime obavljenih aktivnosti po pojedinim kantonima	32

---

5. ZAKLJUČCI	35
5.1. Sistemom koncesija se ne upravlja efikasno i sistem ne funkcioniše	36
5.1.1. Dodjela koncesija nije blagovremena	37
5.1.2. Politike, procedure i prakse nisu harmonizirane	37
5.1.3. Transparentnost nije osigurana	37
5.1.4. Administrativne i druge prepreke ograničavaju realizaciju ugovora	38
5.1.5. Rijetko su poduzimani koraci odgovornih institucija da poprave situaciju	38
5.2. Postoje razlike između deset kantona	38
5.3. Zaključna razmatranja i glavne posljedice	39
6. PREPORUKE.....	40
6.1. Kratkoročne preporuke	40
6.2. Dugoročne preporuke	42
REFERENCE	45
PRILOZI	47

REZIME

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH proveo je reviziju učinka na temu: „Upravljanje koncesijama u Federaciji BiH“. Revizija je bila motivisana indikacijama da u oblasti koncesija na federalnom nivou nije dodijeljena ni jedna koncesija, dok na kantonalnom nivou ima problema u realizaciji dodijeljenih koncesija. Konstatovano je da je veliki broj ugovora o koncesijama dodijeljen putem samoinicijativnih ponuda, bez dovoljno otvorene, transparentne i konkurentne procedure i da ostvareni efekti nisu zadovoljavajući. Revizijski tim je izvršio procjenu efikasnosti funkcionisanja sistema koncesija od planiranja do realizacije, zatim organizaciju i način rada komisija za koncesije i transparentnost, kao i procjenu efekata u periodu od 2002. do 2009. godine. Na osnovu provedenog ispitivanja date su preporuke sa ciljem da dodjela i korištenje javnih dobara bude usmjereno na brži privredni razvoj i stvaranje boljih uslova za život.

NALAZI REVIZIJE

Federalni nivo

- Nema potpisanih ugovora za koncesije, niti ugovora na osnovu ranije izdatih dozvola
- Nedovoljan nivo planiranja pripremnih aktivnosti i nedostatak koordinacije u upravljanju koncesijama
- Nerazvijena evaluacija i nedostatak aktivnosti za poboljšanje učinka u upravljanju koncesijama

Kantonalni nivo

- Neefikasno i neblagovremeno dodjeljivanje koncesija
- Neharmonizirane politike, procedure i prakse
- Nedovoljna transparentnost u postupku dodjele koncesija
- Postoje administrativne i druge prepreke u realizaciji koncesija
- Rezultati i efekti nisu zadovoljavajući

ZAKLJUČCI

Opći zaključak je da sadašnji sistem nije uspio ostvariti svoj osnovni cilj, a to je privlačenje investicija i doprinos ekonomskom razvoju. Način na koji se sistemom upravlja ne zadovoljava standarde efikasnosti, transparentnosti i odgovornosti. Pružanje usluga nije blagovremeno, uočeni su ozbiljni nedostaci u pogledu praćenja i izvještavanja o učinku, način rada i prakse variraju između kantona, a u većini kantona postoje poteškoće u realizaciji koncesija. Ne postoji jedinstvena nadzorna funkcija, i nisu poduzete nikakve značajne inicijative da se sistem i učinkovitost sistema poboljšaju, kako na federalnom tako ni na kantonalnom nivou. Pored toga, način na koji sistem radi, ostavlja prostor za nelegalno korištenje prirodnih i drugih resursa, kao i rizik da investitori odustanu ili odaberu druge lokacije za svoje investicije.

Zaključci su:

- Sistemom koncesija se ne upravlja efikasno i sistem ne funkcioniše.
- Dodjela koncesija nije blagovremena.
- Politike, procedure i prakse nisu harmonizirane.
- Transparentnost nije osigurana.
- Administrativne i druge prepreke ograničavaju realizaciju ugovora.
- Rijetko su poduzimani koraci odgovornih institucija da poprave situaciju.

PREPORUKE

Ured za reviziju institucija u FBiH zaključio je da u sistemu upravljanja koncesijama ima dosta mjesta za poboljšanja. Ukoliko bi se procedurama upravljalo u skladu sa dobrom praksom, biti će potrebno provesti neke manje promjene, ali i neke fundamentalne promjene. Procedure dodjele koncesija koje su bile predmetom ove revizije, trebat će proći kroz ove promjene. Te promjene će se vjerovatno moći primijeniti i na druge vrste koncesija, obzirom da je uočena problematika proširena i na druge oblasti. Stoga je Ured za reviziju institucija u FBiH mišljenja da Vlada FBiH, kao i Vlade kantona ovom pitanju trebaju posvetiti pažnju što je prije moguće.

Parlament i Vlada FBiH, kao i Skupštine i Vlade kantona trebaju razmotriti sljedeće savjete koji bi pomogli u poboljšanju sistema upravljanja koncesija u Federaciji BiH. Neki od ovih savjeta mogu se odmah primijeniti u radu, dok su drugi više zahtjevni i za njih je potrebno više vremena da bi se pripremile i implementirale odgovarajuće aktivnosti.

Kratkoročne preporuke

Vlada i odgovarajuće institucije na federalnom i kantonalnom nivou, u kratkoročnom smislu, treba da razmotre sljedeće prijedloge sa ciljem reduciranja vremena procesiranja i poboljšanja koncesija koje su od vitalnog značaja za društvo:

- **Započeti analizu prepreka koje dovode do slabog učinka i započeti promjene u svim procedurama dodjele koncesija kod kojih postoje indicije o dugom vremenu procesiranja:**
- **Konkretnije, testirati i provjeriti da li se takve ideje vrijede implementirati**

Dugoročne preporuke

U dugoročnom smislu, razmotriti mogućnost da se Vlada FBiH, u saradnji sa kantonalnim vladama, fokusira na restrukturiranje procesa:

- **Razmotriti mogućnost da se uspostavi radno tijelo koje bi predložilo mjere za poboljšanje sistema upravljanja koncesijama i ukoliko je potrebno, promijeni zakonski okvir i organizacijske postavke**

1. UVOD

1.1. *Pozadina*

Zakoni o koncesijama² su zakoni koji regulišu procedure za komercijalnu eksploataciju prirodnih ili drugih resursa od javnog ili opšteg interesa kako na nivou Federacije BiH, tako i na kantonalnom nivou. Cilj je da se osigura transparentan i jasan pravni okvir koji će privući investicije, te promovirati i obezbjediti brži privredni razvoj u cijeloj Federaciji BiH.

Od 2002. godine, kada su važeći zakoni usvojeni, posmatrano u cjelini, nisu ostvareni zadovoljavajući rezultati. Na federalnom nivou, koji je odgovoran za veće projekte, nije dodijeljena niti jedna koncesija³. Na kantonalnom nivou, odgovornom za manje projekte, potpisano je oko 300 ugovora, ali daleko od toga da su svi oni stvarno realizovani. Izvještaj Komisije za koncesije FBiH je procijenio da Federacija gubi oko 200 miliona KM na godišnjem nivou⁴ kao posljedica nekonzistentne primjene i implementacije Zakona o koncesijama FBiH, loše prakse ili kašnjenja u realizaciji. Zakonom je predviđeno da sva preduzeća koja u obavljanju svoje djelatnosti koriste prirodna bogatstva na osnovu ranije izdatih dozvola, obavezno sa koncesorima trebaju sklopiti ugovore o koncesiji, što prema dostupnim informacijama nije učinjeno.

Takođe je i SIGMA u svom izvještaju upozorila da je: „Osnovna karakteristika sistema koncesija veoma veliki broj ugovora o koncesijama dodijeljen putem samoinicijativnih ponuda, bez dovoljno otvorene, transparentne i konkurentne procedure“⁵. Uočeno je da na nivou Federacije i u većini kantona ne postoje precizne evidencije o broju aplikacija, niti registri dodijeljenih koncesija. Pored toga ni evidentiranje i naplata koncesionih naknada, kao i nadzor nisu zadovoljavajući. Tako, na primjer, nije bilo moguće dati prikaz broja aplikacija tokom proteklih godina, niti u potpunost broj pokrenutih, a ne završenih postupaka za dodjelu koncesija.

Zbog značaja koncesija za društvo i gore navedenih problema, Ured za reviziju institucija u FBiH je odlučio da sprovede reviziju učinka na temu „Upravljanje koncesijama u Federaciji BiH“.

1.2. *Svrha i revizorska pitanja*

Cilj revizije je da ispita da li sistem upravljanja koncesijama djeluje efikasno na federalnom i na kantonalnom nivou i da li tu postoji prostor za unaprijeđenja. Po mišljenju Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH je važno da jedan tako značajan sistem za razvoj društva ispunjava svoje ciljeve i da se poslovi u okviru ovog sistema obavljaju blagovremeno.

---

² Pored Zakona o koncesijama FBiH, na snazi su i deset kantonalnih zakona o koncesijama; vidi referentnu listu.

³ Zakon o koncesijama FBiH je usvojen 2002. godine

⁴ Izvještaji Komisije za koncesije FBiH za 2007. i 2008. godinu.

⁵ SIGMA, Strukovni pregled, Koncesije i javno-privatna partnerstva u Bosni i Hercegovini, Finalni izvještaj, septembar 2009.

Glavno revizorsko pitanje je: *Da li se procedurama u procesu dodjele koncesija efikasno upravlja i da li one služe ostvarenju postavljenih ciljeva, kao i da li postoji prostor za unaprijeđenja?*

Glavno revizorsko pitanje je razrađeno i podijeljeno u slijedeća potpitanja:

1. Da li se procedurama za dodjelu koncesija upravlja efikasno i pravovremeno?
2. Da li su politike, procedure i prakse harmonizirane?
3. Da li su procesi dodjele koncesija transparentni i da li se relevantna dokumentacija čuva na adekvatan način?
4. Da li postoje određene inherentne prepreke za efikasnu realizaciju koncesija?
5. Da li su vlasti pokretale aktivnosti za poboljšanje učinka u ovoj oblasti?
6. Postoje li razlozi da trenutna situacija u ovoj oblasti uzrokuje negativne konsekvence za vladu, investitore i cjelokupno društvo?
7. Postoji li prostor za strukturalna i dugoročna poboljšanja ili su problemi više operativne prirode?

1.3. Početne tačke i osnov za procjene

Zakonima o koncesijama nisu utvrđeni rokovi za provođenje procedura za dodjelu koncesija, ali svakako kod donošenja ovih i drugih zakona postoji ideja da se promovira pravovremenost i efikasnost u primjeni istih. Proklamovano je, da je zakonski okvir uspostavljen sa ciljem privlačenja investicija. To znači da postupak za dodjelu koncesija ne bi trebao biti previše komplikovan, skup ili da je potrebno dugo vrijeme za realizaciju investicija. Na to ne bi trebali uticati čak ni aspekti koji se odnose na zaštitu okoline, kao i rizik za investitora na koje treba obratiti pažnju tokom cjelokupnog procesa odobravanja, kao i realizacije koncesija. Opšti kriterij za Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH je da sistem treba biti uređen, organizovan, upravljan i rukovođen u skladu sa dobrom međunarodnom praksom kad se radi o transparentnosti, odgovornosti i efikasnosti.

Nadalje, Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH je pokušao da procijeni šta bi se moglo smatrati optimalnim vremenom za procesiranje različitih vrsta predmeta i koraka u postupku dodjele koncesija na Federalnom i kantonalnom nivou. Sve takve kalkulacije treba uzeti sa oprezom, obzirom da su to samo procjene bazirane na određenim pretpostavkama koje možda nije moguće primjeniti u svim slučajevima. Pravila o postupku dodjele koncesija usvojena na federalnom nivou predstavljaju reviziji osnovu za procjene⁶. Ona uključuju i rokove za neke od faza u procesu dodjele koncesija, ali za faze bez određenog vremenskog okvira, revizija je bazirala procjenu na optimalnom vremenu (bez obzira na vrstu koncesije). Moglo bi se reći da ovo nije pouzdan način mjerenja svih podnesenih zahtjeva, jer isti tokom vremena variraju i postojeći podaci ne predstavljaju najbolju praksu. Ipak, on može biti korišten kao indicija vremena provođenja postupka, koji ne bi trebao dugo trajati, pa

---

⁶ Pravila o procedurama za dodjelu koncesija (Službene novine FBiH broj 68/06)

takav može služiti kao jedan od načina za procjenu ili kriterij (detaljnije: Prilog broj 4).

Prema ovim procjenama proces dodjele koncesija na federalnom nivou u slučaju samoinicijativne ponude optimalno bi trebao trajati do 240 dana, a u slučaju javnih poziva do 420 dana. Za kantone sa manje komplikovanim zahtjevima, procijenjeno je da bi, optimalno vrijeme za provođenje postupka trebalo trajati do 120 dana za samoinicijativnu ponudu i 300 dana za tenderski postupak. Optimalno vrijeme je korišteno kao jedno od mjerila tokom revizije, ali je važno naglasiti da je bazirano i na izjavama i praksama kod određenog broja odabranih slučajeva u postupku dodjele koncesija.

1.4. Obim, ograničenja i metodologija

Revizija obuhvata cjelokupni sistem upravljanja koncesijama, od planiranja do realizacije koncesija. Ona se odnosi na nadležne institucije na Federalnom nivou, u svim kantonima i nekim općinama koji imaju nadležnosti vezane za oblast koncesija. Obuhvaćena su čak i regulatorna i organizacijska pitanja vezana za postupak dodjele koncesija.

Koncesije se mogu dodjeliti u različitim oblastima, poput raznih infrastrukturnih investicija (ceste, aerodromi itd), eksploataciju mineralnih i ostalih sirovina, elektroenergetske objekte, iskorištavanje šuma, vodnih resursa, poljoprivrede, lova i ribolova, itd. Prikupljane su informacije i podaci o koncesijama za period od 2002. do 2009. godine. U Federaciji BiH, tokom posmatranog perioda, dvije vrste koncesija su dominantne: hidroelektrane do 5 MW⁷ i eksploatacija mineralnih i drugih sirovina, te predstavljaju više od 60% svih dodijeljenih koncesija.

Da bi se ograničilo istraživanje, bilo je neophodno odabrati uzorke koji mogu služiti kao dobra ilustracija načina na koji sistem funkcioniše i koje su posljedice potencijalnih problema. Ured za reviziju institucija u FBiH za uzorak je odabrao koncesije vezane za izgradnju hidroelektrana i eksploataciju mineralnih i drugih sirovina.

Odabrana su dva različita uzorka. Za proces dodjele koncesija, sagledani su prikupljeni podaci o dodijeljenim koncesijama u periodu 2006.-2009. godine vezani za izgradnju hidroelektrana i eksploataciju mineralnih i drugih sirovina. Proces realizacije koncesija sagledan je samo za koncesije koje se odnose na hidroelektrane za period 2000.-2009. godina.

Ured za reviziju institucija u FBiH smatra da je uzorak obuhvatio ograničen broj predmeta i da on možda ne predstavlja sve vrste zahtjeva i sveobuhvatnu procjenu načina na koji se provodio postupak za dodjelu koncesija u smislu vremena procesiranja i posljedica potencijalnih problema. Međutim, vrste odabranih koncesija predstavljaju značajan broj predmeta koji je sagledan kroz nekoliko godina. Šta više, revizija vjeruje da odabrani slučajevi mogu u dovoljnoj mjeri pružiti indiciju ili ukazati na stvarne opšte probleme u upravljanju koncesijama, vezano za pitanja

---

⁷ hidroelektrane do 5 MW u daljem tekstu hidroelektrane

---

dokumentacije, nadzora, najboljih praksi itd. Nadalje, određene procedure su zajedničke za sve ili barem za većinu zahtjeva.

Kako je gore navedeno, revizija se suočavala sa problemima kod prikupljanja dovoljnih i pouzdanih podataka. Bilo je neophodno studirati pojedinačne zahtjeve kod različitih institucija, jer nema statističkog evidentiranja podataka, niti evaluacije istih, što može sa sobom nositi rizik pogrešne interpretacije. Zbog toga je bilo neophodno primijeniti različite vremenske okvire za određena ispitivanja. Takođe, obzirom da postoje ograničenja po pitanju informacija koje bi bile od interesa, kao nepostojanje jedinstvene baze podataka dodijeljenih koncesija, prosječno radno vrijeme utrošeno po svakom zahtjevu, kao i po fazama u postupku dodjele, jednostavno nije bilo moguće prikupiti i analizirati. Trenutno nisu dostupni podaci o tome koliko je godišnje predato zahtjeva za koncesije ili raspisano javnih poziva ili koliko je bilo učesnika na natječajima za dodjelu koncesija tokom posljednjih godina, jedino je dostupan podatak o tome koliko je koncesija dodijeljeno.

Kada govorimo o pouzdanosti podataka korištenih u izvještaju, tu takođe postoji prostor za određene rezerve, iako su podaci predstavljeni u izvještaju provjereni koliko je god to bilo moguće, a iste su dostavljale nadležne institucije. Neki podaci su bazirani na informacijama prikupljenim kroz upitnike ili na interpretacijama dostupnih dokumenata. Revizija je takođe, pokušala da stekne najbolju moguću sliku i da kroz proces usaglašavanja podataka sa svim odgovornim institucijama uključenim u proces dodjele koncesija razriješi važna pitanja od značaja za opšte zaključke. Korišteni su, takođe, i međunarodni izvještaji kao i neke druge publikacije, izvori sa interneta, sa ciljem da se ispitaju najbolje prakse i način dodjeljivanja koncesija, praksi i problema u susjednim zemljama.

Da bi se mogla sprovesti ova revizija bilo je važno kombinovati više metoda. Da bi se uštedjelo vrijeme kod prikupljanja velikog broja informacija od kantona, korišten je upitnik. Kako je gore pomenuto, određeni odabrani uzorci kombinovani su sa studijama pojedinačnih slučajeva i bili su jedini realni pristup u ovom ispitivanju. Informacije su prikupljane i direktnim opservacijama (zbog potvrde) ili razgovorima (zbog stjecanja znanja, pogleda iznutra, razumijevanja i propitivanja argumentacije). Osim ovoga, pregledan je veliki broj javnih dokumenata i izvještaja, kao i internih memoranduma i dokumenata sa ciljem sticanja znanja, perspektiva i potvrda. Korištene su statističke metode radi kompiliranja informacija i produbljivanja analiza. Radi upoznavanja sa uslovima i praksama u susjednim zemljama, bilo je potrebno koristiti međunarodne publikacije i internet. Za sagledavanje procesa upravljanja koncesijama bilo je potrebno prikupiti i informacije iz nekih općina i institucija nadležnih za dodjelu i realizaciju koncesija.

Kao izvori su korišteni javni pozivi za ponude; samoinicijativne ponude; ugovori o koncesijama; dozvole i saglasnosti za realizaciju koncesija; zapisnici i izvještaji o radu komisija za koncesije; i korespondencija između odgovornih institucija, kantona i općina. Dalje, zakoni i podzakonski akti, dokumenti vezani za politiku dodjele koncesija, usvojene strategije i razvojni planovi su također bili analizirani. Drugi izvori su bile informacije prikupljene kroz upitnike i razgovore sa rukovodiocima, komisijama i sa osobljem unutar odgovornih institucija, investitorima iz raznih oblasti

i predstavnicima akademske zajednice. Takođe, međunarodni izvještaji i drugi javni izvještaji, interni dokumenti su bili korišteni, kao i razne web stranice iz BiH i inostranstva.

1.5.   *Struktura izvještaja*

Izvještaj je strukturiran na slijedeći način:

- Poglavlje dva opisuje sistem dodjeljivanja koncesija u FBiH.
- Poglavlje tri i četiri predstavljaju nalaze.
- Poglavlje pet sadrži zaključke.
- Poglavlje šest pruža preporuke.
- Prilozi sadržavaju reference i dodatne statističke pokazatelje.

---

2. PREDMET I OBLAST REVIZIJE

Koncesija je pravo obavljanja privrednih djelatnosti korištenjem prirodnih bogatstava, dobara u općoj upotrebi i obavljanja djelatnosti od općeg interesa. Da bi se lakše razumio način dodjele koncesije iste smo podjelili na „stare“ i „nove koncesije“. „Stare koncesije“ odnose se na privredne subjekte koji obavljaju privredne djelatnosti u ranije izgrađenim objektima, koji su definisani u prostornim/regulacionim planovima i imaju dozvole za rad izdate prije donošenja Zakona o koncesijama FBiH. U momentu početka korištenja prirodnih bogatstava i drugih resursa od strane ovih subjekata nisu postojali propisi vezani za zaključivanje koncesionih ugovora. Zbog toga je donešenjem Zakona o koncesijama FBiH predviđen poseban tretman za ove situacije. Naime, za ove koncesije predviđena je mogućnost zaključivanja koncesionih ugovora u određenom roku bez provođenja postupka. „Nove koncesije“ podrazumijevaju otpočinjanje korištenja prirodnih bogatstava i drugih resursa od strane investitora nakon donošenja Zakona o koncesijama u FBiH. U ovim slučajevima investitori, u većini slučajeva, po zaključivanju koncesionih ugovora traže odobrenja za izgradnju objekata ili druge saglasnosti kako bi realizovali koncesiju.

Sistem upravljanja koncesijama (kod „novih koncesija“) uglavnom se sastoji od četiri osnovna dijela procesa: raspisivanje javnih poziva i/ili podnošenje samoinicijativne ponude (apliciranje), dodjela koncesije, pribavljanje dozvola i saglasnost za realizaciju koncesije i realizacija iste. Koncesionar podnosi zahtjev za dodjelu koncesije, odgovoran je za dostavljanje uredne i potpune dokumentacije i vodi računa o realizaciji koncesije. Nadležne institucije na federalnom i/ili na kantonalnom nivou odgovorne su za raspisivanje javnih poziva, te upravljanje procedurama dodjele koncesija u skladu sa zakonom i davanje potrebnih saglasnosti i odobrenja za realizaciju koncesije.

Kao što se u nastavku vidi, postoji veliki broj oblasti koje mogu biti predmet koncesija, od komplikovanih infrastrukturnih investicija do manjih stvari i to: izgradnja i/ili korištenje (cesta, željezničke pruge, plovni kanal, luka i aerodrom); korištenje vodotoka, te ljekovitih, termalnih i mineralnih voda; izgradnja hidroenergetskih objekata; izgradnja i/ili korištenje hidroakumulacija; istraživanje i/ili korištenje energetskih i drugih mineralnih sirovina, sve vrste soli i solnih voda, zatim sirove nafte i zemnog gasa; korištenje građevinskog zemljišta, šuma i šumskog i poljoprivrednog zemljišta; lov i ribolov; izgradnja, korištenje i upravljanje cjevovodnim transportom nafte i gasa i skladištenje; igre na sreću; željeznički saobraćaj; javni linijski prijevoz lica; istraživanje i/ili korištenje hidromelioracionih sistema i sistema za vađenje materijala iz vodotoka i vodnih površina; hoteli i ostali turistički objekti i prostori i objekti prirodnog i graditeljskog naslijeđa.

2.1. Zakonska regulativa i planiranje koncesija

Zakon o koncesijama u FBiH donesen je 2002. godine i imao je za cilj stvaranje transparentnog, nediskriminatornog i jasnog pravnog okvira za utvrđivanje uslova pod

kojima će se dodijeljivati koncesije, te stimulirati ulaganja stranog kapitala u oblastima u kojima se može dodijeliti koncesija.⁸ Nadležnosti za dodjelu koncesija podijeljene su, navedenim Zakonom, između Federacije i kantona koji su trebali donijeti svoje zakone o koncesijama ili uskladiti već donesene⁹.

Zakon o koncesijama FBiH predviđa donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija. Navedenim aktom daje se opis privrednih subjekata i industrijskih oblasti koje se mogu dodijeliti domaćim i stranim pravnim licima. To je dokument kojim se utvrđuje dugoročni plan raspoloživih i potencijalnih resursa koji se mogu dati u koncesiju, te mogućnost njihovog korištenja. Na osnovu politike za dodjelu koncesija, ministarstva na svim nivoima vlasti bi trebala dugoročno i kratkoročno planirati dodjelu koncesija, te obaviti pripreme radnje za dodjelu koncesija. Planiranje bi trebalo obuhvatiti istraživanja i izradu studija ekonomske opravdanosti i izvodljivosti.

Pored gore navedenog, zakoni o koncesijama na nivou kantona kao i zakoni koji regulišu pojedine oblasti koje mogu biti predmet koncesije, trebaju biti harmonizirani sa Zakonom o koncesijama FBiH. Takođe, trebaju biti harmonizirani i sa Direktivama Evropske Unije koji se odnose na ovu oblast.

2.2. Akteri revizije i njihove uloge

Akteri u postupku dodjele koncesija su vlade, nadležna ministarstva i komisije za koncesije na federalnom i kantonalnom nivou i koncesionari, a izuzetno mogu biti i općine.

Uloga komisija za koncesije regulisana je zakonima o koncesijama na svim nivoima kojima je određeno da li iste imaju ulogu regulatora u postupku dodjele koncesija ili nemaju tu ulogu već provode cjelokupan postupak za dodjelu koncesija.

Drugi učesnici u postupku dodjele koncesija su resorna ministarstva u predmetnim oblastima i koncesionari. Upravljanje koncesionim dobrima je u nadležnosti resornih ministarstava i ista mogu biti koncesori. Uloga resornih ministarstava u postupku, zavisi od nadležnosti i načina organizacije komisija za koncesije. Pored ovoga, resorna ministarstva vrše i nadzor nad radom koncesionara. Evidencije o naplaćenim koncesionim naknadama vode se u ministarstvima finansija. Općine se ponekad javljaju kao institucije koje provode postupak i dodijeljuju koncesije ukoliko je ta nadležnost prenesena od strane Vlade kantona.

Realizacija koncesionih ugovora vezana je za nadležnost općina, ministarstava prostornog uređenja i ministarstava iz oblasti zaštite okoline na svim nivoima, obzirom da navedeni, prema važećim propisima, izdaju okolinske i urbanističke saglasnosti, te odobrenja za gradnju objekta i rad istih.

---

⁸ Član 2. Zakona o koncesijama Federacije BiH

⁹ Neki kantoni imali su zakone o koncesijama donesene prije 2002.godine

---

Vlada Federacije nadležna je za dodjelu koncesija od većeg značaja¹⁰, a ono što nije u njenoj nadležnosti u nadležnosti je kantona¹¹. U nekim kantonima postoji mogućnost da se dodjela koncesija za određene oblasti prenese u nadležnost općina.

Odluke o dodjeli koncesije donose vlade na nivou Federacije i kantona na prijedlog resornih ministarstava i određuju da li postoji javni interes kod samoinicijativne ponude.

2.3. Organizacija komisija za koncesije

Na federalnom nivou formirana je Komisija za koncesije Federacije BiH kao profesionalno, nezavisno i regulatorno tijelo¹². Članove Komisije imenuje Parlament Federacije BiH. Komisija ne provodi postupak dodjele koncesije, nego samo učestvuje u pojedinim fazama postupka kao regulator. Takođe, priprema Dokument o politici dodjele koncesija koji donosi Vlada FBiH.

Komisije za koncesije na nivou kantona se osnivaju u skladu sa kantonalnim zakonima o koncesijama. Istim je utvrđena organizacija i uloga komisija u postupku dodjele koncesija. Odluku o sastavu i broju članova komisije donose skupštine ili vlade kantona ili nadležna ministarstva. Po ovim zakonima mogu se osnovati: profesionalne komisije, komisije kao radna tijela Skupštine kantona, stalne komisije u okviru nadležnih ministarstava i ad hoc komisije. Iste bi trebale pripremiti Dokument o politici dodjele koncesija koji donosi Vlada kantona.

2.4. Procedure dodjele koncesije

Dodjela koncesija počinje raspisivanjem javnog poziva ili podnošenjem samoinicijativne ponude, a završava potpisivanjem koncesionih ugovora, nakon

---

¹⁰ Vlada Federacije nadležna je za dodjelu koncesija kod: izgradnje/dogradnje i korištenja (autoputeva i magistralnih puteva i pripadajućih infrastrukturnih objekata, željezničkih pruga, plovnih kanala, luka, i aerodroma); korištenja vodotoka i drugih voda na prostoru ili od interesa za dva ili više kantona; izgradnje hidroenergetskih objekata snage više od 5 MW; izgradnje i korištenja hidroakumulacija na prostoru ili od interesa za dva ili više kantona; izgradnje, korištenja i upravljanja cjevovodima za transport nafte i gasa i uskladištenje u cjevovodima i terminalima; igara na sreću; korištenja šuma i šumskog zemljišta; putničkog i teretnog željezničkog saobraćaja i za prostore i objekte prirodnog i graditeljskog naslijeđa.

¹¹ Dodjela koncesija koja nije iz nadležnosti Federacije uređena je kantonalnim zakonima¹¹. U tim zakonima regulisano je da su vlade kantona nadležne za dodjelu koncesija kod: korištenja vodotoka i drugih voda; izgradnje hidroenergetskih objekata do 5MW; izgradnje i/ili korištenja hidroakumulacija; istraživanja i/ili korištenja energetskih i drugih mineralnih sirovina, uključujući sve vrste soli i solnih voda utvrđenih posebnim zakonom; istraživanja i/ili korištenja sirove nafte i zemnog gasa; istraživanja i/ili korištenja nemetalnih i metalnih mineralnih sirovina uključujući i sekundarne mineralne sirovine utvrđene posebnim zakonom; lovstva i ribolova; javnog linijskog prijevoza lica; korištenja ljekovitih, termalnih i mineralnih voda; hidromelioracionih sistema i sistema za vađenje materijala iz vodotoka i vodnih površina; korištenja poljoprivrednog zemljišta; hotela i ostalih turističkih objekata; prostora za sport i rekreaciju; komunalne djelatnosti; upravljanja i prerade otpadom; istraživanja i korištenje energije vjetra; istraživanja i korištenje solarne energije; kablovske televizije i internet; objekata i djelatnosti unutar zaštićenih zona a nisu prirodno i graditeljsko naslijeđe; pravo obavljanja djelatnosti javnih službi i drugi resursi koji spadaju u nadležnost kantona.

¹² Pod pojmom profesionalna komisija podrazumijevamo da su članovi komisije uposlenici Komisije za koncesije i primaju radovnu mjesečnu plaću za svoj rad u Komisiji.

provođenja. Postoje dvije procedure za dodjelu koncesija („nove koncesije“) koji se mogu provoditi na federalnom i na kantonalnom nivou:

- a) Tenderski postupak je osnovna procedura za dodjelu koncesija koju pokreće nadležni organ. Pri provođenju javnog tendera potrebno je da nadležni organ provode određena istraživanja i izradi elaborate, raspiše javni tender, prikupi ponude, izabere najpovoljniju ponudu i donese odluku o dodjeli koncesije. Žalba na donesenu odluku o dodjeli koncesije nije predviđena. Koncesioni ugovor se može potpisati nakon dobivenog mišljenja Pravobranilaštva.
- b) Samoinicijativna ponuda provodi se na osnovu podnesenog zahtjeva od strane investitora, koji izrađuje studiju ekonomske opravdanosti i daje ponudu za koncesiju. Kod samoinicijativne ponude postoje različite procedure dodjele koncesije. Jedan način dodjele koncesije putem samoinicijativne ponude podrazumjeva da investitor obavi istraživanja i izradi elaborate, te podnese prijedlog za dodjelu koncesije nadležnoj instituciji koja procjenjuje da li postoji javni interes za tu koncesiju. Ukoliko se procijeni da interes postoji obavljaju se pregovori s investitorom, donosi se odluka o dodjeli koncesije, pribavi mišljenje Pravobranilaštva i potpisuje koncesioni ugovor. Drugi način dodjele koncesije podrazumjeva raspisivanje tendera (ili obavještanje javnosti) nakon podnošenja samoinicijativne ponude. Naime, nakon što investitor izradi studije opravdanosti i podnese samoinicijativnu ponudu, nadležni organ raspiše neku vrstu tendera ili javne obavijesti. Poslije prikupljanja ponuda, donosi se odluka o dodjeli koncesije, pribavi mišljenje Pravobranilaštva te potpisuje ugovor.

Pored navedenih procedura za dodjelu koncesija, predviđena je mogućnost da preduzeća koja u obavljanju svoje djelatnosti koriste resurse na osnovu odobrenja izdatih prije donošenja Zakona o koncesijama FBiH, zaključe ugovore o koncesiji bez provođenja postupka („stare koncesije“).

2.5. Administrativne pretpostavke za realizaciju koncesije

Da bi se dodijeljena „nova koncesija“ mogla realizovati odnosno koristiti, osim ugovora o koncesiji, potrebno je obezbijediti određene administrativne pretpostavke. To se između ostalog odnosi na pribavljanje urbanističke saglasnosti, odobrenja za građenje i upotrebne dozvole¹³. Urbanističke saglasnosti i dozvole za građenje i upotrebne dozvole izdaju nadležni općinski ili katonalni organi, a u nekim slučajevima i federalni organi. Za dobivanje svake od ovih dozvola investitor mora prikupiti i popratnu dokumentaciju koju izdaju različita ministarstava, institucije i javna poduzeća. Tokom ovih procedura može se desiti da potpisani ugovor o dodjeli koncesije nije dovoljna osnova za realizaciju iste i predstavlja rizik za koncesionara, zbog problema vezanih za obezbjeđenje napred navedene dokumentacije.

---

¹³ Za dobivanje urbanističke saglasnosti potrebno je obezbijediti: kopiju katastarskog plana, posjedovni list, idejni projekat, okolinsku dozvolu, prethodnu vodnu saglasnost, saglasnost za priključenje na javnu cestu, saglasnost infrastrukturnih organizacija (JP Vodovod i kanalizacija, JP Elektro distribucija, telekom operater i drugi), saglasnost za promjenu namjene zemljišta i drugo. Za dobivanje odobrenja za građenje potrebno je obezbijediti pored urbanističke saglasnosti i glavnog projekta slijedeće dokumente: dokaz o pravu građenja, posjedovni list, vodnu saglasnost, sanitarnu saglasnost i elektroenergetsku suglasnost. To obuhvata pribavljanje oko dvadeset dozvola, saglasnosti i mišljenja.

---

3. KONCESIJE U FEDERACIJI BiH

3.1. DODJELA KONCESIJA U FEDERACIJI BIH

Sistem koncesija u BiH uključuje nekoliko koraka, veliki broj procedura i dokumenata, te veliki broj učesnika i institucija. Kao što je ranije pomenuto, postoji veliki broj oblasti koje mogu biti predmet koncesije. Obzirom da ne postoje statistički podaci, nije moguće dati pregled ukupnog broja zahtjeva za dodjelu koncesija, niti njihov ishod u smislu koliko je koncesija dodijeljeno u kojoj oblasti i vrsti koncesije. Međutim, Ured za reviziju institucija u FBiH je kroz vlastito istraživanje uspio prikupiti barem neke podatke kako bi prikazao sadašnju situaciju u ovoj oblasti.

Posmatrano u cijeloj Federaciji BiH od 2002. do 2009. godine od kada su stupili na snagu važeći zakoni potpisano je 306 koncesionih ugovora na kantonalnom nivou, dok na nivou Federacije, iako su poduzimane određene aktivnosti, nije potpisan ni jedan ugovor o koncesijama, ali je pokrenut postupak za dodjelu koncesije na osnovu samoinicijativne ponude za izgradnju hidroenergetskih objekata. Međutim, ovaj postupak do okončanja revizije nije završen¹⁴. Navedeni podatak predstavlja samo ukupno potpisane ugovore o koncesijama, a ne i njihovu realizaciju. Statistički gledano, ovo znači da je u posljednjoj deceniji, potpisano oko 30 ugovora u prosjeku godišnje.

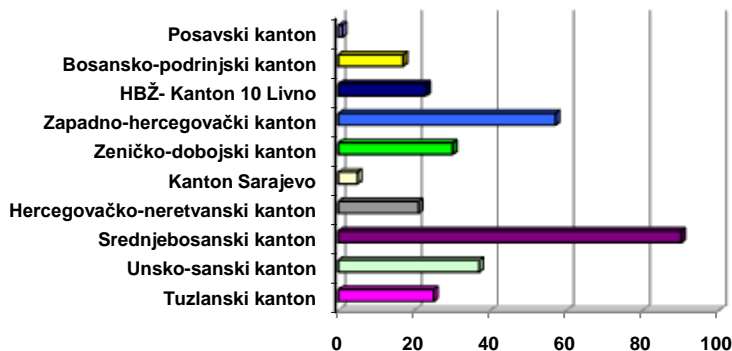
Od ukupnog broja koncesija tri četvrtine potpisanih ugovora zaključeno je u postupku koji je pokrenut na osnovu samoinicijativne ponude ili javnog poziva („nove koncesije“ - 231 ugovor). Privredni subjekti koji su imali odobrenja za rad dobivena od strane nadležnih organa prije donošenja zakona o koncesijama mogli su sklopiti ugovore bez provođenja postupka („stare koncesije“).¹⁵ Procijenjeno je da je na ovakav način, na kantonalnom nivou, zaključeno 75 koncesionih ugovora, što u strukturi iznosi oko 25% dodijeljenih koncesija, a na nivou Federacije ta mogućnost nije realizovana. Gledano iz te perspektive, očigledno je da su procedure oko dodjele koncesije i potpisivanja ugovora ponekad veoma duge, što zavisi od mnogih faktora.

Poznata je činjenica da kod „novih koncesija“ proces dodjele koncesije i potpisivanje ugovora o koncesiji manje komplikovan i da je kraći od onoga što slijedi u procesu realizacije ugovora. Realizacija ugovora o koncesijama podrazumjeva pribavljanje brojnih drugih dokumenata, saglasnosti, dozvola, itd. Drugim riječima, ukupno vrijeme procesiranja – vrijeme koje je potrebno da koncesionar finalizira sve aktivnosti i počne sa radom – izuzetno je dugotrajno.

Broj potpisanih ugovora tokom posljednjih godina značajno varira među kantonima (u rasponu između 1 i 90 ugovora). Ovo je prikazano u grafikonu ispod (detaljnije Prilog broj1- Tabelarni pregled potpisanih koncesionih ugovora za period 2002. - 2009. godine):

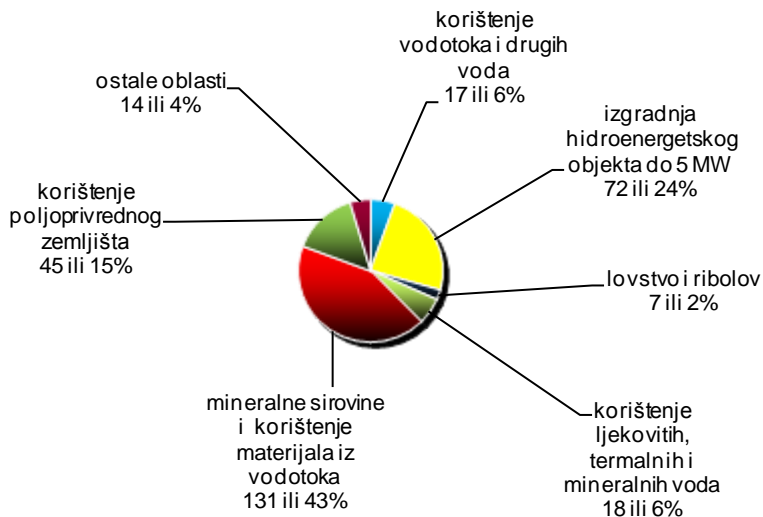
---

¹⁴ Izjava nadležnih Komisje za koncesije FBiH i dokumentacija podnosioca samoinicijativne ponude
¹⁵ člana 37. Zakona o koncesijama FBiH, odnosno isti član kantonalnih zakona o koncesijama

Broj dodijeljenih ugovora o koncesijama po kantonima/županijama je različit i zavisi od mogućnosti korištenja prirodnih bogatstava, dobara u općoj upotrebi i obavljanja djelatnosti od općeg interesa na području tog kantona. U strukturi ugovora o koncesijama najviše učestvuje Srednjobosanski kanton sa oko 30%, dok je najmanje ugovora zaključeno u Posavskom i Kantonu Sarajevo.

U narednom grafikonu prikazan je broj koncesija po oblastima, koje su dodijelile Vlade kantona i općine, te učešće tih oblasti u ukupnom broju koncesija (detaljnije Prilog broj 2 –Tabelarni pregled potpisanih ugovora po oblastima):

Kao što je prikazano u grafikonu u nekim oblastima je potpisano više ugovora nego u drugim, a to zavisi od prirodnih bogatstava, dobara u općoj upotrebi i obavljanja djelatnosti od općeg interesa na području Federacije, kao i opredjeljenja investitora za pojedine oblasti i očekivane efekata. Veoma je važno istaći da veliku ulogu u

---

---

opredjeljenju investitora ima i promocija oblasti i predmeta koncesija od strane nadležnih institucija koje imaju nadležnost da upravljaju koncesijama.

3.2.   *AKTIVNOSTI NA NIVOU FEDERACIJE BiH*

3.2.1.   Nema potpisanih ugovora za koncesije, niti ugovora na osnovu ranije izdatih dozvola

Od kada je na snazi važeći zakon na nivou Federacije, iako su poduzimane određene aktivnosti, nije potpisan ni jedan ugovor o koncesijama. Pokrenut je postupak za dodjelu koncesije na osnovu samoinicijativne ponude za izgradnju hidroenergetskih objekata. Međutim, ovaj postupak do okončanja revizije nije završen¹⁶. Nadležna ministarstva nisu poduzimala aktivnosti, niti su potpisala ugovore o koncesijama („stare koncesije“) u propisanom roku sa privrednim subjektima koja u obavljanju svojih djelatnosti koriste prirodna bogatstva na osnovu ranije izdatih dozvola.

Prije donošenja Zakona o koncesijama FBiH, na nivou Federacije, je bilo potpisano deset ugovora o koncesijama na osnovu Zakona o vodama iz 1998. godine. Problem kod osam ugovora vezan je za predmet koncesija¹⁷ koji je nakon donošenja Zakona o koncesijama FBiH, prešao u nadležnost kantona. Komisija za koncesije je izvršila kontrolu ovih ugovora i dostavila izvještaj¹⁸ Vladi, koja je donijela zaključak¹⁹ i obavezala resorno ministarstvo da poduzme potrebne aktivnosti. Resorno ministarstvo, potpisnik ugovora sa koncesionarima, je od 8 ugovora, riješilo ovaj problem samo za jedan ugovor.

3.2.2.   Nedovoljan nivo planiranja pripremnih aktivnosti i nedostatak koordinacije u upravljanju koncesijama

Federacija BiH nije u cijelosti razvila strategije i politike u oblasti koncesija. Jedinstven „Dokumenat o politici dodjele koncesija“ nije donesen, iako je to propisano. Vlada²⁰ je samo donijela dio, navedenog dokumenta, koji se odnosi na Opšti dio sa poglavljem I- proizvodnja električne energije tri godine nakon donošenja Zakona o koncesijama FBiH²¹. Nadležne institucije nisu dostavile ulazne parametre²² Komisiji za koncesije FBiH kako bi ista pripremila cjelokupan dokument sa opisom privrednih sektora i industrijskih oblasti koje se mogu dati pravnim licima u koncesiju. Takođe, Vlada Federacije nije inicirala aktivnosti na rješavanju problema vezanih za „stare koncesije“²³.

---

¹⁶ Izjava nadležnih Komisije za koncesije FBiH i dokumentacija podnosioca samoinicijativne ponude

¹⁷ Izjava nadležnih u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

¹⁸ Izvještaj o radu Komisije za koncesije FBiH za 2007. godinu

¹⁹ Zaključak Vlade Federacije od 21.2.2008. godine

²⁰ Program rada Vlade Federacije, maj 2007. godine,

²¹ Odluka o usvajanju Dokumenta o politici dodjele koncesija

²² Izvještaj o radu Komisije za koncesije FBiH za 2008. godinu

²³ Član 37. Zakona o koncesijama odnosi se na privredne subjekte koji već koriste prirodna bogatstva, dobra u općoj upotrebi ili obavljaju djelatnost od općeg interesa, obavezno sa koncesorom moraju potpisati ugovore o koncesiji u roku od tri mjeseca od donošenja Zakona o koncesijama.

Ne postoji adekvatna saradnja i koordinacija između resornih ministarstava u različitim koracima procesa i u saradnji sa Federalnom komisijom za koncesije²⁴. Uočljivo je takođe, da na svim nivoima ne postoji odgovarajuća saradnja između institucija u sistemu upravljanja koncesijama. Svaka institucija svoj dio posla obavlja individualno, određuje svoje prioritete bez adekvatne koordinacije sa drugim institucijama kako u procesu dodjele, tako i realizacije koncesija. Većina posla se obavlja po sekvencama, što znači da jedan odjel mora u cijelosti završiti svoj posao, prije nego drugi odjel može početi sa svojim dijelom posla. Ovo uveliko produžava trajanje procesa, umjesto koordiniranog pristupa radu i paralelnog obavljanja dijela posla²⁵.

Mogućnost procjene i predviđanja potrebnih preduslova za dodjelu i realizaciju koncesija nije dostupna. To je posljedica nedostatka planiranja koncesija od strane odgovornih institucija u Federaciji BiH. Resorna ministarstava nisu planirala aktivnosti vezane za dodjelu koncesija²⁶, niti su poduzimala potrebne aktivnosti na izradi studija izvodljivosti i ekonomske opravdanosti²⁷, niti su u većini slučajeva vršila promociju oblasti koje se mogu koncesirati. Tokom 2008. i 2009. godine neka resorna ministarstva provodila su aktivnosti na izradi: Strateškog plana i programa razvoja energetskog sektora FBiH, Strategiji upravljanja vodama FBiH i Strategiji zaštite okoliša²⁸. U svim ovim dokumentima navedeno je, da je neophodno po pitanju koncesija, izvršiti podjelu nadležnosti i usaglasiti propise između Federacije i kantona kako bi se izbjegle negativne posljedice²⁹ i jednim dijelom riješio problem neefikasne administracije u postupku dodjele i realizacije koncesija³⁰. I pored iznesenog, resorna ministarstva u većini slučajeva prilikom predlaganja novih i izmjena i dopuna postojećih zakona iz svoje nadležnosti, nisu previdjeli šta može biti predmet koncesije kako bi otklonili probleme vezane za upravljanje koncesijama.

Pored gore navedenog Zakon o koncesijama Federacije BiH i kantonalni zakoni nisu u skladu sa Direktivama o nabavkama Evropske komisije³¹ i ne predstavljaju pozitivnu praksu³² jer dozvoljavaju dodjelu koncesije bez prethodnog javnog poziva

---

24 Izjava odgovornih iz komisija za koncesije, nadležnih ministarstava na svim nivoima vlasti

25 Izjava odgovornih iz komisija za koncesije, nadležnih ministarstava na svim nivoima vlasti

26 Dobra praksa - Zakonom o koncesijama Republike Hrvatske predviđena obaveza da nadležni organi moraju dostaviti godišnji i srednjoročni plan dodjele koncesija za koje moraju uraditi pripremne radnje u koje spada i izrada studije opravdanosti davanja koncesije i procjena koncesije

27 Izjave odgovornih u Komisiji za koncesije i nadležnim ministarstvima Federacije

28 Citat iz Strategije zaštite okoliša „Kod provedbe Zakona o koncesijama pojavljuju se problemi kod dodjele koncesija čije korištenje zahtjeva novu izgradnju. Pokazalo se u praksi da se izvrši dodjela koncesije i da se u postupku dokumenata za građenje ispostavi da gradnja nije moguća. Nedostatak planova prostornog uređenja, a posebno nedostatak strategijske procjene okoliša su dovoljan razlog da se ne pristupa postupku dodjele koncesije, koje podrazumjeva korištenje prirodnih bogatstva“.

29 Strategija upravljanja vodama FBiH

30 Strateški plan i program razvoja energetskog sektora u FBiH

31 DIREKTIVE EVROPSKE UNIJE- Direktiva 2004/18/EC(OJ L 134/04) Classical sector i Direktiva 2004/17/EC(OJ L 134/04)

32 Primjer dobre prakse je Zakon o koncesijama Republike Hrvatske koji je 2009. godine donesen i uskladen sa Direktivama EU i istim je regulisan i jedinstveni registar koncesija kao i pravo žalbe

---

---

na osnovu samoinicijativne ponude³³. U postupku dodjele koncesija potencijalni koncesionari nemaju mogućnost žalbe jer pomenutim Zakonom nije propisan drugostepeni postupak.

3.2.3. Nerazvijena evaluacija i nedostatak aktivnosti za poboljšanje učinka u upravljanju koncesijama

Na nivou Federacije nijedna institucija nema podataka koliko je koncesija dodijeljeno na nivou kantona i općina i iz kojih oblasti (registar)³⁴, odnosno koliko je istih realizovano i kakvi su efekti postignuti u upravljanju koncesijama u Federaciji BiH³⁵.

Pored toga, u nedostatku potrebnih svih informacija i statistika vezanih za upravljanje koncesijama, a posebno u postupku dodjele i realizacije, teško je izvršiti evaluaciju učinka i tražiti promjenu u ovoj oblasti. Iako imaju priliku da povećaju efikasnost i skrate vrijeme trajanja postupka dodjele koncesija institucije ne poduzimaju te aktivnosti, čak i ako bi to bilo moguće bez dodatnih resursa i intervencije u regulativi. Bez jačeg angažovanja svih nadležnih institucija u upravljanju koncesija vrlo teško da će se stvari promijeniti, obzirom na sadašnje stanje i uslove.

3.3. AKTIVNOSTI NA NIVOU KANTONA

3.3.1. Neefikasno i neblagovremeno dodjeljivanje koncesija

Na početku ovog poglavlja, izneseno je da ukupno vrijeme trajanja postupka obrade za dodjelu koncesije često veoma dugotrajno. Dodjela koncesija nije regulisana sa aspekta vremenskog trajanja postupka u svim fazama, pa je Ured za reviziju institucija u FBiH napravio okvirnu procjenu realno potrebnog vremena obrade (kao određeni kriterij), ukoliko bi se poštivale norme.³⁶ Procijenjeno vrijeme odabranog uzorka bilo je 120 dana za samoinicijativne ponude i 300 dana za tenderske procedure.³⁷ U narednoj tabeli prikazana je usporedba stanja sa ovim kriterijima na uzorku³⁸.

---

³³ Finalni izvještaj međunarodne organizacije „Sigma“ koji se odnosi na „Strukovni pregled koncesija i javno-privatnog partnerstva u BiH“

³⁴ Registar postoji djelimično u Republici Srpskoj, a u zemljama u okruženju taj registar je na nivou države

³⁵ Federalna uprava za inspeksijske poslove ima djelimično prikupljene podataka, ali ne sve, a ostali organi na nivou Federacije nemaju podatke

³⁶ Prilog broj 4 tabela za federalni nivo

³⁷ Prilog broj 4 tabela za kantonalni nivo

³⁸ Uzorak je iz dvije oblasti i to iz: mineralnih sirovina i hidroelektrana do 5 MW u kojima je zaključeno 203 ugovora što je 2/3 koncesija. Procijenjeno je da je zaključeno 75 ugovora koji se odnose na „stare koncesije“, a oko 128 ugovora su „nove koncesija“. U periodu od 2006. do 2009. godine zaključeno je 92 ugovora, a s obzirom na raspoložive podatke detaljnije je analizirano 46 ugovora ili 50% dodjeljenih koncesija. Za 16 koncesija proveden je tenderski postupak u četiri kantona, a proveden je postupak na osnovu samoinicijativne ponude za 30 koncesija u sedam kantona.

Tabela broj 1: Ugovori o koncesijama za eksploataciju mineralnih sirovina i izgradnju hidroelektrana do 5 MW u periodu od 2006. do 2009. godine

Ukupno ugovora	Ugovori na osnovu tenderskih postupaka			Ugovori na osnovu samoinicijativne ponude		
	Ukupno	Prekoračen kriterij	U okviru kriterija	Ukupno	Prekoračen kriterij	U okviru kriterija
46	16 (100%)	9 (56%)	7 (44%)	30 (100%)	26 (87%)	4 (13%)

* Izvor: podatke dostavile nadležne kantonalne komisije za koncesije

** Detaljnije u Prilogu broj 3 – Utrošeno vrijeme u postupku za dodjelu koncesija

Kao što se vidi u gornjoj tabeli, ukoliko se izvrši uporedba sa kriterijem, postupak dodjele koncesija u većini slučajeva nije blagovremen, naročito kod samoinicijativne ponude, gdje je prekoračen u skoro 90% slučajeva. Postupak dodjele koncesija vezan za samoinicijativnu ponudu je najčešći način, što je takođe istaknuto i u Finalnom izvještaju SIGME³⁹ iz 2009. godine.

Najčešći razlozi koji utiču na dužinu trajanja postupka između ostalog vezani su za čekanje saglasnosti općinskih vijeća (i po nekoliko mjeseci), zatim na donošenje odluke o pristupanju i/ili dodjeli koncesije, ne dostavljanje kompletne dokumentacije od strane podnosilaca samoinicijativne ponude i drugo⁴⁰.

3.3.2. Neharmonizirane politike, procedure i prakse

Veoma je bitno da procedure u upravljanju koncesijama budu što je moguće više harmonizirane, kako bi se izbjegli problemi u dodjeli i realizaciji koncesija. U praksi, ovo najčešće i nije slučaj prema saznanjima od odgovornih u nadležnim institucijama i samih koncesionara, osim u jednom kantonu⁴¹. Zbog dugog vremena obrade i ograničenog broja urađenih poslova u svakom specifičnom području, često nedovoljnih priprema i nejasnih politika, uvijek postoje rizici da se postupci dodjele provode drugačije od slučaja do slučaja unutar jednog istog kantona.⁴²

Procedure su takođe potpuno neharmonizirane između različitih kantona. Svaki kanton ima svoje vlastite prakse i načine organizacije posla. Prema onome što je Ured za reviziju institucija u FBiH utvrdio, isti tip postupka može, na primjer, imati različite faze ili aktere u postupku u različitim kantonima.⁴³

³⁹ Finalni izvještaj međunarodne organizacije „Sigma“ koji se odnosi na „Strukovni pregled koncesija i javno-privatnog partnerstva u BiH“

⁴⁰ Izjave nadležnih u komisijama za koncesije

⁴¹ Dobra praksa za realizaciju koncesija uočena je u Zeničko-dobojskom kantonu jer komisije za koncesije u toku provođenja postupka prije dodjele koncesija obezbjeđuju potrebne saglasnosti i odobrenja službenim putem od nadležnih organa što smanjuje rizik za investitora koji dobije koncesiju. To utiče na dužinu trajanja postupka za dodjelu koncesija, ali obezbjeđuje pretpostavke za bržu realizaciju koncesije. Ovakva praksa nije uočena u postupcima dodjele koncesija u drugim kantonima.

⁴² Neki postupci traju previše dugo što je uzrokovano nedostavljanjem kompletne dokumentacije od strane investitora uz zahtjev za dodjelu koncesije. Iako je dokumentacija koju je dostavio investitor nekompletna, komisija za koncesije ili nadležno ministarstvo čeka da se ista upotpuni, pa onda provodi postupak, što u konačnici utiče na dužinu trajanja postupka. Ponekad u nekim fazama postupka se čeka na odluke nadležnih organa kojim se proglašava javni interes ili odluka o dodjeli koncesije.

⁴³ U postupku učestvuje više aktera koji imaju različite uloge. Dužina trajanja postupka nije propisana to ima uticaj kako na trajanje postupka, tako i na investitora koji nema informacija o tome kada će postupak

---

Strategije i politike u oblasti koncesija kantoni nisu u cijelosti razvili, osim u dva kantona. Takođe, najčešće nisu planirane aktivnosti vezane za upravljanje koncesijama. Iste su predmet rasprave i odlučivanja u institucijama, tek kad nadležno ministarstvo pokrene aktivnosti o nekoj koncesiji.

3.3.3. Nedovoljna transparentnost u postupku dodjele koncesija

Transparentnost predstavlja podsticaj za unapređenje u upravljanju resursima i obezbjeđuje otvorenost i konkurentnost među investitorima, te daje mogućnost svim investitorima da imaju saznanja o mogućim predmetima koji se daju u koncesiju. To takođe smanjuje rizik za budućeg investitora i smanjuje rizik od prevare i korupcije.

Iako je transparentnost eksplicitno favorizirana u zakonima o koncesijama ista nije dovoljno zastupljena. Takođe je primjetna činjenica, kao što je i ranije spomenuto, da zakoni o koncesijama dozvoljavaju dodjeljivanje koncesija na osnovu samoinicijativne ponude, bez provođenja javnog natječaja, što nije u skladu sa dobrim praksama i direktivama Evropske Unije. Potvrda navedenog vezana je za konstataciju da je tenderskim postupkom dodijeljeno 35% koncesija, a putem samoinicijativne ponude 65% od revizijom obuhvaćenog uzorka⁴⁴. To potvrđuje i izvještaj Sigm⁴⁵ u kojem je navedeno da je „osnovna karakteristika sistema koncesija u BiH veoma veliki broj ugovora o koncesijama dodijeljen putem samoinicijativnih ponuda, bez dovoljno otvorene, transparentne i konkurentne procedure.“

3.3.4. Administrativne i druge prepreke u realizaciji koncesija

Postoje brojne administrativne i druge prepreke za investitora po potpisivanju ugovora o koncesiji čime nastaje rizik vezan za to da li će i u kom periodu moći početi koristiti koncesiju, kao i neizvjesnost za organe vlasti kada će imati efekte od zaključenog ugovora.

Ugovor o koncesiji („nove koncesije“) je početni dokument na osnovu kog investitori pokreću aktivnosti vezane za realizaciju koncesije. Da bi se realizovala koncesija investitor mora obezbijediti odobrenja od više nadležnih organa i institucija od općine preko kantona do Federacije (procjena više od 20 saglasnosti i dozvola). Sagledavanjem procesa konstatovano je da ti postupci dugo traju i dosta koštaju. Koncesionari prilikom podnošenja zahtjeva za koncesije, u većini slučajeva, nemaju saznanja koliko je dozvola i saglasnosti potrebno obezbijediti za realizaciju koncesije, od kojih organa, koliko to traje i koliko košta⁴⁶.

---

biti okončan. Komisija za koncesije nema mogućnost da utiče na aktivnosti navedenih aktera iako ona provodi postupak.

⁴⁴ Uzorak za analizu dodjele koncesije korišten je i kod analize transparentnosti postupka, što je prikazano u tabeli broj 1. Zbog nedovoljnog angažovanja od strane nadležnih ministarstava na izradi elaborata o ekonomskoj opravdanosti i dodjele koncesija putem samoinicijativne ponude postoji mogućnost posljedica vezanih za procjenu uticaja na okolinu (što je ključni zadatak organa vlasti), kao i elemenata na osnovu kojih se utvrđuje koncesiona naknada, kao i to da ne može obezbijediti stimulanje ulaganja stranog kapitala, što je takođe jedan od ciljeva donošenja Zakona o koncesijama FBiH.

⁴⁵ SIGMA, Strukovni pregled, Koncesije i javno-privatna partnerstva u BiH, Finalni izvještaj, septembar 2009.

⁴⁶ Izjave koncesionara i saznanja iz medija

Revizija je pokušala saznati, koje saglasnosti i odobrenja treba obezbjediti koncesionar za realizaciju koncesija, koji organi ih izdaju, u kom vremenskom roku i koliko iznose ti troškovi. Informacije koje su dostavile institucije na nivou kantona su nepotpune⁴⁷. To daje potvrdu procjene da se i koncesionaru (investitoru) najčešće ne predoče informacije vezane za realizaciju koncesije u postupku dodjele koncesije. Zato su te informacije tražene i od investitora, kao i Federalne uprave za inspeksijske poslove. Prema saznanjima⁴⁸ investitoru treba oko dvije godine da obezbijedi potrebnu dokumentaciju za realizaciju koncesije, a u zavisnosti od vrste i visina troškova je različita. Nedostatak adekvatne saradnje između različitih odgovornih institucija takođe je problem, kao što je gore rečeno. Neke institucije obavljaju svoj dio posla bez da svoje aktivnosti stavljaju u širi kontekst.

Za analizu administrativnih i drugih prepreka u realizaciji koncesije odabran je uzorak izgradnje hidroelektrana. Na ovu oblast odnosi se oko 1/5 odobrenih koncesija i potpisano je više od 60% aneksa ugovora⁴⁹, a u nekim slučajevima i više aneksa. U ugovorima postoji rok od dvije godine za koncesionara, koji treba da pribavi potrebnu dokumentaciju, izgradi objekat i dobije dozvolu za rad i počne plaćati naknadu. Korištene su informacije iz ove revizije⁵⁰ da je zaključeno 72 ugovora u periodu od 2000. do 2008. godine, kao i podaci Federalne uprave za inspeksijske poslove⁵¹.

Uzorkom je obuhvaćeno 48 ili 62% ugovora i isti su podijeljeni na tri grupe u zavisnosti od tog: da li su realizovani, da li je dobivena urbanistička saglasnost i građevinska dozvola, te ostale koncesije. Informacije su analizirane, po gore navedenim grupama, kako bi se utvrdilo koliko je vremena utrošio investitor da bi obezbijedio potrebnu dokumentaciju od zaključivanja osnovnog ugovora. Svakako da i ovdje postoji i prostor za određene rezerve kada govorimo o pouzdanosti podataka, iako su podaci u izvještaju provjeravani koliko je to bilo moguće. U narednoj tabeli prikazani su podaci po grupama.

Tabela broj 2 - Uzorak iz oblasti izgradnje hidroelektrana (detaljnije u Prilogu broj 5)

Koncesije	Broj koncesija	Struktura %
Koncesije koje su realizovane	17	36
Koncesije za koje je dobivena urbanistička saglasnost i građevinska dozvola	15	31
Koncesije za koje nije obezbjeđen ni jedan potreban dokument	16	33
Ukupno	48	100 %

*Izvor: podatke prikupio Ured za reviziju institucija u FBiH i podaci Federalne uprave za inspekcije poslove

⁴⁷ Dostavljena dokumentacija iz kantona

⁴⁸ Uvidom u dokumentaciju, izjavama odgovornih i koncesionara

⁴⁹ Kao razlog za potpisivanje aneksa najčešće je koncesionar naveo da nije u predviđenom roku uspio obezbjediti potrebnu dokumentaciju i izgraditi objekat

⁵⁰ U većini kantona bili su doneseni zakoni o koncesijama prije nego što je 2002.godine donesen Zakon o koncesijama FBiH.

⁵¹ Izvještaj Federalne uprave za inspeksijske poslove o pregledu koncesionih ugovora vezanih za hidroelektrane u Srednjobosanskom kantonu, tokom 2010 godine

---

Kao što se vidi iz tabele nešto više od 1/3 dodijeljenih koncesija realizovano je u posmatranom periodu⁵². Različite vrste uzroka i objašnjenja su dati u pogledu uočenih problema vezanih za realizaciju ugovora. Jedno objašnjenje je nedostatak informacija u prostornim/regulacionim planovima, po pitanju gdje bi trebale biti locirane dodjeljene koncesija⁵³. Drugo objašnjenje vezano je za neriješena pitanja imovinsko-pravnih odnosa.⁵⁴ Postoje i druga objašnjenja, vezana za konflikte između interesa za koncesije i drugih interesa, kao što je okoliš, vode ili lokalna zajednica. Mnoga od ovih pitanja trebala bi biti riješena adekvatnim planiranjem i pripremnim aktivnostima od strane kantona vezanim za upravljanje koncesijama.

Najčešća prolongiranja realizacije ugovora je problem sam po sebi. Ne samo da uzrokuje problem za koncesionara zbog kašnjenja sa početkom rada i rizika da ostane bez sredstava,⁵⁵ nego takođe može uzrokovati nesigurnosti u širem smislu i usporiti razvoj lokalne zajednice ili društva u cjelini.

3.3.5. Rezultati i efekti nisu zadovoljavajući

Učinak, rezultati i efekti koncesija mogu se prezentirati i procijeniti na različite načine. Jedna dimenzija je broj zahtjeva koji su rezultirali potpisivanjem ugovora u određenom periodu. Drugi način je da se izmjeri broj realiziranih koncesija u odnosu na predate zahtjeve ili potpisane ugovore u određenom periodu. Treća mogućnost mogla bi biti da se izmjere trendovi po pitanju neobrađenih postupaka, radnog opterećenja, vremena obrade različitih postupaka u jednoj ili više oblasti koncesija, te zadovoljstvo klijenata. Sve ove mjere dosta se lako mogu obaviti i mogu biti korisne kao jedna tekuća informacija koja služi za procjenu učinka i usporedbe rezultata tokom posmatranog perioda i između institucija.

U ovom poglavlju, rečeno je da ovaj tip informacija o učinku nije lako dostupan niti ga je moguće dobiti od institucija kada su u pitanju koncesije u Federaciji BiH. Revizija je, međutim, pokazala da je kod većine postupaka dodjele koncesionih ugovora vrijeme obrade i realizacije izuzetno dugo. S razlogom se može vjerovati da je ovo slučaj kod mnogih postupaka, obzirom na broj potrebnih saglasnosti, koraka, uključenih institucija i potrebnih dokumenata.

Evaluacija rezultata se takođe može mjeriti i u širem smislu. Rezultate je moguće procijeniti na osnovu prikupljenih koncesionih naknada. Što je vrijeme obrade postupka i realizacije koncesije duže, naknade će više kasniti ili će biti manje naknade, što je ilustrovano na jednom primjeru kojim je procjenjen gubitak

---

⁵² Od realizovanih 17 koncesionih ugovora u 4 slučaja je ispoštovan rok iz ugovora, a kod 13 slučajeva prekoračenje ugovorenog roka iz osnovnog ugovora kretalo se jedne do tri godine. Kod 31 nerealizovanog ugovora istekao je rok za realizaciju koncesije u odnosu na osnovni ugovor. Potpisani su aneksi ugovora i prekoračenje roka po osnovnom ugovoru kreće se od tri do šest godina. Posebno je značajno istaći da kod 16 ugovora koncesionar u periodu od 2004. do 2008.godine, nije obezbijedio ni jedan dokument za realizaciju koncesije, ali nadležni organi su samo u nekim slučajevima zaključivali anekse ugovora.

⁵³ Studija zaštita okoliša i izjave ovlaštenih osoba i koncesionara

⁵⁴ Zemljišne knjige u Federaciji BiH se vode na općinskom nivou i nisu uvezane u jedinstven informacioni sistem (reforma zemljišnih knjiga je u toku)

⁵⁵ Izjave nadležnih iz ministarstva, komisija za koncesije i koncesionara

koncesionih naknada za eksploataciju uglja i drugih mineralnih sirovina.⁵⁶ Na osnovu prosječne koncesione naknade po toni i registrovanih kompanija u ovoj oblasti koje nemaju potpisan ugovor, gubitak naknada je u 2008. godini procjenjen na oko 3 miliona KM na osnovu statističkih podataka⁵⁷ o eksploataciji ovih sirovina za tu godinu.

Godišnji prihodi od koncesionih naknada mogli bi se značajno povećati ukoliko bi sve kompanije koje imaju dozvole za eksploataciju mineralnih sirovina potpisale ugovor o koncesijama. U tom slučaju koncesione naknade godišnje za sve kantone u oblasti eksploatacije mineralnih sirovina mogle bi biti oko 10 miliona KM.⁵⁸ Pored toga, iz raspoloživih podataka, procjenjuje se da u Federaciji BiH postoji preko 100 kamenoloma koji rade bez odobrenja i potpisanih ugovora o koncesijama i ne plaćaju nikakve naknade.⁵⁹

Međutim, najbitnije posljedice za društvo je gubitak neiskorištenih, tj. nerealiziranih „novih koncesija“ kao i ne zaključivanje ugovora za „stare koncesije“. Naročito je važno da postoje značajne kapitalne investicije u oblasti izgradnje infrastrukture u FBiH, gdje se te mineralne sirovine koriste, a da istovremeno nisu potpisani koncesioni ugovori sa svim privrednim subjektima koja u obavljanju svojih djelatnosti koriste prirodna bogatstva na osnovu ranije izdatih dozvola i ne plaćaju koncesionu naknadu.

Radi ilustracije, može se uzeti na primjer deset koncesija za izgradnju hidroelektrana, koje bi zajedno mogle proizvoditi 50 MW električne energije. Ako na to dodamo i kapitalne troškove koji su rezultat kašnjenja njihove izgradnje, dobijamo koliki je godišnji gubitak za cijelo društvo, a zbog kašnjenja u realizaciji to nije ostvareno.

Neubrane koncesione naknade mogu da imaju za posledicu manje sredstava za investiranje u razvoj kako na nivou općine, tako i kantona i Federacije, te stim u vezi nisu obezbjeđeni bolji uslova za rada stanovništva i zapošljavanja. U dugoročnom smislu i uzevši u obzir sva kašnjenja u obradi, procesiranju i realizaciji koncesija, može se samo pretpostaviti koliki su gubici od neostvarenih koncesija, odnosno koliko je to moglo imati uticaj na ekonomski razvoj u Federaciji BiH.

---

⁵⁶ Više detalja u PRILOG broj 7, 8 i 9.

⁵⁷ Federalni zavod za statistiku

⁵⁸ Izjave eksperata za oblast eksploatacije mineralnih sirovina i utroška istih na području Federacije BiH.

⁵⁹ Izveštaji Federalne uprave za inspeksijske poslove i izjave nadležnih u kantonima.

---

4. UPRAVLJANJE DODJELOM KONCESIJA PO KANTONIMA

U ovom poglavlju prezentirane su pojedine aktivnosti u deset kantona. Cilj je da se procijene razlike i sličnosti između kantona i da se identifikuju moguće veze uočenih problema i drugih pitanja na operativnom nivou. U svakom kantonu, ova pitanja su podijeljena u dvije glavne oblasti vezane za upravljanje koncesijama i obavljene procedure. Aktivnosti institucija u upravljanju koncesijama po pojedinim kantonima, dodjeli koncesija, te grafičke ilustracije koje pokazuju razvoj dešavanja u periodu od 2002. do 2009. godine prikazane su u Prilogu 6.

Ova prezentacija ne uključuje sve aktivnosti na kantonalnom nivou u upravljanju koncesijama. Fokus je na aktivnostima vezanim za dodjelu koncesija od strane kantona, tako da su pitanja realizacije i praćenja realizacije dodijeljenih koncesija isključena. Također, analiza nije obuhvatila ni razlike u regulativi, osim tamo gdje su one rezultirale posljedicama bitnim za ovu reviziju – efikasnost i efektivnost upravljanja koncesijama.

Obzirom da ne postoji monitoring i praćenje sistema koncesija u Federaciji BiH, prezentacije su zasnovane na raspoloživim podacima po pojedinim kantonima. Originalne informacije su često različite i dati podaci ne doprinose detaljnijoj analizi ili usporedbi između kantona. Ipak, ovo je slika stvarnosti tih aktivnosti po kantonima. Revizijom su obuhvaćene procedure dodjele koncesije za izgradnju hidroelektrana i eksploataciju mineralnih sirovina, koje su ujedno i najzahtjevnije. Iako nisu detaljno opisane pojedine procedure svakog zahtjeva za koncesije, dat je dovoljan uvid u kompleksnost načina apliciranja, tj. koliko je različitih postupaka uključeno. Stoga je, Ured za reviziju institucija u FBiH smatrao za shodno da ovo pokaže u grubim crtama, ali i dalje na relevantan način kako bi se pokazala slika operativnih aktivnosti za koncesije u pojedinim kantonima. Cilj je da se da osnova za diskusiju i aktivnosti koje je potrebno poduzeti radi poboljšanja upravljanja koncesijama u FBiH.

Prezentacija upravljanja uključuje pripremu, organizaciju i praćenje procesa dodijeljivanja koncesija, kako slijedi:

- Pripremne aktivnosti - uključuju inicijative i donošenje politike, strategije, planiranja, te pripremnih radova koji se odnose na studije izvodljivosti i ekonomske opravdanosti.
- Organizacijska pitanja - uključuju podjelu uloga i odgovornosti između institucija koje učestvuju u postupku dodjele koncesija.
- Praćenje - podrazumjeva statističke podatke i informacije, kao i praćenje i evaluaciju dodijeljenih koncesija.

Prezentacija uključuje informacije vezane za obim obavljenih postupaka, kao i način provođenja postupka:

- Obim je prikazan - kroz broj do sada potpisanih ugovora, uključujući ugovore zaključene na osnovu provedenog postupka („nove koncesije“) i ugovore zaključene bez provođenja postupka („stare koncesije“), od kada je usvojen

važeći Zakon o koncesijama FBiH. Dužina postupaka je takođe uzeta u obzir, ali samo za ugovore potpisane u periodu od 2006. do 2009. godine, za kantone koji su u tom periodu provodili postupak.

- Opis - primjenjenih načina i procedura kod potpisanih ugovore tiču se tenderskih procedura ili samoinicijativnih ponuda. Bitno je naglasiti da se u nekim kantonima po podnošenju samoinicijativne ponude raspisuju javni pozivi ili obavještava javnost da je podnesena samoinicijativna ponuda ili provodi konkurentski postupak po pozivu. Sve navedeno smo uključili u postupak kod samoinicijativne ponude koja bi se trebala u suštini provoditi putem pregovaračkog postupka.

4.1. Aktivnosti u Tuzlanskom kantonu

Upravljanje koncesijama

Inicirane su neke aktivnosti na pripremi koncesija i praćenju. Tokom 2006. godine usvojena je strategija i politika dodjele koncesija, ali od tada nije ažurirana. Odgovorna ministarstva, takođe nisu planirala dodjelu koncesija, niti pokretala aktivnosti na izradi studija izvodljivosti i ekonomske opravdanosti u datom periodu.⁶⁰

Komisija za koncesije je stalno regulatorno tijelo koje, kao takvo, djelimično učestvuje u određenim fazama postupka za dodjelu koncesija. Komisija ima bazu podataka u kojoj je evidentirana dokumentacija o dodijeljenim koncesijama i koncesionim naknadama i prati rad koncesionara.

Završeni postupci

U donjoj tabeli prikazani su ugovori zaključeni u periodu od 2002. do 2009. godine, ali je posebno analiziran postupak za ugovore zaključene u periodu od 2006. do 2009. godine (detaljnije u Prilozima broj 1, 2, 3 i 6).

Tabela broj 3: Broj koncesionih ugovora razvrstanih po načinu provođenja postupka

Ugovori (od 2002. do 2009. godine)				Ugovori (od 2006. do 2009. godine)				
Ukupno	„nove koncesije“		„stare koncesije“	Ukupno	Tenderski postupak		Samoinicijativna ponuda	
	Tenderski postupak	Samo-inicijativna ponuda	Bez provođenja postupka		Broj	Trajanje u danima	Broj	Trajanje u danima

Izvor: Podaci prikupljeni od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH u kantonalnoj komisiji za koncesije

Tabela pokazuje da su dominantni ugovori zaključeni bez provođenja postupka („stare koncesije“) na osnovu izdatih dozvola. Potpisano je samo nekoliko novih ugovora na osnovu podnesene samoinicijativne ponude i navedeni postupci su prekoračili primjenjeni kriterij.⁶¹

⁶⁰ Izjave nadležnih u resornim ministarstvima i Komisiji za koncesije Tuzlanskog kantona

⁶¹ Kao što se vidi u poglavlju 1.3 i 3.3.1 procjenjeni kriterij za samoinicijativnu ponudu je 120 dana.

4.2. Aktivnosti u Unsko-sanskom kantonu

Upravljanje koncesijama

Inicirane su neke aktivnosti na pripremi koncesija i praćenju. Tokom 2004. godine usvojena je strategija i politika dodjele koncesija, ali od tada nije ažurirana⁶². Odgovorna ministarstva, takođe nisu planirala dodjelu koncesija, niti pokretala aktivnosti na izradi studija izvodljivosti i ekonomske opravdanosti u datom periodu.⁶³ Odlukom Ustavnog suda FBiH određeni članovi Zakona o koncesijama USK proglašeni su neustavnim⁶⁴.

Komisija za koncesije je stalno regulatorno tijelo koje, kao takvo, djelimično učestvuje u određenim fazama postupka za dodjelu koncesija. Komisija ima bazu podataka u kojoj je evidentirana dokumentacija o dodijeljenim koncesijama i koncesionim naknadama i prati rad koncesionara.

Završeni postupci

U donjoj tabeli prikazani su ugovori zaključeni u periodu od 2002. do 2009. godine, ali je posebno analiziran postupak za ugovore zaključene u periodu od 2006. do 2009. godine (detaljnije u Prilozima broj 1, 2,3 i 6).

Tabela broj 4: Broj koncesionih ugovora razvrstanih po načinu provođenja postupka

Ugovori (od 2002. do 2009. godine)				Ugovori (od 2006. do 2009. godine)				
Ukupno	„nove koncesije“		„stare koncesije“	Ukupno	Tenderski postupak		Samoinicijativna ponuda	
	Tenderski postupak	Samo inicijativna ponuda	Bez provođenja postupka		Broj u danima	Trajanje u danima	Broj u danima	Trajanje u danima

Izvor: Podaci prikupljeni od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH u kantonalnoj komisiji za koncesije

Tabela pokazuje da preovladavaju ugovori zasnovani na samoinicijativnim ponudama. Prema raspoloživim podacima, nijedan ugovor nije potpisan od 2006. do 2009. godine. Neke aktivnosti su inicirane, ali nisu završene ni u 2010. godini, kada je revizija finalizirala prikupljanje podataka.⁶⁵

⁶² Unsko-sanski kanton je imao donesen Zakon o koncesijama još 2001. godine. Novi Zakon o koncesijama donesen je 2003. godine i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 14 oblasti

⁶³ Izjave nadležnih u resornim ministarstvima i Komisiji za koncesije USK

⁶⁴ U junu 2009. godine donesene su Izmjene i dopune Zakona o koncesijama USK. Izmjene su rezultat apelacije općine Velika Kladuša Ustavnom sudu, a radi zaštite prava na lokalnu samoupravu. Apelacija je podnesena u julu 2006. godine, a presuda Ustavnog suda je objavljena u aprilu 2007. godine. Presudom je dat rok od 6 mjeseci Skupštini USK da uskladi Zakon o koncesijama s Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi te da se do tada navedeni zakon ne može primjenjivati. Donošenje Izmjena i dopuna Zakona o koncesijama trajalo je duže od 2 godine i u tom periodu nije bilo sklapanja ugovora o koncesiji. Dakle, u 2007., 2008. i 2009. godini nije potpisan ni jedan ugovor o koncesiji. Pored toga, istekao je mandat Komisiji za koncesije USK, koja je izabrana u decembru 2009. godine.

⁶⁵ Na pripremljene ugovore saglasnost nije davao Kantonalni pravobranilac

4.3. Aktivnosti u Srednjobosanskom kantonu

Upravljanje koncesijama

Kanton nema strategiju i jasno definisanu politiku u oblasti koncesija⁶⁶. U većini slučajeva nisu obavljene aktivnosti na pripremi radnjama za dodjelu koncesija.⁶⁷ Ovaj kanton nema jedinstvenu bazu podataka o dodjeljenim koncesijama, već se podaci nalaze u nadležnim ministarstvima.

U okviru nadležnih ministarstava nalaze se stalne komisije⁶⁸, ali ista nemaju ulogu regulatora u postupku. Komisije implementiraju cjelokupan postupak za dodjelu koncesija i imaju podatke o koncesijama samo za svoj sektor.

Završeni postupci

U donjoj tabeli prikazani su ugovori zaključeni u periodu od 2002. do 2009. godine, ali je posebno analiziran postupak za ugovore zaključene u periodu od 2006. do 2009. godine (detaljnije u Prilozima broj 1, 2,3 i 6).

Tabela broj 5: Broj koncesionih ugovora razvrstanih po načinu provođenja postupka

Ugovori (od 2002. do 2009. godine)				Ugovori (od 2006. do 2009. godine)				
Ukupno	„nove koncesije“		„stare koncesije“	Ukupno	Tenderski postupak		Samoinicijativna ponuda	
	Tenderski postupak	Samoinicijativna ponuda	Bez provođenja postupka		Broj	Trajanje u danima	Broj	Trajanje u danima

Izvor: Podaci prikupljeni od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH u kantonalnim komisijama za koncesije

Tabela pokazuje da ovaj kanton ima najviše potpisanih ugovora i da je više od 40% ugovora zaključeno bez provođenja postupka („stare koncesije“) na osnovu ranije izdatih dozvola. Pored toga, vrijeme obrade za „nove koncesije“ je relativno kratko, često unutar gore primjenjenog kriterija⁷⁰, ali revizija je procjenila da u ovom kantonu postoje problemi u realizaciji koncesija, pogotovo za izgradnju hidroelektrana koje je na osnovu uzorka procjenjivala.

⁶⁶ Srednjobosanski kanton je imao Zakon o koncesijama još 2000. godine. Donesene su izmjene i dopune ovog zakona 2003. godine i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 19 oblasti. Odlukom Ustavnog suda FBiH iz septembra 2008. godine kantonalni Zakon o koncesijama proglašen je neustavnim. Novi Zakon o koncesijama donesen je u avgustu 2009. godine. Ni jednim zakonom nije predviđeno donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija

⁶⁷ Izjave nadležnih in resornim ministarstvima i Komisijama za koncesije SBK

⁶⁸ Jedna komisija je u okviru Ministarstva privrede, a druga u okviru Ministarstva šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede i iste imenuje Vlada kantona i u većini slučajeva to su uposlenici tih ministarstava.

⁶⁹ U SBK ima više 12 ugovora zaključenih u periodu od 2006-2009 godine, ali podaci nisu raspoloživi

⁷⁰ Kao što se vidi u poglavlju 1.3 i 3.3.1 procjenjeni kriterij je za samoinicijativnu ponudu 120 dana.

4.4. Aktivnosti u Hercegovačko-neretvanskom kantonu

Upravljanje koncesijama

Kanton nema strategiju i jasno definisanu politiku u oblasti koncesija⁷¹. Nisu pokretane aktivnosti na pripremi radnjama za dodjelu koncesija⁷². Za određeni broj koncesionih oblasti, kao što su hidroelektrane,⁷³ vinogradi⁷⁴ i druge koncesije⁷⁵ donošenje odluka o dodjeli koncesija je preneseno na općinski nivo.

Komisija je radno tijelo koje imenuje Skupština, koja ima regulatornu ulogu i u posmatranom periodu tu aktivnost nije u potpunosti obavljala. U ministarstvima su se pokretali i provodili postupci za dodjelu koncesija koji zbog neaktivnosti komisije za koncesije nisu završeni⁷⁶. Međutim, ne postoje podaci na nivou kantona o dodijeljenim koncesijama, niti aktivnostima praćenja koje obavljaju odgovorne institucije, kao i za postupke koji se odnose na općinski nivo. Neke općine su provodile postupak dodjele koncesija i imaju podatke o tome.⁷⁷

Završeni postupci

U donjoj tabeli prikazani su ugovori zaključeni u periodu od 2002. do 2009. godine, ali je posebno analiziran postupak za ugovore zaključene u periodu od 2006. do 2009. godine (detaljnije u Prilozima broj 1, 2, 3 i 6).

Tabela broj 6: Broj koncesionih ugovora razvrstanih po načinu provođenja postupka

Ugovori (od 2002. do 2009. godine)				Ugovori (od 2006. do 2009. godine)				
Ukupno	„nove koncesije“		„stare koncesije“	Ukupno	Tenderski postupak		Samoinicijativna ponuda	
	Tenderski postupak	Samo-inicijativna ponuda	Bez provođenja postupka		Broj	Trajanje u danima	Broj	Trajanje u danima
21	10	11	-	16	5	54-1.558	11	150-1.323

Izvor: Podaci prikupljeni od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH u ministarstvima i općinama

Tabela pokazuje relativno mali broj potpisanih ugovora na kantonalnom nivou, a više od polovine potpisao je na osnovu samoinicijativne ponude. Bitno je takođe naglasiti da je općina Konjic⁷⁸ dodijelila na osnovu javnog poziva 39 koncesija za izgradnju hidroenergetskih objekata i zaključila deset koncesionih ugovora. Vrijeme obrade je

⁷¹ Hercegovačko-neretvanski kanton je donio Zakon o koncesijama 2003.godine i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 19.oblasti.

⁷² Izjave nadležnih in resornim ministarstvima i Komisiji za koncesije HNK

⁷³ Odluka Vlade Kantona o davanju saglasnosti svim jedinicama lokalne samouprave za provođenje postupka za izgradnju mini hidrocentrala od 01.04.2004

⁷⁴ Odluka Vlade o davanju saglasnosti Općini Čitluk za provođenje postupka dodjele koncesija za sadnju vinograda od 12.01.2007

⁷⁵ Odluka Vlade o davanju saglasnosti Općini Neum za provođenje postupka dodjele koncesija za korištenje pomorskog dobra od 30.08.2006

⁷⁶ Izjave odgovornih i uvidom u dokumentaciji

⁷⁷ Općina Čitluk dostavila nam je podatke vezane za dodjeljenu koncesiju za poljoprivredno zemljište u 2010.godini a taj period nije obuhvaćen

⁷⁸ Izvještaj općine Konjic

široko i premašuje primjenjeni kriterij.⁷⁹ Mali broj ugovora na kantonalnom nivou može biti djelimično objašnjen činjenicom da je veliki broj postupaka obavljen i ugovora dodijeljeno na općinskom nivou, a da je na nivou kantona u nekim slučajevima to posljedica problemima vezanih za rad Komisije za koncesije.

4.5. Aktivnosti u Kantonu Sarajevo

Upravljanje koncesijama

Jedva da su ikakve pripremne aktivnosti oko dodjele koncesija obavljene od strane ministarstava. Ne postoji strategija niti jasno definisana politika⁸⁰, niti postoji planiranje koncesija, studije izvodljivosti su napravljene samo u par izolovanih slučajeva. Resorna ministarstva imaju podatke o dodijeljenim koncesijama, ali ne postoji nikakvo praćenje podataka na kantonalnom nivou.

Komisija za koncesije se formira od strane vlade po ad hoc osnovi za svaki pojedinačni slučaj, ista provodi postupak, ali nema nikakvu regulatornu ulogu. Vlada donosi odluku na osnovu izvještaja komisije.

Završeni postupci

U donjoj tabeli prikazani su ugovori zaključeni u periodu od 2002. do 2009. godine, ali je posebno analiziran postupak za ugovore zaključene u periodu od 2006. do 2009. godine (detaljnije u Prilozima broj 1, 2,3 i 6).

Tabela broj 7: Broj koncesionih ugovora razvrstanih po načinu provođenja postupka

Ugovori (od 2002. do 2009. godine)				Ugovori (od 2006. do 2009.godine)				
Ukupno	„nove koncesije“		„stare koncesije“	Ukupno	Tenderski postupak		Samoinicijativna ponuda	
	Tenderski postupak	Samo-inicijativna ponuda	Bez provođenja postupka		Broj	Trajanje u danima	Broj	Trajanje u danima

Izvor: Podaci prikupljeni od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH u ministarstvima

Tabela pokazuje da je veoma mali broj postupaka proveden. Tokom perioda posmatranja, od 2006. do 2009. godine⁸¹, nije potpisan ni jedan ugovor, iako su u tom periodu bila formirana povjerenstva koja su provodila aktivnosti koje nisu rezultirala zaključivanjem ugovora.

⁷⁹ Kao što se vidi u poglavlju 1.3 i 3.3.1 procjenjeni kriterij

⁸⁰ Kanton Sarajevo je imao Zakon o koncesijama još 2001. godine. Donesen je novi zakon 2003.godine i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 12.oblasti i nije regulisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija

⁸¹ Prema podacima u 2010. godini potpisano je još 6 ugovora

4.6. Aktivnosti u Zeničko-dobojskom kantonu

Upravljanje koncesijama

Ne postoje nikakvi podaci na kantonalnom nivou, a aktivnosti oko praćenja su svedene na podatke o koncesijama koje imaju resorna ministarstva⁸², koja su i zaključila te koncesione ugovore.

Odgovorna resorna ministarstva implementiraju procedure dodjele kroz komisije za koncesije, ali iste nemaju ulogu regulatora. Te komisije u toku postupka saraduju sa drugim odgovornim institucijama u cilju eliminisanja problema vezanih za realizaciju koncesija prije dodjeljivanja koncesija, što je dobra praksa.

Završeni postupci

U donjoj tabeli prikazani su ugovori zaključeni u periodu od 2002. do 2009. godine, ali je posebno analiziran postupak za ugovore zaključene u periodu od 2006. do 2009. godine (detaljnije u Prilozima broj 1, 2, 3 i 6).

Tabela broj 8: Broj koncesionih ugovora razvrstanih po načinu provođenja postupka

Ugovori (od 2002. do 2009. godine)				Ugovori (od 2006. do 2009. godine)				
Ukupno	„nove koncesije“		„stare koncesije“	Ukupno	Tenderski postupak		Samoinicijativna ponuda	
	Tenderski postupak	Samo inicijativna ponuda	Bez provođenja postupka		Broj	Trajanje u danima	Broj	Trajanje u danima
30	14	12	4	9	7	222–1157	2	311–519

Izvor: Podaci prikupljeni od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH u ministarstvima

Tabela pokazuje da su većina ugovora potpisani nakon 2002. godine kada je donesen važeći Zakon o koncesijama, a javni natječaji su prilično učestali, naročito tokom posljednjih godina. Vrijeme obrade široko varira, naročito kod procedura javnog poziva. Ove procedure takođe traju duže od definisanog kriterija za javni poziv i samoinicijativne ponude. Jedan od razloga vezan je za aktivnosti koje komisija provodi radi obezbjeđenja potrebnih saglasnosti i dokumentacije za koncesiju koja se dodjeljuje.

4.7. Aktivnosti u Zapadno-hercegovačkom kantonu

Upravljanje koncesijama

Nikakve aktivnosti oko pripreme koncesija nisu obavljene od strane resornih ministarstava, niti u pogledu strategija⁸³ niti jasno definiranih politika ili studija izvodljivosti. Međutim, Ministarstvo privrede ima podatke o dodijeljenim

⁸² Zeničko-dobojski kanton je imao Zakon o koncesijama još 2000. godine. Donesene su Izmjene i dopune Zakona o koncesijama 2002. godine i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 13.oblasti i nije regulisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija

⁸³ Zapadnohercegovački kanton donio je Zakon o koncesijama 2001.godine. Izmjene i dopune Zakona o koncesijama donesene su u decembru 2003.godine, te 2007.godini i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 17.oblasti i nije regulisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija

koncesijama na kantonalnom nivou. Međutim, ovi podaci ne uključuju procedure dodjeljivanja koncesija koje je kanton prenio na općinski nivo.⁸⁴

Komisija za koncesije je ad hoc tijelo koje nema nikakvu regulatornu ulogu. Komisija učestvuje u postupcima dodjele koncesija i priprema dokumentaciju za pojedinačne faze u tim postupcima. Odluku o dodjeli koncesije, kao odluke po fazama postupka donosi Vlada.

Završeni postupci

U donjoj tabeli prikazani su ugovori zaključeni u periodu od 2002. do 2009. godine, ali je posebno analiziran postupak za ugovore zaključene u periodu od 2006. do 2009. godine (detaljnije u Prilozima broj 1, 2,3 i 6).

Tabela broj 9: Broj koncesionih ugovora razvrstanih po načinu provođenja postupka

Ugovori (od 2002. do 2009. godine)				Ugovori (od 2006. do 2009. godine)				
Ukupno	„nove koncesije“		„stare koncesije“	Ukupno	Tenderski postupak		Samoinicijativna ponuda	
	Tenderski postupak	Samo-inicijativna ponuda	Bez provođenja postupka		Broj	Trajanje u danima	Broj	Trajanje u danima

Izvor: Podaci prikupljeni od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH u ministarstvima

Tabela pokazuje da je većina svih ugovora zasnovana na samoinicijativnoj ponudi, ali u tabeli nisu dati podaci za općinu Ljubuški koja je dodijelila 34 koncesije na osnovu javnog poziva za poljoprivredno zemljište, jer te koncesije nisu bili predmetom revizije. Na kantonalnom nivou postupci dodjele na osnovu samoinicijativnih ponuda su međutim komplikovani i dugotrajni.

4.8. Aktivnosti u Hercegbosanskom kantonu

Upravljanje koncesijama

Nikakve aktivnosti oko pripreme koncesija nisu obavljene od strane resornih ministarstava, niti u pogledu strategija⁸⁵ niti jasno definiranih politika ili studija izvodljivosti.

Komisija za koncesije je stalno tijelo, ali nije neovisno. Dva člana komisije su uposlenici resornih ministarstava. Komisija nema regulatornu ulogu. Glavni zadatak je da otvara i procjenjuje ponude i o tome izvještava Vladu, koja donosi konačnu odluku. Uposlenik Ministarstva privrede, koji je u isto vrijeme i sekretar komisije, vodi evidenciju o dodijeljenim koncesijama.

⁸⁴ Općina Ljubuški.

⁸⁵ Hercegbosanski kanton je donio Zakon o koncesijama 2003.godine ,iznjene i dopune donesene su 2005.godine, a ponovne izmjene istog u 2008. godini, kojim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 18.oblasti i nije regulisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija

Završeni postupci

U donjoj tabeli prikazani su ugovori zaključeni u periodu od 2002. do 2009. godine, ali je posebno analiziran postupak za ugovore zaključene u periodu od 2006. do 2009. godine (detaljnije u Prilozima broj 1, 2,3 i 6).

Tabela broj 10: Broj koncesionih ugovora razvrstanih po načinu provođenja postupka

Ugovori (od 2002. do 2009. godine)				Ugovori (od 2006. do 2009.godine)				
Ukupno	„nove koncesije“		„stare koncesije“	Ukupno	Tenderski postupak		Samoinicijativna ponuda	
	Tenderski postupak	Samo-inicijativna ponuda	Bez provođenja postupka		Broj	Trajanje u danima	Broj	Trajanje u danima

Izvor: Podaci prikupljeni od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH u ministarstvima i komisiji

Tabela pokazuje da je većina ugovora zasnovana na tenderskoj proceduri. U posmatranom periodu u svim postupcima je prekoračen primjenjeni kriterij i kod tenderskog postupka i kod samoinicijativnih ponuda.⁸⁷

4.9. Aktivnosti u Bosansko-podrinjskom kantonu

Upravljanje koncesijama

Nema strategije, jasno definirane politike⁸⁸ niti planiranja aktivnosti vezanih za dodjelu koncesija.

Za sve javne pozive, uspostavlja se stalna komisija i nema regulatornu ulogu, koja priprema i izvršava proceduru natječaja i o tome izvještava ministarstvo. Ministarstvo privrede provodi postupke dodijeljivanja koncesija po samoinicijativnim ponudama putem pregovaračkog postupka.

Završeni postupci

U donjoj tabeli prikazani su ugovori zaključeni u periodu od 2002. do 2009. godine, ali je posebno analiziran postupak za ugovore zaključene u periodu od 2006. do 2009. godine (detaljnije u Prilozima broj 1, 2, 3 i 6).

⁸⁶ U ovom kantonu po podnošenju samoinicijativne ponude provodi se postupak po konkurentskom pozivu bez javnog poziva

⁸⁷ Kriterij 1.3 i 3.3.1.

⁸⁸ Bosansko-podrinjski kanton je donio Zakon o koncesijama 2003. godine i istim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 14.oblasti i nije regulisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija.

Tabela broj 11: Broj koncesionih ugovora razvrstanih po načinu provođenja postupka

Ugovori (od 2002. do 2009. godine)				Ugovori (od 2006. do 2009. godine)					
Ukupno	„nove koncesije“		„stare koncesije“	Ukupno	Tenderski postupak		Samoinicijativna ponuda		
	Tenderski postupak	Samo-icijativna ponuda	Bez provođenja postupka		Broj	Trajanje u danima		Broj	Trajanje u danima
17	7	10	-	3	2	132–211	1	953	

Izvor: Podaci prikupljeni od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH u ministarstvima

Iz tabele se vidi da su samoinicijativne ponude dominantne. Podaci u periodu mjerenja pokazuju da su postupci trajali u okviru primjenjenih kriterija kada su u pitanju tenderski postupci, ali je kod samoinicijativne ponude jedan postupak trajao puno duže.

4.10. Aktivnosti u Posavskom kantonu

Upravljanje koncesijama

Nema strategije⁸⁹ te jasno definirane politike niti planiranja aktivnosti vezanih za dodjelu koncesija. Komisija o koncesijama je stalno tijelo koje imenuje Skupština. Također, u slučaju samoinicijativnih ponuda, procedure provodi nadležno ministarstvo.

Završeni postupci

U donjoj tabeli prikazani su ugovori zaključeni u periodu od 2002. do 2009. godine, ali je posebno analiziran postupak za ugovore zaključene u periodu od 2006. do 2009. godine (detaljnije u Prilozima broj 1, 2, 3 i 6).

Tabela broj 12: Broj koncesionih ugovora razvrstanih po načinu provođenja postupka

Ugovori (od 2002. do 2009. godine)				Ugovori (od 2006. do 2009. godine)					
Ukupno	„nove koncesije“		„stare koncesije“	Ukupno	Javni poziv		Samoinicijativna ponuda		
	Tenderski postupak	Samo-icijativna ponuda	Bez provođenja postupka		Broj	Trajanje u danima		Broj	Trajanje u danima
1	-	-	-	-	-	-	-	-	

Izvor: Podaci prikupljeni od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH u ministarstvima

Tabela jasno pokazuje da su postupci dodjele koncesija veoma rijetki u ovom kantonu, sa samo jednim poptisanim ugovorom. Ovo je i razlog zašto revizija nije dalje procjenjivala efikasnost postupka.

⁸⁹ Posavska županija je donijela Zakon o koncesijama 2003. godine i njime je regulirano da predmet koncesije može biti iz 22 oblasti i nije regulirano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija

4.11. Rezime obavljenih aktivnosti po pojedinim kantonima

Aktivnosti po kantonima prikazane su u narednoj tabeli, a odnose se na planiranje i dodjelu koncesija uzorkom obuhvaćenom ovom revizijom u periodu od 2006. do 2009. godine.

Tabela broj 13 - Planiranje i dodjela koncesija

Kantoni	Dokument o politici dodjele koncesija	Planiranje koncesija u nadležnim ministarstvima	Dodijeljene koncesije iz uzorka			
			samoinicijativna ponuda*		tenderski postupak	
			Broj ugovora	Vrijeme obrade (u danima)	Broj ugovora	Vrijeme obrade (u danima)
Tuzlanski kanton	Da	Ne	2	od 178 do 195	0	-
Unsko-sanski kanton	Da	Ne	0	-	0	-
Srednjobosanski kanton	Ne	Ne ⁹⁰	9	od 83 do 155	0	-
Hercegovačko-neretvanski kanton	Ne	Ne	11	od 150 do 1.323	5	od 54 do 1.558
Kanton Sarajevo	Ne	Ne	0	-	0	-
Zeničko-dobojski kanton	Ne	Ne	2	od 311 do 519	7	od 222 do 1.157
Zapadnohercegovački kanton	Ne	Ne	3	od 359 do 926	0	-
HBŽ- Kanton 10 Livno	Ne	Ne	2	od 253 do 430	2	od 558 do 672
Bosansko-podrinjski kanton	Ne	Ne	1	953	2	od 132 do 211
Posavski kanton	Ne	Ne	0	-	0	-
Ukupno	2	0	30	od 83 do 1.323	16	od 54 do 1.558

*na osnovu samoinicijativne ponude u nekim kantonima provedi se javni poziv sa objavom ili konkurentni postupak bez objave javnog poziva

**Izvor: podaci kantonanih komisija za koncesije i podaci koje je prikupila revizija

Podaci u tabeli pokazuju da većina kantona nema donesenu strategija dodjele koncesija i da nadležna ministarstva ni dugoročno ni kratkoročno ne planiraju aktivnosti oko dodjele koncesija. Bitno je istaći da postoji u jednom kantonu donesen Dokument o politici dodjele koncesija ali nije dodijeljena ni jedna koncesija zato što je postupak za izmjene i dopune kantonalnog zakona o koncesijama trajao tri godine zbog proglašenja određenih članova ovog zakona neustavnim. Uprkos činjenici da je ukupno dodijeljen veoma mali broj koncesija, raspoložive informacije o tome ne pokazuju bilo kakve veze ili korelacije sa, s jedne strane politikom i planiranjem, a s druge strane, sa brojem obavljenih procedura i vremenom obrade. Kada su u pitanju organizacija i zadaci komisije za koncesije, ovaj materijal također ne pokazuje nikakvu korelaciju sa brojem obavljenih postupaka ili vremenom obrade.

⁹⁰ Srednjobosanski kanton planirao je dodjelu samo u nekim slučajevima

U posmatranom period od 2006. do 2009. godine u posmatranim uzorcima dodijeljene su 92 koncesije. Analizirano je 50% tih koncesija. U tri kantona nisu provedeni postupci. U sedam kantona provedeni su postupci za 30 samoinicijativnih ponuda, a u četiri kantona za 16 tenderskih procedura. Najviše postupaka (20 postupaka) po samoinicijativnoj ponudi provedeno je u Hercegoviačko-neretvanskom i Srednjobosanskom kantonu, a u ostalim kantonima obavljeno je nekoliko (od 1 do 3). Kod tenderske procedure najviše postupaka je bilo u Zeničko-dobojskom, pa onda u Hercegoviačko-neretvanskom kantonu, dok je u ostalim provedeno po dva postupka.

Velike su razlike u vremenu procesiranja ponekad se kreću u rasponu od po 16 puta. Razlike se pojavljuju kako unutar samih kantona – od slučaja do slučaja – tako i između kantona. Kod samoinicijativne ponude jedan kanton (Srednjobosanski) ima kraće vrijeme obrade sa relativno većim brojem obavljenih postupaka, dok je situacija sasvim suprotna u drugom kantonu (Bosansko-podrinjski).

Postoje neki uzroci sa sistematičnim uticajem na vrijeme obrade. U većini kantona iskazano je da neki postupci traju previše dugo što je uzrokovano nedostavljanjem kompletne dokumentacije od strane investitora uz zahtjev za dodjelu koncesije. Iako je dokumentacija koju je dostavio investitor nekompletna, komisija za koncesije ili nadležno ministarstvo čeka da se ista upotpuni, pa onda provodi postupak, što u konačnici utiče na dužinu trajanja postupka. Ponekad u nekim fazama postupka se čeka na odluke nadležnih organa kojim se proglašava javni interes ili odluka o dodjeli koncesije. Programima Vlada najčešće nisu predviđene aktivnosti vezane za dodjelu koncesija. Te aktivnosti se uvrstavaju na dnevni red kad nadležno ministarstvo podnese prijedlog vezan za neku koncesiju. Na postupak dodjele koncesija u nekim slučajevima utiče vrijeme koje općinsko vijeće utroši na davanje saglasnosti. To je razlog zašto u nekim slučajevima postoje razlike u postupcima dodjele koncesija unutar kantona, a i između kantona.

Dobra praksa u postupku dodjele koncesija, kod samoinicijativne ponude, procjenjena je za postupke u Srednjobosanskom kantonu, jer su u okviru procenjenog kriterija. Ipak u ovom kantonu kod realizacije koncesija postoje problemi. Bitno je istaći da su najčešći problemi vezani za izgradnju hidroelektrana jer ima više od 60% zaključenih aneksa ugovora i investitori ne uspijevaju obezbjediti na vrijeme potrebne dozvole od nadležnih organa.

Dobra praksa za realizaciju koncesija uočena je u Zeničko-dobojskom kantonu jer komisije za koncesije u toku provođenja postupka prije dodjele koncesija obezbjeđuju potrebne saglasnosti i odobrenja službenim putem od nadležnih organa što smanjuje rizik za investitora koji dobije koncesiju. To utiče na dužinu trajanja postupka za dodjelu koncesija, ali obezbjeđuje pretpostavke za bržu realizaciju koncesije.

Za stvaranje transparentnog sistema upravljanja koncesijama potrebno je da na nivou kantona postoji regulatorno i neovisno tijelo. Nekim kantonalnim zakonima o koncesijama određeno je osnivanje regulatornog tijela, a u nekim ne. Zbog toga su komisije za koncesije na različit način organizovane sa različitim ulogama po kantonima što može uticati na transparentnost i neovisnost u postupku dodjeli koncesije, što se prikazuje u narednoj tabeli.

Tabela broj 14 - Komisije za koncesije

Kantoni	Profesionalna komisija	Profesionalna komisija kao radno tijelo Skupštine	Stalne komisije u okviru resornog ministarstva	Povremene komisije ili ad hoc	Uloga regulatora	
					da	ne
Tuzlanski kanton	da				da	
Unsko-sanski kanton	da				da	
Srednjobosanski kanton			da			ne
Hercegovačko-neretvanski kanton		da			da	
Kanton Sarajevo				da		ne
Zeničko-dobojski kanton			da			ne
Zapadnohercegovački kanton				da		ne
HBŽ- Kanton 10 Livno			da			ne
Bosansko-podrinjski kanton			da ⁹¹			ne
Posavski kanton		da			da	
Ukupno	2	2	4	2	4	6

Zbog svega gore iznesenog u narednoj tabeli prikazane su karakteristike profesionalnih i neprofesionalnih komisija za koncesije koje se odnose na način njihovog rada i uticaj istih na postupak, odnosno prenosti i nedostaci istih.

Tabela broj 15 - Karakteristike komisija za koncesije

Organizacija	Profesionalne komisije	Neprofesionalne komisije*
Prednost	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ima ulogu regulatora i neovisne su ➤ izradile su dokument o politici dodjeli koncesija, ➤ ima kapacitete za vršenje nadzora ➤ postoji jedinstvena baza o dodijeljenim koncesijama na nivou kantona 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ manji troškovi u odnosu na profesionalne komisije ➤ provode cjelokupan postupak za dodjelu koncesija
Nedostatak	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nemaju ovlaštenja za vršenje nadzora nad realizacijom ugovora o koncesijama, već to ima resorno ministarstvo ➤ veći troškovi rada u odnosu na neprofesionalne komisije 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nije neovisna u odnosu na organe vlasti koji donose odluke o dodjeli koncesija; ➤ nema ulogu regulatora ➤ nije donesen dokument o politici dodjele koncesija; ➤ nemaju ovlaštenja niti kapaciteta za vršenje nadzora nad realizacijom ugovora o koncesijama, a njihov posao se završava sa dodjelom koncesije; ➤ nepostoji jedinstvena baza o dodijeljenim koncesijama na nivou kantona

*Neprofesionalne komisije formirane u okviru resornih ministarstava ili su ad hoc komisije

⁹¹ Samo u Bosansko podrinjskom kantonu postupak za samoinicijativnu ponudu provodi ministarstvo i ono formira stalnu komisiju za tenderski postupak, dok u drugim kantonima stalne komisije imenuje Vlada

Obzirom da u postupku učestvuje više aktera koji imaju različite uloge i da dužina trajanja postupka nije propisana to ima uticaj kako na trajanje postupka, tako i na investitora koji nema informacija o tome kada će postupak biti okončan. Komisija za koncesije nema mogućnost da utiče na aktivnosti navedenih aktera iako ona provodi postupak. Procedure za dodjelu koncesija su važne za ostvaranje efikasnosti u upravljanju koncesijama, ali one nisu harmonizirane za sve kantone i postoje razlike. To ima uticaj kako na dodjelu koncesija tako i na realizaciji istih.

Saradnja nadležnih institucija koje učestvuju u postupku dodjele koncesija sa institucijama koje izdaju saglasnosti i odobrenja za realizaciju koncesija nije adekvatna. Konstatovano je da svaka institucija u kantonu radi svoj dio posla bez sagledavanja cjelokupnog problema. Uočeno je da su problemi vezani i za nepostojanje preciziranih lokacija u regulacionim planovima⁹², neriješene imovinskopravne poslove kod nekretnina⁹³, ili probleme vezane za dobivanje okolinskih i vodoprivrednih dozvola. U nekim slučajevima investitor nema obezbjeđena sredstava za dodijelenu koncesiju odnosno za realizaciju investicije⁹⁴.

---

⁹² Studija zaštita okoliša i izjave ovlaštenih osoba i koncesionara

⁹³ Zemljišne knjige u Federaciji BiH se vode na općinskom nivou i nisu uvezane u jedinstven informacijski sistem (reforma zemljišnih knjiga je u toku)

⁹⁴ Izjave nadležnih iz ministarstva, komisija za koncesije i koncesora

---

---

5. ZAKLJUČCI

U ovom poglavlju rezimiramo nalaze i iznosimo zaključke revizije. U početku dajemo neke opće zaključke, a odgovore na specifična revizijska pitanja dajemo u nastavku. Ovo poglavlje takođe prikazuje razlike između kantona i na kraju daje procjenu o potrebi za poboljšanjima u oblasti upravljanja koncesijama.

5.1. Sistemom koncesija se ne upravlja efikasno i sistem ne funkcioniše

Od kada je važeći Zakon o koncesijama stupio na snagu 2002. godine, sistem upravljanja koncesijama je konstantno prolazio kroz probleme u svom funkcionisanju.

Na nivou FBiH, situacija nije zadovoljavajuća i nisu ostvareni ciljevi zakona. Kasnilo se u formiranju Komisije za koncesije FBiH, u donošenju potrebnih akata za dodjelu koncesija, kao i dr. Od kada je Zakon stupio na snagu, niti jedan ugovor o koncesijama nije potpisan i nije provedena niti jedna tenderska procedura. U ovom periodu, proveden je postupak dodjele koncesije na osnovu samoinicijativne ponude, ali isti nije okončan. Sve u svemu, to znači da već duži niz godina, vlasti na nivou Federacije BiH nisu dodijelile niti jednu koncesiju. Uprkos tome, institucije na nivou Federacije BiH nisu u potpunosti razvile politiku, niti strategiju upravljanja koncesijama, niti su pojednostavile procedure njihovog dodjeljivanja.

Na nivou kantona, tokom ovih godina dodijeljeno je oko 306 koncesija (u periodu od 2002.-2009. godine), a vrijeme njihovog procesiranja je značajno variralo (kako unutar kantona, tako i između kantona). Kada govorimo o realizaciji koncesija iz obuhvaćenog uzorka, samo jedna trećina dodijeljenih koncesija je realizirana u periodu od 2000.-2009. godine. Samo dva kantona su razradila strategije i politike upravljanja koncesijama i imaju jedinstvenu bazu podataka o zaključenim ugovorima o koncesijama.

Statističko evidentiranje i planiranje koncesija na federalnom i kantonalnom nivou je slabo razvijeno. Na federalnom nivou nema adekvatnog planiranja dodjele koncesija, ne postoje podaci o broju dodijeljenih koncesija na svim nivoima vlasti, kao ni podaci o broju primljenih zahtjeva ili prosječnom trajanju obrade predmeta. Pored nepostojanja ovih informacija, ne postoje ni informacije vezane za evaluaciju. Na kantonalnom nivou, situacija je dosta slična, osim u dva kantona koje smo gore spomenuli. Niti jedan kanton nema adekvatno planiranje, nema jedinstvenu bazu podataka, nema u potpunosti podataka o vremenu obrade zahtjeva, niti adekvatnu evaluaciju, niti poznaje situaciju u drugim kantonima u oblasti koncesija.

Opći zaključak je da sadašnji sistem nije uspio ostvariti svoj osnovni cilj, a to je privlačenje investicija i doprinos ekonomskom razvoju. Način na koji se sistemom upravlja ne zadovoljava standarde efikasnosti, transparentnosti i odgovornosti. Pružanje usluga nije blagovremeno, uočeni su ozbiljni nedostaci u pogledu praćenja i izvještavanja o učinku, način rada i prakse variraju između kantona, a u većini kantona postoje poteškoće u realizaciji koncesija. Ne postoji jedinstvena nadzorna funkcija, i nisu poduzete nikakve značajne inicijative da se sistem i učinkovitost sistema poboljšaju, kako na federalnom tako ni na kantonalnom nivou. Pored toga,

način na koji sistem radi, ostavlja prostor za nelegalno korištenje prirodnih i drugih resursa, kao i rizik da investitori odustanu ili odaberu druge lokacije za svoje investicije.

Kašnjenja nemaju samo posljedice u pogledu neprikupljenih naknada. Kašnjenja također dovode do povećane cijene kapitala i smanjene volje investitora da apliciraju za koncesije. Međutim, najviše od svega, ovakvo stanje ne doprinosi ekonomskom i privrednom razvoju, razvoju infrastrukture i eksploataciji prirodnih resursa, kao što su šume i mineralne sirovine. Revizija nije mogla napraviti stvarnu kalkulaciju zbirnih ekonomskih gubitaka, ali se ukupna procjena vrijednosti izgubljenih prilika i zakašnjelih investicija može mjeriti u stotinama milionima KM.

5.1.1. Dodjela koncesija nije blagovremena

Neefikasnost dodjele koncesija u kantonima može se ilustrirati na mnogo načina. Vrijeme trajanja postupka za dodjelu koncesija, kao i faze u postupku na kantonalnom nivou, međusobno se razlikuju i po šesnaest puta od slučaja do slučaja. Takođe, uzorak ugovora za hidroelektrane do 5MW i eksploataciju mineralnih sirovina, premašio je kriterij optimalnog vremena obrade zahtijeva koji je utvrdila revizija na osnovu regulative na federalnom nivou. Pored toga, niti jedna od iniciranih procedura na federalnom nivou nije finalizirana sa potpisanim ugovorom o koncesiji. Nije u potpunosti razriješen problem za ugovore o koncesijama potpisane prije donošenja Zakona o koncesijama FBiH („stare koncesije“).

5.1.2. Politike, procedure i prakse nisu harmonizirane

Pripreme za dodjelu koncesija u pogledu politika, strategija i planiranja su rijetke ili djelimično postoje na federalnom i kantonalnom nivou, iako to zahtijeva regulativa.

Pored ovoga, nedostatak harmonizacije procedura i praksi produžava procese. Neharmonizirani propisi i ne saradnja institucija koje dodjeljuju koncesiju i onih koje učestvuju u realizaciji iste, rezultira da se realizacija dodijeljenih koncesija odvija sporo ili nikako.

Ugovor o koncesiji potpisuje nadležno ministarstvo, dok za realizaciju istog investitor treba obezbijediti različite dokumente, saglasnosti i dozvole od više drugih institucija. Takođe, ne postoji dostupna informacija o svim uslovima za realizaciju koncesije i nepoznata je za investitora. Pored ovoga, saradnja među odgovornim institucijama nije adekvatna. Bitno je istaći da se procedure za dodjelu koncesija razlikuju po kantonima. To ukazuje na zaključak da jedna od glavnih namjera važećih zakona o koncesijama, a to je jasan zakonski okvir koji stimuliše investicije, nije postignut.

5.1.3. Transparentnost nije osigurana

Transparentnost osigurava da svi koncesionari imaju fer i iste uslove. Takođe, transparentnost otvara prostor za konkurenciju i smanjenje troškova. Međutim, u sadašnjem sistemu koncesija, transparentnost nije osigurana. U prilog tome ide i malo učešće javnih poziva na tendere, a pored toga, ne postoje niti podaci o praćenju na federalnom, kantonalnom niti općinskom nivou, niti postoje javni izvještaji o učinku.

5.1.4. Administrativne i druge prepreke ograničavaju realizaciju ugovora

Glavni problem u realizaciji koncesija vezan je za administrativne i druge prepreke na koje investitor nailazi pribavljajući svu neophodnu potrebnu dokumentaciju za dodijeljenu koncesiju. Ovo je jasno pokazano u ovoj reviziji. U primjeru hidroelektrana do 5MW, samo jedna trećina ugovora je realizirana, dok je druga trećina ugovora u fazi pribavljanja potrebnih odobrenja i saglasnosti, ali još nisu realizirani. Preostala trećina investitora nije obezbijedila ni urbanističke saglasnosti za realizaciju ugovora o koncesijama.

Ovako slaba realizacija može se objasniti na različite načine. Sa stanovišta investitora, problem je u gore pomenutom problemu nedostatka adekvatnih informacija o tome koje su dozvole i saglasnosti potrebne da se ugovor o koncesiji realizuje, kao i poteškoća u pribavljanju istih.

Objašnjenja ove situacije sa stanovišta odgovornih institucija, odnose se na nedostatak planiranja dodjele koncesija, neharmonizaciju propisa i ne saradnju nadležnih institucija kako u postupku dodjele koncesija, tako i realizacije.

5.1.5. Rijetko su poduzimani koraci odgovornih institucija da poprave situaciju

Raspoložive, stvarne i pouzdane informacije o poduzetim aktivnostima u oblasti upravljanja koncesijama su od velike važnosti za poboljšanje procedura i postupaka rada. Međutim, ovo nije slučaj.

Na federalnom nivou, ne postoji jedinstvena baza podataka o dodijeljenim koncesijama ili realizaciji istih na kantonalnom i općinskom nivou. Pored toga, aktivnosti na pripremnim radnjama za dodjelu koncesija, u smislu politika, strategija i planova nisu u potpunosti provedene.

Na kantonalnom nivou, u dva kantona postoji jedinstvena baza podataka i sa jednog mjesta se vrši nadzor nad radom koncesionara, dok u ostalim kantonima podaci se nalaze u više ministarstava koja pojedinačno vrše nadzor. Takođe, potrebne pripreme aktivnosti za dodjelu koncesija su rijetke i nepostojeće. Prema dostupnim podacima, ne postoji korelacija između postojećih koncesijskih politika i obavljenih procedura ili vremena procesiranja. Stoga, te aktivnosti nisu samo pitanje formalne dokumentacije ili provođenja postupka za dodjelu koncesija, nego su to pitanja koja su vezana za kvalitet i sadržaj relevantnih informacija.

5.2. *Postoje razlike između deset kantona*

Slika stanja na kantonalnom nivou je donekle nepotpuna, obzirom da situacija uveliko varira između kantona. Razlike se uglavnom pojavljuju kada je u pitanju broj obavljenih procedura i vremena procesiranja, način organizacije komisija za koncesije i drugo.

U tri kantona nema završenih postupaka dodjele koncesija, dok u drugim variraju od 2 do 9 dodijeljenih koncesija. Javni pozivi sa tenderskim procedurama manje su učestali od samoinicijativnih ponuda i obavljene su samo u četiri kantona.

Vrijeme obrade varira, sa razlikama od po 16 puta u određenim slučajevima. Varijacije se pojavljuju između kantona kao i unutar samih kantona, od slučaja do slučaja. Ovo pokazuje da je vrijeme obrade u nekim slučajevima više institucionalne prirode. U drugim slučajevima, ovakve informacije ukazuju na činjenicu da su neki specifični slučajevi bili više komplikovani i da su isti zahtjevali duže vrijeme obrade.

Druga pitanja, kao što je organizacija i zadaci komisija za koncesije, kao i politike, strategije i planiranja koncesija, dosta variraju. Međutim, prema dostupnim informacijama, ovi dokumenti nemaju nikakav značajan uticaj na vrijeme obrade u procesu dodjele koncesija, ali su bitni kod realizacije istih.

5.3. *Zaključna razmatranja i glavne posljedice*

Osmogodišnje iskustvo primjene regulative o koncesijama, od 2002 godine, ukazuje na vrlo ograničene, gotovo nikakve rezultate. To je u strogoj suprotnosti sa ciljem regulative, da privuče investicije i osigura ekonomski porast kroz dodjelu koncesija. Problemi koji ograničavaju ovaj sistem u cjelini uočeni su, kako na federalnom, tako i na kantonalnom nivou. Isto tako, vidljiva je snažna veza između problema dodjele i problema oko realizacije koncesija.

Dostupni podaci ukazuju na uska grla i slabe radne procedure koje ograničavaju efikasnost i efektivnost sistema koncesija. Pored ovih uskih grla i slabih radnih procedura, postoje određena principijelna pitanja koja se moraju riješiti kako bi se poboljšala efikasnost i efektivnost sistema upravljanja koncesija. Ta pitanja su sljedeća:

- Jedno pitanje vezano je za prepreke u donošenju odluka o koncesijama, u procesu dodjele koncesija, kao i u njihovoj realizaciji. Ove prepreke moraju biti uklonjene i riješene na odgovarajući način.
- Drugo pitanje tiče se organizacije i upravljanja procedurama dodjele i realizacije koncesija, koje trenutno nisu transparentne i nose velike probleme koji se pojavljuju tek nakon potpisivanja koncesionih ugovora i mogu predstavljati rizik i za investitora i nadležne institucije.
- Treće pitanje je pitanje analize uzroka i objašnjenja velikih razlika u vremenu obrade i postupanja u skladu sa rezultatima. Ovakve analize imaju za cilj skraćivanja vremena trajanja svih procedura i ostvarivanje boljih rezultata u upravljanju koncesijama.
- Četvrto pitanje tiče se razvoja sistema praćenja i evaluacije sa ciljem povećanja učinka u postupcima.
- Peto pitanje tiče se procjene potrebnih izmjena u regulativi.

Neka od gore pomenutih pitanja su više kratkoročne aktivnosti koje se mogu obaviti u sklopu postojećeg sistema. Druga pitanja su više dugoročne aktivnosti. One se potrebne i uslovljavaju manje više systemske promjene. Rješavanje ovakvih dugoročnih aktivnosti zahtijeva vrijeme od par godina prije nego se mogu u potpunosti implementirati. Na osnovu ove procjene, predložene aktivnosti su izložene u Poglavlju 6 i podijeljene u kratkoročne i dugoročne preporuke.

---

6. PREPORUKE

Ured za reviziju institucija u FBiH zaključio je da u sistemu upravljanja koncesijama ima dosta mjesta za poboljšanja. Ukoliko bi se procedurama upravljalo u skladu sa dobrom praksom, biti će potrebno provesti neke manje promjene, ali i neke fundamentalne promjene. Procedure dodjele koncesija koje su bile predmetom ove revizije, trebat će proći kroz ove promjene. Te promjene će se vjerovatno moći primijeniti i na druge vrste koncesija, obzirom da je uočena problematika proširena i na druge oblasti. Stoga je Ured za reviziju institucija u FBiH mišljenja da Vlada FBiH, kao i Vlade kantona ovom pitanju trebaju posvetiti pažnju što je prije moguće.

Parlament i Vlada FBiH, kao i Skupštine i Vlade kantona trebaju razmotriti sljedeće savjete koji bi pomogli u poboljšanju sistema upravljanja koncesija u Federaciji BiH. Neki od ovih savjeta mogu se odmah primijeniti u radu, dok su drugi više zahtjevniji i za njih je potrebno više vremena da bi se pripremile i implementirale odgovarajuće aktivnosti.

6.1. *Kratkoročne preporuke*

Vlada i odgovarajuće institucije na federalnom i kantonalnom nivou, u kratkoročnom smislu, treba da razmotre sljedeće prijedloge sa ciljem reduciranja vremena procesiranja i poboljšanja koncesija koje su od vitalnog značaja za društvo:

- Započeti analizu prepreka koje dovode do slabog učinka i započeti promjene u svim procedurama dodjele koncesija kod kojih postoje indicije o dugom vremenu procesiranja:
  - Analizirati specifične prepreke kao i one koje se ponavljaju
  - Uporediti slučajeve dugog i kratkog vremena obrade postupka
  - Analizirati situaciju kod različitih vrsta koncesija
  - Dati prioritet u slučajevima koji su od vitalne važnosti za federalni i kantonalni nivo
  - Diskutovati različite ideje i prijedloge
  - Odabrati različite ideje koje će se analizirati
  - Primijeniti tehnike sa pilot slučajevima i evaluirati nove pristupe
- Konkretnije, testirati i provjeriti da li se takve ideje vrijede implementirati
  - Preuzeti i implementirati iskustva kantona koji su imali bolje prakse
  - Organizovati redovne sastanke između učesnika koji su uključeni u proces
  - Otvoriti dijalog sa eksternim učesnicima i sagledati njihove stavove i argumente
  - Naći poticaje da se ubrza proces (motivisati zaposlene)
  - Animirati učesnike da prate procese i da ih učine transparentnijim

- Investitorima dati više informacija i smjernica o procedurama koncesija
- Dati veći naglasak na pažljiv pregled u ranim fazama procesa
- Ukoliko je potrebno, poboljšati resurse i kompetencije, naročito u ranijim fazama
- Razviti politike, strategije i druge dokumente koji mogu poboljšati rad
- Poboljšati podršku i trening; ukoliko je potrebno, angažovati vanjske eksperte
- Razmotriti uvođenje treninga u menadžmentu i vođenju procesa za sve menadžere
- Promovirati vrijednost koncesija u cilju povećanja zainteresiranih
- Poboljšati praćenje te čuvanje podataka i statistike
- Uspostaviti ciljeve učinka, raširiti poruku i pratiti rezultate

Postoje različite prepreke koje dovode do kašnjenja u donošenju odluka. Neke od njih se ponavljaju, kao što je čest slučaj kada je u pitanju interes stanovništva, općine ili zaštita okoliša. Neke od prepreka se dešavaju sporadično, vezane su samo za neke slučajeve. Ovo bi mogao biti slučaj sukoba interesa, pitanja od velike principijelne važnosti ili pitanje slučajeva visokog rizika ili slučajeva komplikovane prirode, koji zahtijevaju posebne kompetencije od strane institucija koje ih obrađuju.

Međutim, postoje različiti načini da se smanje prepreke. Jedan način – naročito ukoliko se problemi ponavljaju i ako nema drugog rješenja – jeste da se dodijeli više resursa na onim mjestima gdje je to potrebno, kako bi se povećao kapacitet obrade i kompetencije. Drugi način, u sličnim slučajevima, jeste da se primjene različite procedure za lakše slučajeve i drugačije za teže slučajeve. Moguće je takođe zamijeniti dugotrajne procedure podijeljene u sekvence sa bržim procedurama koje bi se odvijale paralelno. Delegiranje ovlasti za donošenje odluka i uspostavljanje strategija, politika, praksi i rutina o tome kako postupati sa težim koracima, ili donijeti druge slične mjere.

Pored toga, kako bi se izbjegla kašnjenja i prekidi u procedurama, razmotriti mogućnost da se komplikovanija pitanja detaljnije analiziraju u ranoj fazi procesa, čak i prije same dodjele koncesije. Transparentnije i bolje predvidive procedure za investitore i odgovorne, kao i dobra dostupnost informacija i profesionalno vođenje postupaka su od esencijalne važnosti u ovakvim slučajevima.

Slučajevi sa dugim vremenom obrade su glavni problem sistema koncesija. Duga obrada uzrokuje kašnjenje ili realizaciju koncesionih ugovora. Raspoloživi podaci su pokazali da postoje slučajevi sa dugim vremenom obrade kako kod samoinicijativnih ponuda tako i kod tenderskih procedura. Postoje i dobri primjeri, slučajevi sa kratkim vremenom obrade kod iste vrste koncesija.

Kako bi se smanjilo vrijeme obrade, bitno je naučiti lekcije iz dobre i loše prakse. Prvi korak je da se prikupe faktori koji karakterišu ili objašnjavaju dobre i loše slučajeve. Nakon analize ovakvih slučajeva, moguće je predložiti šta je potrebno

---

---

učiniti da bi se proces ubrzao kod dugotrajnih slučajeva (ili barem kod onih koje su slabijeg učinka).

Takve analize potrebno je povremeno ponavljati, obzirom da se uslovi vremenom mijenjaju, a redovne provjere olakšavaju uočavanje problema. Odgovorne vlasti, naročito na federalnom nivou, moraju imati stalno praćenje i arhivirati sve podatke o vremenu obrade u kantonima i za sve pojedine oblasti koncesija.

Ukratko, odgovorne vlasti bi trebale razviti odgovarajući sistem informisanja kako bi se ovakve analize mogle redovno obavljati. Pored toga, organizovati aktivnosti razmjene znanja između odgovornih vlasti sa ciljem učenja i kontinuiranog poboljšanja učinka.

Nadalje, bolje upravljanje i rukovođenje, kao i nagrađivanje dobrih praksi, može biti od pomoći. Nagrađivanje osoblja ne mora biti samo u smislu plata, nego i drugih vrsta potvrda zalaganju i davanja pozitivnog feed-backa kako bi znali da se njihov rad cijeni. Nagrade mogu biti i u obliku dodatnih obuka, i slično.

Na kraju, ukoliko se broj aplikacija za koncesije u oblastima od velike važnosti za društvo smanjuje, ovakvom trendu je sigurno vrijedno posvetiti pažnju, postaviti prioritete i organizovati konferencije ili marketing, kako bi se privuklo više investitora.

6.2. Dugoročne preporuke

U dugoročnom smislu, razmotriti mogućnost da se Vlada FBiH, u saradnji sa kantonalnim vladama, fokusira na restrukturiranje procesa:

- Razmotriti mogućnost da se uspostavi radno tijelo koje bi predložilo mjere za poboljšanje sistema upravljanja koncesijama i ukoliko je potrebno, promijeni zakonski okvir i organizacijske postavke
  - Razmotriti alternativna rješenja bolje organizacijske strukture i donošenja odluka
  - Eliminirati zakonske prepreke koje ograničavaju transparentnost
  - Poboljšati mogućnost detaljnijih obrada u ranim fazama procesa
  - Eliminirati prepreke za bolje praćenje i čuvanje podataka o postupcima
  - Razmotriti prepreke i mogućnosti paralelnog rada umjesto sekvencijalnog vođenja procesa u postupku dodjele i realizacije koncesija
  - Razviti sisteme praćenja i evaluacije obavljenih procedura

Izmjena regulative koja reguliše sistem upravljanja koncesijama je dugotrajan i komplikovan proces. Međutim, ovo se mora uraditi ukoliko trenutna poboljšanja ne budu bila dovoljna da riješe identifikovane probleme. Ukoliko su poboljšanja nemoguća u sadašnjoj regulativi, onda je potrebno uspostaviti radno tijelo koje će razmotriti razloge za izmjene regulative. U isto vrijeme, potrebno je izvršiti i harmonizaciju Zakona o koncesijama sa Direktivama EU kao i sa dobrim praksama u regionu.

Sistem praćenja i evaluacije izvršenih procedura dodjele koncesija je od važnosti radi integrisanja učenja i poboljšanja kroz rad. Federalni nivo mora imati kontinuiranu bazu podataka o svim obavljenim postupcima dodjele i realizacije koncesija, podijeljeno za svaku godinu, oblast, kanton, itd. Takođe je bitno imati podatke o potrebnim resursima i radnom opterećenju u odgovornim institucijama. Analiza ovih pitanja će na federalnom nivou pružiti dobru osnovu za praćenje prioriteta i efikasnosti – uglavnom u pogledu vremena – sa odgovornim institucijama na kantonalnom nivou. Tako bi aktivnosti na stalnim poboljšanjima mogle biti diskutovane i razmatrane svake godine.

Vođa tima:

Džaferović Vildana, s.r.

REFERENCE

- 1) Ustav FBiH („Sl.novine FBiH“ broj 1/94;13/97;16/02;22/02;52/02;60/02;18/03 i63/03)
- 2) Zakon o Vladi FBiH („Sl.novine FBiH“ broj 1/94; 8/95; 58/02)
- 3) Zakon o ministarstvima i drugim tijelima uprave FBiH („Sl.novine FBiH“ broj 19/03)
- 4) Politika djelovanja i strategija Vlade Federacije u mandatnom periodu 2007-2010. godine (Program rada Vlade Federacije – maj 2007.godine)
- 5) Strategija upravljanja vodama Federacije BiH (maj 2009.godine)
- 6) Strateški plan i program razvoja elektroenergetskog sektora Federacije BiH (prijedlog septembar 2008.godine)
- 7) Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji BiH (u periodu 2006-2010.godine - 2006. godini)
- 8) Strategija zaštite okoliša Federacije BiH 2008-2018. godine (nacrt)
- 9) Prostorni plan Kantona Sarajevo za period od 2003. do 2023.godine (usvojen u avgustu 2006.godine)
- 10) Zakon o koncesijama Federacije BiH („Sl.novine FBiH“ broj 40/02)
- 11) Dokument o politici dodjele koncesija Federacije BiH
- 12) Zakon o vodama („Sl.novine FBiH“ iz 1998.godine)
- 13) Zakon o vodama („Sl.novine FBiH“ iz 2006.godine)
- 14) Uredba o koncesijama na vodama i javnom dobru („Sl.novine FBiH“ iz 1998.godine)
- 15) Zakon o igrama na sreću („Sl.novine FBiH“ iz 2002.godine)
- 16) Uredba sa zakonskom snagom o geološkim istraživanjima („Sl.novine FBiH“ broj 3/93)
- 17) Uredba sa zakonskom snagom o rudarstvu („Sl.novine FBiH“ broj 3/93)
- 18) Zakon o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata („Sl.novine FBiH“ broj 44/02)
- 19) Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Sl.novine FBiH“ broj2/98)
- 20) Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Sl. novine FBiH“ broj 52/09)
- 21) Pravilnik o utvrđivanju koncesione nakanade („Sl.novine FBiH“ iz 2006.godine)
- 22) Pravila o postupku dodjele koncesija („Sl.novine FBiH“ iz 2006.godine)
- 23) Zakon o koncesijama Bosanskopodrinjskog kantona („Sl.novine BPK“ broj 5/03)
- 24) Zakon o koncesijama Kantona Sarajevo („Sl.novine KS“ 21/03)

-
-
- 25) Zakon o koncesijama Hercegovačko-neretvanski kanton („Sl.novine HNK“ broj2/03, i izmjene od 10.2.2006)
  - 26) Zakon o koncesijama Unsko-sanskog kantona („Sl. glasnik USK“ broj 10/03)
  - 27) Zakon o koncesijama Županije Posavske („Narodne novine ŽP“ broj 6/03)
  - 28) Zakon o koncesijama Tuzlanskog kantona („Sl.novine TK“ broj 9/01 i 5/04)
  - 29) Zakon o koncesijama Zeničkodobojskog kantona („Sl. novine Ze-do“ broj 2/00,14/02 i 15/03)
  - 30) Zakona o koncesijama Srednjobosanskog kantona („Sl.novine SBK“ broj12/00 i 13/03)
  - 31) Zakon o koncesijama Hercegbosanskog kantona („Narodne novine HBK“ broj 14/03)
  - 32) Zakon o koncesijama Zapadnohercegovačkog kantona („Narodne novine ZHK“ broj 7/01,7/03 i 13/07)
  - 33) Dokumenta o politici dodjele koncesija na području TK („Sl.novine TK“ broj7/06)
  - 34) Dokument o politici dodjele koncesija Unsko-sanskog kantona („Sl.glasnik USK“ broj 9/04)
  - 35) Izvještaj o praćenju cjelokupnog rada koncesionara i kontrolu izvršavanja odredbi ugovora o koncesijama iz novembra 2007 godine i Zaključak Vlade Federacije vezan za ovaj izvještaj od 21.02.2008.godine
  - 36) Odluka o imenovanju članova Komisije za koncesije FBiH („Sl.novine FBiH“ broj:42/04)
  - 37) Odluka o imenovanju predsjednika i člana Komisije za koncesije FBiH („Sl.novine FBiH“ broj:34/07)
  - 38) Koncesije i javno-privatno partnerstvo u BiH- finalni izvještaj novembar 2008/septembar 2009 godine izradila SIGMA (podrška unapređenja uprave i menadžmenta- Zajednička inicijativa OECD i Evropske Unije)
  - 39) Izvještaji kantonalnih komisija za koncesije za 2007,2008 i 2009.godinu
  - 40) Odluke o imenovanju kantonalnih komisija za koncesije

REVIZIJA UČINKA

PRILOZI

PRILOG BROJ 1

PREGLED POTPISANIH KONCESIONIH UGOVORA ZA PERIOD 2002-2009.GODINE

RB	Naziv koncesionara	Vrsta koncesije	Datum potpis. ugovora o koncesiji	Trajanje koncesije
I TUZLANSKI KANTON				
1.	„Dijabaz“ doo Tuzla	istraž. i ekspla. dolorit-dijabaza	10.07.2002	10 godina
2.	„Kamenolom Drijenča“ Gračanica	eksploatacija krečnjaka	01.09.2005	5 godina
3.	„Gramat“ doo Gračanica	istraž. i eksploatacija krečnjaka	10.07.2002	10 godina
4.	„Terakop“ doo Tuzla	eksploatacija krečnjaka	10.07.2002	8 godina
5.	„Tuzlaputevi“ dd Tuzla	eksploatacija krečnjaka	01.09.2005	5 godina
6.	„Tuzla-kvarc“ doo Tuzla	eksploatacija kvarcnog pijeska	01.09.2005	5 godina
7.	„Vijenac“ doo Lukavac	istraži. i eksploatacija krečnjaka	10.07.2002	20 godina
8.	„Ingrap“ dd Srebrenik	istraž. i eksploatacija krečnjaka	27.09.2002	20 godina
9.	„Komunalac“ JP Banovići	korištenje vode za javno snabdjevanje vodom	27.03.2006	5 godina
10.	„Komunalac“ dd Kladanj	korištenje vode za javno snabdjevanje vodom	27.03.2006	5 godina
11.	JP „Vodovod i kanalizacija“ Kalesija	korištenje vode za javno snabdjevanje vodom	27.03.2006	5 godina
12.	JP „Vodovod i kanalizacija“ doo Gračanica	korištenje vode za javno snabdjevanje vodom	24.04.2006	5 godina
13.	DD „Vodovod i kanalizacija Srebrenik“ Srebrenik	korištenje vode za javno snabdjevanje vodom	17.03.2006	5 godina
14.	„Komunalac“ dd Gradačac	korištenje vode za javno snabdjevanje vodom	27.03.2006	5 godina
15.	JP za vodoprivrednu djelatnost „Spreča“ dd Tuzla	korištenje hidroakumulacije	30.03.2006	5 godina
16.	„Geoinžinjering“ doo Tuzla	eksploatacija krečnjaka	09.12.2005	5 godina
17.	Kamenolom „Kotornica“ doo Živinice	eksploatacija krečnjaka	09.12.2005	5 godina
18.	„Pivara“ dd Tuzla	eksploatacija prirodne mineralne vode	16.03.2006	5 godina
19.	„Terme“ doo Gračanica	eksploatacija termalne vode	16.03.2006	5 godina
20.	RMU „Banovići“ Banovići	eksploatacija mrkog uglja	17.02.2006	5 godina
21.	RMU „Đurđevik“ Đurđevik	eksploatacija mrkog uglja	27.02.2006	5 godina
22.	DD Rudnik soli „Tušanj“ Tuzla	eksploatacija slane vode	25.04.2007	5 godina
23.	Rudnici „Kreka“ Tuzla	eksploatacija lignita	17.02.2006	5 godina
24.	Doo „CGP“ Sarajevo	eksploatacija krečnjaka	24.08.2007	10 godina
25.	Doo „Haris“ Lukavac	istraživanje uglja	19.10.2007	1 godina
II KANTON SARAJEVO				
1.	„Terme Ilidža“ doo Sarajevo	termalna voda	09.07.2004.	30 godina
2.	„Coca Cola HBC B-H“ doo Sarajevo	pitka podzemna voda	09.07.2004.	25 godina
3.	GP „Put“ dd Sarajevo	krečnjak	12.06.2007.	5 godina
4.	GP „Put“ dd Sarajevo	dolomit	12.06.2007.	5 godina
5.	„Bosna putevi“ Sarajevo	dolomit	12.06.2007.	5 godina

HNK sa općinama KONJIC i PROZOR-RAMA				
1.	BH RIGIPS doo Jablanica	Istraživanje i korištenje gipsa	18.10.2006	
2.	VJETROELEKTRANA BH doo Mostar	Izgradnja vjetroelektrane za proizvodnju energije	12.09.2008	
3.	PBP doo Konjic	Korištenje dolomita	28.10.2009	
a)	Općina Konjic			
1.	AMITEA doo Mostar MHE -3 Sliv Kraljušćica	minihidroelektrana (3 elektrane) 1 MHE završena ne radi	30.10.2006	30 godina
2.	AMITEA doo Mostar T-4	minihidroelektrana u funkciji	09.02.2005	30 godina
3.	JP ELEKTROPRIVREDA BiH MHE -17 Sliv Neretvice	minihidroelektrana (17 elektrana)	23.02.2009	30 godina
4.	TURBOINŠTITUT dd Ljubljana MHE -12 Sliv Ljute	minihidroelektrana (12 elektrana)	26.09.2008	30 godina
5.	DF GRADNJA doo Konjic MHE Veliki duboki potok	minihidroelektrana	22.10.2009	30 godina
6.	DF GRADNJA doo Konjic MHE Duboki potok	minihidroelektrana	22.10.2009	30 godina
7.	DF GRADNJA doo Konjic MHE „B-2“	minihidroelektrana	22.10.2009	30 godina
8.	ELEDOKYROK ŠINKOVEC SP Krško MHE „B-1“	minihidroelektrana	04.10.2005	30 godina
9.	Konzorcij GP RAD doo Konjic i KADADRVO Kiseljak	minihidroelektrana	20.05.2008	30 godina
10.	WIND-NERETVA doo Konjic MHE „T-3“	minihidroelektrana	9.02.2005	30 godina
b)	Općina Prozor- Rama			
1.	MHE CRIMA	minihidroelektrana	15.09.2006.	
2.	MHE ZAGRADAČKA	minihidroelektrana	15.09.2006.	
3.	MHE DUŠČICA	minihidroelektrana	21.02.2007.	
4.	MHE KUTE-MARIN MOST	minihidroelektrana	20.03.2007.	
5.	MHE MARIN MOST-Var A2	minihidroelektrana	20.03.2007.	
6.	MHE DUŠČICA-KRUPIĆ	minihidroelektrana	15.04.2007.	
7.	MHE POJATINE	minihidroelektrana	18.04.2007.	
8.	MHE VOLUJAK	minihidroelektrana	18.09.2007.	
IV	UNSKO-SANSKI KANTON			
1.	DD“GP RAD“ Cazin	dolomit	22.04.2002	12,5 god.
2.	DD“GRUPEX“ Velika Kladuša	dolomit	22.04.2002	25 godina
3.	DD“GRUPEX“ Velika Kladuša	krečnjak	31.12.2002	12,5 god.
4.	DOO „KLOSTERMEIR MAJDAN“ Bosanska Krupa	dolomit	22.04.2002	25 godina
5.	DD“GP SANA“ Ključ	krečnjak	22.04.2002	12,5 god.
6.	DPP“KOŽENJIĆ TOURISTIK“ Ključ	dolomit	24.06.2002	10 godina
7.	DD“RUDNICI GIPSA“ Donji Vakuf	gips	01.10.2002	20 godina
8.	DOO“KAMEN“ Bihać	AG kamen - istraživanje	08.11.2002	1 godina
9.	DOO“BC GRADNJA“ Bosanska Krupa	dolomit	31.12.2002	25 godina
10.	DOO „KRUPIC“ Sanski Most	dolomit	06.02.2003	12,5 god.
11.	DD“SPLONUM“ Sanski Most	krečnjak	06.02.2003	25 godina
12.	DD“SPLONUM“ Sanski Most	ciglarska glina	06.02.2003	25 godina

13.	DD“SPLONUM“ Sanski Most	ciglarska glina	15.07.2004	20 godina
14.	DOO“IKIĆ COMERC“ Bihać	dolomit	15.07.2004	20 godina
15.	DD“KRAJINAPUTEVI“ Bihać	dolomit	15.07.2004	20 godina
16.	DD“TOP 25 MAJ“ Cazin	ciglarska glina	15.07.2004	20 godina
17.	DOO“GANIĆ“ Sanski Most	dolomit	04.12.2004	10 godina
18.	DOO“POBRIĆ“ Ključ	dolomit	04.10.2004	20 godina
19.	DOO“DIVEL“ Sanski Most	dolomit	04.12.2004	20 godina
20.	DOO“ABAZOVIĆ“ Bužim	dolomit	04.02.2005	20 godina
21.	DOO“BETON“ Bužim	dolomit	04.02.2005	20 godina
22.	DOO“ĐUZELIĆ“ Cazin	dolomit	18.04.2005	20 godina
23.	DOO“TRANS TRADE“ Velika Kladaša	dolomit	01.11.2005	20 godina
24.	DD „Bihaćka pivovara“ Bihać	eksploatacija izvorišta vode	07.01.2005	30 godina
25.	Doo „Eko riba Kruščica“ Bosanska Krupa	eksploatacija vode za uzgoj ribe	07.01.2005	30 godina
26.	Doo „Dabar“ Sanski Most	Flaš. prirodne vode Ugovor raskinut	17.03.2005	30 godina
27.	Doo „Una regata“ Bihać	korištenje rijeke Predmet na sudu	05.04.2005	5 godina
28.	„GREEN WATER“ doo Kulen Vakuf	Flaši. prirodne vode punionica nije puštena u rad	21.05.2002	20 godina
29.	Doo „LELO“ Cazin	korištenje polj. zemljište	14.03.2005	25 godina
30.	Doo „DOLA“ Cazin	korištenje polj. zemljište	11.03.2005	25 godina
31.	Doo „6 NOVEMBAR“ Cazin	korištenje polj. zemljište	11.03.2005	25 godina
32.	Doo „6 NOVEMBAR“ Cazin	korištenje polj. zemljište	11.03.2005	25 godina
33.	Doo „6 NOVEMBAR“ Cazin	korištenje polj. zemljište	13.01.2006	25 godina
34.	Doo „VRGANJ-PROMET“ Bužim	korištenje polj. zemljište	11.03.2005	25 godina
35.	OPZ „AGRAR“ Bužim	korištenje polj. zemljište	11.03.2005	25 godina
36.	OPZ „DS & FARMER“ Bužim	korištenje polj. zemljište	11.03.2005	25 godina
37.	OPZ „ŽUTI KLAS“ Bosanski Petrovac	korištenje polj. zemljište	14.03.2005	25 godina
V	SREDNJE BOSANSKI KANTON			
1.	„Intrade –energija“ Sarajevo MHE„Jezernica“	minihidroelektrana u funkciji	24.11.2004.	30 godina
2.	„Intrade –energija“ Sarajevo MHE„Botun“	minihidroelektrana u funkciji	24.11.2004.	30 godina
3.	„Intrade –energija“ Sarajevo MHE„Mujakovići“	minihidroelektrana u funkciji	24.11.2004.	30 godina
4.	„Intrade- energija“ Sarajevo MHE„Majdan“	minihidroelektrana u funkciji	09.01.2006.	30 godina
5.	„Kara – drvo“ Kiseljak MHE„Pogledala“	minihidroelektrana u funkciji	09.01.2004.	30 godina
6.	„Paloč“ Gornji Vakuf/ Uskoplje MHE„Sastavci“	minihidroelektrana u funkciji	15.07.2004.	30 godina
7.	„Rose-Wood“ Gornji Vakuf/ Uskoplje MHE Jelići,	minihidroelektrana u funkciji	15.07.2004.	30 godina
8.	„Paloč“ Gornji Vakuf/ Uskoplje MHE„Dub potok“	minihidroelektrana u funkciji	15.07.2004.	30 godina
9.	„Wind- Neretva“ Konjic MHE„Dubrava“	MHE- u toku tehnički prijem objekta	15.07.2004.	30 godina
10.	„Ferbos“ Jajce MHE „Desna ušće“	minihidroelektrana	04.03.2005.	30 godina
11.	„Ferbos“ Jajce MHE „Voljevac“	minihidroelektrana	04.03.2005.	30 godina

12.	„Comprex“ Sarajevo	MHE „Prusac 1“	minihidroelektrana u funkciji	15.07.2004.	30 godina
13.	„GRID –BH“ Sarajevo	MHE „Mujada“	minihidroelektrana u funkciji	15.07.2004.	30 godina
14.	„GRID –BH“ Sarajevo	MHE „Poljanice 1“	minihidroelektrana	15.07.2004.	30 godina
15.	„GRID –BH“ Sarajevo	MHE „Poljanice 2“	minihidroelektrana	15.07.2004.	30 godina
16.	„GRID –BH“ Sarajevo	MHE „Podkozica“	minihidroelektrana	15.07.2004.	30 godina
17.	„GRID–BH“ Sarajevo-	MHE Hum“	minihidroelektrana	15.07.2004.	30 godina
18.	„Comprex“ Sarajevo	MHE „Moščani“	minihidroelektrana u funkciji	15.07.2004.	30 godina
19.	„GMS“ Vitez-	MHE „Vitez 1“	minihidroelektrana u funkciji	05.10.2004.	35 godina
20.	„Elektrob.-N“ Jajce-	MHE „Jajce EB“	minihidroelektrana	27.04.2005.	30 godina
21.	„Mlinex“ Bugojno -	MHE „Vileška“	minihidroelektrana	14.06.2005.	30 godina
22.	„VESNA-S“ Bugojno	MHE „Pršljanica 1“	minihidroelektrana	21.09.2005.	30 godina
23.	„VESNA-S“ Bugojno	MHE „Pršljanica 2“	minihidroelektrana	21.09.2005.	30 godina
24.	„KARA-DRVO“ Kiseljak	MHE „Grablje“	minihidroelektrana	21.09.2005.	30 godina
25.	„JESS“ Busovača	MHE „Luke“	minihidroelektrana	14.04.2006.	30 godina
26.	„VLAŠIĆ II“ Travnik	MHE „Torlakovac“	minihidroelektrana	31.05.2006.	30 godina
27.	„Bojanić“ doo Jajace	MHE „Šedinac“	minihidroelektrana	05.02.2007.	30 godina
28.	„Vizura“ doo Fojnica	MHE „Bakovići 1“	minihidroelektrana	15.02.2008.	30 godina
29.	„Vizura“ doo Fojnica	MHE „Željeznica 1“	minihidroelektrana	08.12.2006.	30 godina
30.	„Vizura“ doo Fojnica	MHE „Željeznica 3“	minihidroelektrana	31.01.2007.	30 godina
31.	„Radava“ doo Fojnica	MHE „Željeznica 4“	minihidroelektrana	08.12.2006.	30 godina
32.	„Paloč“ doo Gornji Vakuf/	Uskoplje MHE „Sikira“	minihidroelektrana	16.01.2007.	30 godina
33.	„Rose Wood“ doo Gornji Vakuf/	Uskoplje -MHE „Derala“	minihidroelektrana	16.01.2007.	30 godina
34.	Rose Wood“ doo G. Vakuf/	Uskoplje-MHE „Ružinovac“	minihidroelektrana	16.01.2007.	30 godina
35.	„Turbina“ doo Bugojno	MHE „Brestovski potok“	minihidroelektrana	02.02.2007.	30 godina
36.	„Pro-el“ Bugojno	MHE „Kordići“	minihidroelektrana	11.12.2006.	30 godina
37.	„Genna“ doo Vitez	MHE „Kruščica 1“	minihidroelektrana	17.01.2007.	30 godina
38.	„Begović Comerc“ doo Travnik	MHE „Kruščica 2“	minihidroelektrana	17.01.2007.	30 godina
39.	„Halt“ doo Vitez	MHE „Mlinište“	minihidroelektrana	18.01.2007.	30 godina
40.	„HE Grablje“ doo Busovača	MHE „Merdani“	minihidroelektrana	02.02.2007.	30 godina
41.	„Žica“ doo Sarajevo	MHE „Žica“	minihidroelektrana	07.05.2007.	30 godina
42.	„Žica“ doo Sarajevo	MHE „Fojnica“	minihidroelektrana	07.05.2007.	30 godina
43.	„Olip- Bosna“ doo Travnik	MHE „Travnik- Lašva“	minihidroelektrana	07.05.2007.	30 godina
44.	„ Elgrad“ doo Jajce	MHE	minihidroelektrana u funkciji	22.05.2006.	30 godina

	„Bilavoda“			
45.	„Elgrad“ doo Jajce MHE“ Ipota“	minihidroelektrana u funkciji	05.10.2006.	30 godina
46.	„Elgrad“ doo Jajce MHE „Kasumi“	minihidroelektrana	05.10.2006	30 godina
47.	„Elgrad“ doo Jajce MHE „Poljanski potok“	minihidroelektrana	05.10.2006	30 godina
48.	„Elgrad“ doo Jajce MHE „Glasinac“	minihidroelektrana	05.10.2006	30 godina
49.	„JESS“ doo Busovača	izgradnja i korištenje skijališta	14.02.2008	30 godina
50.	„LIM-MERMER“ doo Donji Vakuf	istraživanje sedre	05.03.2007	3 godine
51.	„GORICA“ dd Bugojno	dolomit	27.09.2002	25 godina
52.	„GORICA“ dd Bugojno	dolomit	27.09.2002	25 godina
53.	„Pliva“ doo Jajce	plivit	05.10.2004	25 godina
54.	Rudnici gipsa dd Donji Vakuf	gips	27.09.2002	20 godina
55.	Rudnici gipsa dd Donji Vakuf	gips	27.09.2002	25 godina
56.	Rudnici gipsa dd Donji Vakuf	krečnjak	27.09.2002	25 godina
57.	Rudnici gipsa dd Donji Vakuf	granodiorit	28.01.2004	25 godina
58.	Radava dd Fojnica	kvarckeratofir	27.09.2002	25 godina
59.	Rudnik Bakovići doo Fojnica	dolomit	27.09.2002	25 godina
60.	Rudnik Bakovići doo Fojnica	krečnjak	27.09.2002	20 godina
61.	Kalvarija cop doo Vitez	dolomit	27.09.2002	25 godina
62.	Miličević doo Kreševo Resnik	mermerizirani krečnjak	27.09.2002	25 godina
63.	GP Građevinar dd Novi Travnik	dolomit	27.09.2002	25 godina
64.	PTD Smrčevica doo Gornji Vakuf	kvarcit	27.09.2002	25 godina
65.	PTD Smrčevica doo Gornji Vakuf	kvarcit	27.09.2002	25 godina
66.	Samoborka-Vatrostalna doo Busovača	krečnjačko rožnjačka breča	27.09.2002	25 godina
67.	Termozgel nigma dd Busovača	opekarska glina	27.09.2002	25 godina
68.	Komotin doo Jajce	vapnenac	27.09.2002	25 godina
69.	Transport beton doo Kiseljak	vapnenac	27.09.2002	25 godina
70.	Horizont doo Vitez	dolomit	18.07.2008	25 godina
71.	Sitek doo Bugojno	dolomit	27.09.2002	25 godina
72.	R&R company doo Kiseljak	dolomit	27.09.2002	25 godina
73.	Rudarsko pred. „Bakovići“ dd Fojnica	kvarcit i škriljac	27.09.2002	25 godina
74.	„Barit“ dd Kreševo Resnik	vapnenac	07.10.2004	25 godina
75.	„Barit“ dd Kreševo Resnik	vapnenac	22.07.2005	25 godina
76.	„Barit“ dd Kreševo Resnik	mramor	09.10.2006	25 godina
77.	„Kamenolom Jakić“ doo Vitez	dolomit	31.07.2003	25 godina
78.	„Karadrho“ doo kiseljak	vapnenac	01.08.2006	25 godina
79.	„Rudnici boksita“ dd Jajce	crveni boksit	03.06.2004	25 godina
80.	„Rudnici boksita“ dd Jajce	crveni boksit	03.06.2004	25 godina
81.	„Rudnici boksita“ dd Jajce	crveni boksit	03.06.2004	25 godina
82.	„Rudnici boksita“ dd Jajce	crveni boksit	03.06.2004	25 godina
83.	„Rudnici boksita“ dd Jajce	crveni boksit	01.09.2006	25 godina
84.	LIM MERMER“ doo Donji Vakuf	sedra-istraživanje	05.03.2007	3 godine
85.	„GUMA co“ doo Bugojno	dolomit-istraživanje	15.06.2007	3 godine
86.	„MEGA“ doo Bugojno	krečnjak-istraživanje	26.07.2007	3 godine
87.	„TELING“ doo Travnik	krečnjak-istraživanje	15.08.2008	3 godine
88.	„KFK-Plin“ doo Kreševo	zemni plin izgrad siste plinovoda i distrib. plina	05.01.2009	25 godina
89.	„PEGAUS“ doo Gornji Vakuf/Uskoplje	skijalište	02.03.2007	30 godina
90.	„SKI-MIČI“ doo Busovača	skijalište	29.05.2008	30 godina

VI	ZAPADNO-HERCEGOVAČKI KANTON			
1.	„UKRASKAMEN“ doo Posušje	eksploatacija AG kamena	02.02.2003	30 godina
2.	„PROIN 21“ doo Široki Brijeg	eksploatacija AG i tehničkog kamena	18.08.2003	30 godina
3.	„INKA“ doo Ljubuški	eksploatacija AG kamena	01.09.2003	5 godina
4.	„INKA“ doo Ljubuški	eksploatacija tehničkog kamena	01.09.2003	5 godina
5.	„MRVELJI“ doo Posušje	eksploatacija TG kamena	16.10.2003	5 godina
6.	„PRON T“ doo Široki Brijeg	eksploatacija TG kamena	16.10.2003	5 godina
7.	„PLATICA ŽURKOVAČA“ doo Grude	eksploatacija TG kamena	16.10.2003	5 godina
8.	„IGM“ doo Posušje	eksploatacija TG kamena	16.10.2003	5 godina
9.	„IGM“ doo Posušje	eksploatacija TG kamena	16.10.2003	5 godina
10.	„PUTOVI“ doo Grude	eksploatacija TG kamena	16.10.2003	6 godina
11.	„ARAN“ doo Široki Brijeg	istraživanje AG kamena	18.04.2008	1 godina
12.	„RAJA“ doo Posušje	eksploatacija lomljenog kamena	19.08.2008	20 godina
13.	„KTM BRINA“ doo Posušje	istraživanje TG kamena	28.09.2008	1 godina
14.	„RUDNICI BOKSITA“ doo Posušje	eksploatacija boksita	21.10.2009	3 godina
15.	„PLANINSKI BISER“ doo Posušje	korištenje vode	15.07.2003	20 godina
16.	„MILE I LIDIJA SOSA“ Grude	korištenje vode	29.10.2003	20 godina
17.	„PREDRAG MANDIĆ I ŽELJKO RAVIĆ“ Široki Brijeg	korištenje vode	01.12.2003	20 godina
18.	„UDRUGA ZA IZGRADNJU VODOVODA“ Široki Brijeg	korištenje vode	12.01.2004	5 godina
19.	„IVAN BOŠNJAK“ Široki Brijeg	korištenje vode	08.03.2004	20 godina
20.	„MPT“ doo Posušje	korištenje vode	08.03.2004	20 godina
21.	„VEGIĆ COMMERCE“ doo Ljubuški	podizanje staklenika	23.06.2006	20 godina
22.	„Grudska pivovara“ doo Grude	korištenje vode	12.04.2007	20 godina
23.	„STANKO LUKENDA“ Tihaljina Grude	podizanje voćnjaka	10.07.2008	30 godina
a)	Općina Ljubuški			
24.	Dodijeljena 34 koncesija fizičkim i pravnim licima	izvršena pretvorba šumskog u poljoprivredno zemljište, koje je dato u koncesiju	34 sklopljena ugovora u 2009 godini	30 godina
VII	HERCEGBOSANSKI KANTON			
1.	„Vran-Dukić“ doo Tomislavgrad	TG kamen vapnenac	14.05.2007.	30 godina
2.	„Invest eco“ doo Kupres	treset	14.05.2007.	30 godina
3.	„Dolomit“ doo Kupres	dolomit	10.05.2007.	30 godina
4.	„Seperacija Pržine“ doo Bosan.Grahovo	šljunak	10.05.2007.	30 godina
5.	„Finvest Ždralovac“ doo Bosan.Grahovo	treset	10.05.2007.	30 godina
6.	„IGM Ciglana“ doo Bosansko Grahovo	opekarska glina	14.05.2007.	30 godina
7.	„Silit“ doo Livno	AG kamen	31.07.2007	30 godina
8.	„Čurković“ doo Tomislavgrad	dolomit	19.12.2007	25 godina
9.	„Promet Šarac“ doo Tomislavgrad	šljunak-glina	14.05.2007	30 godina
10.	„Separacija Gabrić“ doo	šljunak	31.07.2007	20 godina

	Tomislavgrad			
11.	„Livnopotovi“ doo Livno	šljunak	05.05.2008	30 godina
12.	„Kubik“ doo Drvar	dolomit	10.02.2009	30 godina
13.	„Dalmatica“ doo Tomislavgrad	podzemna voda	29.05.2007	30 godina
14.	„AQUA 3“ doo Bosansko Grahovo	podzemna voda	19.05.2005	
15.	„GMB Vujeva“ doo Livno	turist. i sports. rekreacioni centar	03.07.2008	30 godina
16.	„Finvest Ždralovac“ doo Bosan. Grahovo	lov	03.07.2008.	30 godina
17.	„VE Ivovik“ doo Livno	vjetroelektrana	24.07.2008.	30 godina
18.	„Vran-Dukić“ doo Tomislavgrad	vjetroelektrana	30.04.2008	30 godina
19.	„Kamen-Dent“ doo Mostar	vjetroelektrana	24.08.2008	30 godina
20.	„Koncig“ doo Posušje i Martifer Renewables.sa Oliveira de Fades (Portugal)	vjetroelektrana	23.12.2008	30 godina
21.	JP Elektroprivreda Hrvatske zajednice HB dd Mostar	vjetroelektrana	26.08.2009	30 godina
22.	„Finvest Ždralovac“ doo Bosansko Grahovo	lov	12.11.2009	30 godina
23.	„MINERALI“ doo Drvar	boksit	15.05.2009	30 godina
VIII	BOSANSKOPODRINJSKI KANTON			
1.	„BIJELA VODA“ doo Pale-Prača	Korište. vode za proiz. min. vode i bezalko. pića	21.10.2003	30 godina
2.	„DRINK GOLD“ doo Pale-Prača	Korište. vode za proiz. minera vode i bezalk. pića	13.05.2004	30 godina
3.	„DRINK GOLD“ doo Pale-Prača	korištenje vode	21.10.2003	30 godina
4.	„ECO-ENERGY“ doo Tuzla MHE „OSANICA 4“ Gorazde	minihidroelektrana u funkciji	06.07.2005	30 godina
5.	„MIMS“ doo Sarajevo MHE „ČEMERNICA“ Pale-Prača	minihidroelektrana	12.05.2006	30 godina
6.	„MIMS“ doo Sarajevo MHE „KALJANI“ Pale-Prača	minihidroelektrana	05.02.2007	30 godina
7.	GPD „DRINA“ Gorazde	eksploatacija šljunka	08.04.2004	5 godina
8.	„OKAC“ doo Gorazde	eksploatacija šljunka	08.04.2004	5 godina
9.	„OKAC“ doo Foča-Ustikolina	eksploatacija šljunka	08.04.2004	3 godina
10.	„BIJELA VODA“ doo Pale-Prača	djelatnost lova	21.10.2003	30 godina
11.	UG LOVAČKO DRUŠTVO „BISERNA“ Gorazde	djelatnost lova	28.04.2005	5 godina
12.	UG LOVAČKO DRUŠTVO „RASOHA“ Pale-Prača	djelatnost lova	06.12.2005	5 godina
13.	UG LOVAČKO DRUŠTVO „GREBAK“ Foča-Ustikolina	djelatnost lova	06.12.2005	5 godina
14.	„Kaja-company“ Gorazde	korištenje vode	12.7.2008	30 godina
15.	„Kaja-company“ Gorazde	eksploatacija šljunka	08.04.2004	
16.	„Kaja-company“ Gorazde	eksploatacija šljunka	30.09.2004	
17.	„WGPM“ Sarajevo	eksploatacija gipsa	27.10.2009	
IX	ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON			
1.	„CELVIK-KISELJAK“ doo Tešanj	crpljenje mineralne vode	06.06.2003	30 godina
2.	„PRIRODNI KISELJAK PRINCESS“ doo Tešanj	crpljenje mineralne vode	02.06.2003	30 godina
3.	„TEŠANJSKA VRELA“ doo	crpljenje mineralne vode	08.03.2004	30 godina

	Tešanj			
4.	„ZEMA“ doo Tešanj	crpljenje mineralne vode	08.03.2004	30 godina
5.	„MISIR“ doo Olovo	crpljenje prirodne vode	08.03.2004	30 godina
6.	„MAPEX“ doo Maglaj	crpljenje priro. i mineralne vode	28.10.2004	30 godina
7.	„IRIŠKIĆ“ doo Tešanj	crpljenje prirodne vode	19.11.2004	30 godina
8.	„NBI ČURIĆ“ doo Žepče	crpljenje mineralne vode	19.11.2004	30 godina
9.	„VIN-MIS“ doo Jelah Tešanj	crpljenje prirodne vode	30.06.2005	30 godina
10.	„PRIMUS-ENERGY“ doo Maglaj (MHE Boštanica ušće Zavidovići)	minihidroelektrana	03.07.2006	godine
11.	„PRIMUS-ENERGY“ doo Maglaj (MHE Rujevica-ušće Zavidovići)	minihidroelektrana	03.07.2006	godine
12.	„ENERGIE ZOTTER BAU GmbH“ Scheifing Austrija/ „EBH“ doo Sarajevo (MHE Kamenica Zavidovići)	minihidroelektrana	08.12.2006	godine
13.	„ENERGIE ZOTTER BAU GmbH“ Scheifing Austrija/ „EBH“ doo Sarajevo (MHE Čardak Zavidovići)	minihidroelektrana	08.12.2006	godine
14.	„ADRIJA PRODUKT“ doo Zenica (MHE Bistričak Zenica)	minihidroelektrana	18.10.2007	godine
15.	TVORNICA CEMENTA „KAKANJ“ Kakanj	istraživanje i eksploatacija laporca i krečnjaka	12.09.2000	30 godina
16.	„IGM“ Visoko	istraživanje i eksploatacija opekarske gline	30.01.2001	30 godina
17.	„ALMY Transport“ zenica	istraž. i eksploatacija krečnjaka	23.04.2009	
18.	„KRIVAJA-GRADNJA“ Zavidovići	istraž. i eksploatacija krečnjaka	22.05.2001	25 godina
19.	RUDNIK KREČNJAKA „BREZA“ Breza	eksploatacija krečnjaka	01.10.2003	20 godina
20.	„SANEX“ Breza	istraživanje sitnozrnog pješćara	22.04.2007	
21.	„BBM AMFIBOLIT“ Vareš	istraž. i eksploatacija krečnjaka	17.05.2002	40 godina
22.	„TRGOŠPED“ Kakanj	istraž. i eksploatacija krečnjaka	01.10.2003	25 godina
23.	„BOSNA – PUTEVI“ Sarajevo	istraž. i eksploatacija krečnjaka	15.03.2004	16 godina
24.	LIBOS	dijabaz	11.12.2009	
25.	„NBI ČURIĆ“ doo Žepče	istraživanje dijabaza	16.03.2004	2 godina
26.	„BREZA DOM“ Sarajevo	istraži. i eksploatacija krečnjaka	25.04.2005	25 godina
27.	PROTON	dijabaz	16.09.2008	
28.	GREEN STONG	dijabaz	31.10.2008	
29.	Jašarević kop	krečnjak	15.09.2006	
30.	E&P Zavidovići	dijabaz	26.01.2006	
X	POSAVSKA ŽUPANIJA			
1.	„YIMOR“ doo Domaljevac	eksploatacija podzemne vode	12.04.2007	30 godina

PRILOG BROJ 2 - Pregled zaključenih ugovora po kantonima i oblastima

Podaci o zaključenim ugovorima o koncesijama po kantonima i godinama

RB	Naziv	2002 godine	2003 godine	2004 godine	2005 godine	2006 godine	2007 godine	2008 godine	2009 godine	Ukupno od 2002 do2009
1.	Tuzlanski kanton	5			5	12	3			25
2.	Unskosanski kanton	10	3	7	16	1				37
3.	Srednjobosanski kanton	20	1	23	8	14	18	5	1	90
4.	Hercegovačko-neretvanski kanton				3	4	6	3	5	21
5.	Kanton Sarajevo			2			3			5
6.	Zeničkodobojski kanton	4	4	8	2	6	2	2	2	30
7.	Zapadnohercegovački kanton		13	3		1	1	4	35	57
8.	Hercegbosanski kanton				1		11	7	4	23
9.	Bosanskopodrinjski kanton		4	5	4	1	1	1	1	17
10.	Posavski kanton								1	1
	UKUPNO	39	25	48	39	39	45	22	49	306

Podaci o zaključenim ugovorima po vrstama koncesije i po godinama

RB	Naziv	2002 godine	2003 godine	2004 godine	2005 godine	2006 godine	2007 godine	2008 godine	2009 godine	Ukupno od 2002 do2009
1.	Korištenje vodotoka i drugih voda		4	3	1	7	1	1		17
2.	Izgradnja hidroenergetskih objekata			16	11	19	21	3	4	72
3.	Lov i ribolov		1		4			1	1	7
4.	Korištenje ljekovitih, termalnih i mineralnih voda	1	2	8	3	2	1		1	18
5.	Mineralne sirovine i koriš. materijala iz vodotoka	38	16	21	11	9	21	8	7	131
6.	Korištenje poljoprivrednog zemljišta				8	2		1	34	45
7.	Ostale oblasti		2		1		1	8	2	14

**PRILOG BROJ 3 – Utrošeno vrijeme u postupcima za dodjelu koncesija
Samoinicijativna ponuda**

Kanton/ naziv koncesionara	Datum podnošenja samoinicijativne ponude	Datum potpisivanja ugovora o koncesiji	Broj uzoraka	Utrošeno vrijeme u danima (3-2)	Prosjek u danima
Tuzlanski kanton			2	od 178 do 195	187
Doo „CGP“ Sarajevo	26.2.2007	24.08.2007		178	
Doo „Haris“ Lukavac	4.4.2007	19.10.2007		195	
Srednjobosanski kanton (Javni poziv po podnošenju zahtjeva)			9	od 83 do 155	120
Lim mermer doo Donji Vakuf	28.01.2006	12.06.2006		135	
Lim mermer doo Donji Vakuf	26.11.2006	05.03.2007		99	
Kamen Jajce doo Jajce	28.01.2006	19.06.2006		142	
Duno lit doo Kiseljak	15.04.2006	20.09.2006		155	
Guma co doo Bugojno	03.02.2007	15.06.2007		132	
Mega doo Bugojno	10.06.2007	26.10.2007		136	
Teling doo Travnik	30.04.2008	15.08.2008		106	
MHE „Torlakovac“cVlašić II	25.02.2006	31.05.2006		94	
MHE“ Ipota“ Elgrad	02.07.2006	05.10.2006		83	
Hercegovačko-neretvanski kanton*			11	od 150 do 1.323	430
BH RIGIPS doo Jablanica	18.05.2006	18.10.2006		150	
VJETROELEKTRANA BH doo Mostar	17.05.2006	12.09.2008		845	
PBP doo Konjic	10.03.2006	28.10.2009		1323	
MHE CRIMA	13.03.2006.	15.09.2006.		182	
MHE ZAGRADAČKA	13.03.2006.	15.09.2006.		182	
MHE DUŠČICA	18.04.2006.	21.02.2007.		303	
MHE KUTE-MARIN MOST	18.04.2006.	20.03.2007.		338	
MHE MARIN MOST-Var A2	18.04.2006.	20.03.2007.		338	
MHE DUŠČICA-KRUPIC	12.04.2006.	15.04.2007.		363	
MHE POJATINE	10.05.2006.	18.04.2007.		338	
MHE VOLUJAK	15.03.2006.	18.09.2007.		363	
Zeničko-dobojski kanton			2	od 311 do 519	415
LIBOS	30.01.2009	11.12.2009		311	
GREEN STONG	27.05.2007	31.10.2008		519	
Zapadnohercegovački kanton			3	od 359 do 926	562
„RAJA“ doo Posušje	3.2.2006	19.08.2008		926	
„KTM BRINA“ doo Posušje	22.8.2008	28.09.2009		401	
„RUDNICI BOKSITA“ doo Posušje	27.10.2008	21.10.2009		359	
HBŽ- Kanton 10 Livno			2	Od 253 do 430	342
Promet Šarac doo Tomislavgrad	01.09.2006	14.05.2007		253	
Separacija Gavrić doo	26.05.2006	31.07.2007		430	

Tomislavgrad					
Bosansko-podrinjski kanton			1	953	953
WGPM Sarajevo- gips	14.3.2007	27.10.2009		953	
Ukupno			30	od 83 do 1.323	430

*i općine Konjic i Prozor-Rama

Tenderski postupak

Kanton/ Naziv koncesionara	Datum raspisivanja javnog poziva	Datum potpisivanja ugovora o koncesiji	Broj uzoraka	utrošeno vrijeme u danima (2-3)	Prosjek u danima
Hercegovačko-neretvanski kanton			5	od 54 do 1.558	655
AMITEA doo Mostar	27.5.2006	30.10.2006		153	
JP ELEKTROPRIVREDA BiH	03.06.2005	23.02.2009		1.345	
TURBOINSTITUT dd Ljubljana	03.06.2005	26.09.2008		1.558	
Konzorcij GP RAD Konjic i KADADRVO Kiseljak	26.03.2008	20.05.2008		54	
WIND-NERETVA doo Konjic	24.08.2004	09.02.2005		165	
Zeničko-dobojski kanton			7	od 222 do 1.157	554
„PRIMUS-ENERGY“ doo Maglaj	21.11.2005	03.07.2006		222	
„PRIMUS-ENERGY“ doo Maglaj	21.11.2005	03.07.2006		222	
„ENERGIE ZOTTER BAU GmbH“ Scheifing Austrija/ „EBH“ doo Sarajevo	21.11.2005	08.12.2006		382	
„ENERGIE ZOTTER BAU GmbH“ Scheifing Austrija/ „EBH“ doo Sarajevo	21.11.2005	08.12.2006		382	
„ADRIJA PRODUKT“ doo Zenica	03.04.2006	18.10.2007		560	
„PROTON“	03.02.2006	16.09.2008		953	
„ALMY- Transport“	21.02.2006	23.04.2009		1157	
Hercegbosanski kanton			2	od 558 do 672	615
Ćurković doo Tomislavgrad	06.06.2006	19.12.2007		558	
Livnoputovi doo Livno	28.06.2006	05.05.2008		672	
Bosansko-podrinjski kanton			2	od 132 do 211	172
MIMS doo Sarajevo- MHE	31.12.2005	12.05.2006		132	
MIMS doo Sarajevo -MHE	04.07.2006	05.02.2007		211	
UKUPNO			16	od 54 do 1.558	499

PRILOG BROJ 4 – KRITERIJI - OPTIMALNO VRIJEME**Faze i rokovi kod tenderskog postupka i samoinicijativne ponude na nivou Federacije**

Rb	Naziv faze	Tenderski postupak	Samoinicijativna ponuda
1.	Odluka o pristupanju postupku dodjele koncesije	Nema roka	Nema ove faze
2.	Izrada studije ekonomske opravdanosti od strane Koncesora	Nema roka	Ovo podnosi koncesionar zajedno sa samoinicijativnom ponudom
3.	Koncesor dostavlja Komisiji za koncesiju studiju ekonomske opravdanosti na odobravanje-tenderski postupak. Koncesor dostavlja Komisiji za koncesiju zahtjev za dobivanje ovlaštenja za pregovore sa ponuđačem samoinicijativne ponude i obavještava javnost	30 dana	7 dana
4.	Koncesor dostavlja Komisiji prijedlog teksta javnog poziva, zajedno sa tenderskom dokumentacijom na razmatranje i odobravanje	21 dan	Nema ove faze
5.	Komisija obavještava Koncesora o tekstu javnog poziva Komisija obavještava Koncesora o tome da li odobrava davanje ovlaštenja za provođenje postupka pregovaranja za dodjelu koncesije	21 dan	15 dana
6.	Koncesor će izvršiti usklađivanje javnog poziva sa dostavljenim prijedlozima i preporukama Komisije	15 dana	Nema ove faze
7.	Koncesor raspisuje prihvaćeni javni poziv	15 dana	Nema ove faze
8.	Trajanje javnog poziva, prikupljanje ponuda i vođenje postupka, zapisnika	Nije propisano (procjena 90 dana)	Nema ove faze
9.	Nakon provedenih aktivnosti Koncesor pristupa vrednovanju formalno ispravnih ponuda	7 dana	Nema ove faze
10.	Vrednovanje ponuda pristiglih na javni poziv obavlja koncesor Postupak pregovaranja sa podnosiocem samoinicijativne ponude, Koncesor prijema ovlaštenja za vođenje postupka pregovaranja i mogu se vršiti fazno.	90 dana	90 dana (može biti produženje roka max još 30 dana)
11.	Koncesor dostavlja zapisnik Komisiji	7 dana	7 dana
12.	Komisija od dana prijema zapisnika utvrđuje listu kvalifikovanih ponuđača i predlaže Vladi Federacije da dodijeli koncesiju. Komisija od dana prijema zapisnika predlaže Vladi Federacije da dodijeli koncesiju na osnovu samoinicijativne ponude	30 dana	30 dana
13.	Odluka o dodjeli koncesije	Nije propisano (procjena 60 dana)	Nije propisano (procjena 60 dana)
	OPTIMALNO VRIJEME	Procjena (386 dana) 420 dana	Procjena (209 dana) 240 dana

Faze i rokovi kod tenderskog postupka i samoinicijativne ponude na nivou Kantona

Rb	Naziv faze	Tenderski postupak	Samoinicijativna ponuda
1.	Odluka o pristupanju postupku dodjele koncesije	Nema roka	Nema ove faze
2.	Izrada studije ekonomske opravdanosti od strane Koncesora	Nema roka	Ovo podnosi koncesionar zajedno sa samoinicijativnom ponudom
3.	Koncesor dostavlja Komisiji za koncesiju studiju ekonomske opravdanosti na odobravanje-tenderski postupak. Koncesor dostavlja Komisiji za koncesiju zahtjev za dobivanje ovlaštenja za pregovore sa ponuđačem samoinicijativne ponude i obavještava javnost	30 dana	7 dana
4.	Koncesor dostavlja Komisiji prijedlog teksta javnog poziva, zajedno sa tenderskom dokumentacijom na razmatranje i odobravanje	21 dan	Nema ove faze
5.	Komisija obavještava Koncesora o tekstu javnog poziva Komisija obavještava Koncesora o tome da li odobrava davanje ovlaštenja za provođenje postupka pregovaranja za dodjelu koncesije	21 dan	15 dana
6.	Koncesor će izvršiti usklađivanje javnog poziva sa dostavljenim prijedlozima i preporukama Komisije	15 dana	Nema ove faze
7.	Koncesor raspisuje prihvaćeni javni poziv	15 dana	Nema ove faze
8.	Trajanje javnog poziva, prikupljanje ponuda i vođenje postupka, zapisnika	Nije propisano (procjena 90 dana)	Nema ove faze
9.	Nakon provedenih aktivnosti Koncesor pristupa vrednovanju formalno ispravnih ponuda	7 dana	Nema ove faze
10.	Vrednovanje ponuda pristiglih na javni poziv obavlja koncesor Postupak pregovaranja sa podnosiocem samoinicijativne ponude, Koncesor prima ovlaštenja za vođenje postupka pregovaranja i mogu se vršiti fazno.	45 dana	45 dana
11.	Koncesor dostavlja zapisnik Komisiji	7 dana	7 dana
12.	Komisija od dana prijema zapisnika utvrđuje listu kvalifikovanih ponuđača i predlaže Vladi Federacije da dodijeli koncesiju. Komisija od dana prijema zapisnika predlaže Vladi Federacije da dodijeli koncesiju na osnovu samoinicijativne ponude	15 dana	15dana
13.	Odluka o dodjeli koncesije	Nije propisano (procjena 30 dana)	Nije propisano (procjena 30 dana)
	OPTIMALNO VRIJEME	Procjena (296 dana) 300 dana	Procjena (119 dana) 120 dana

PRILOG BROJ 5

Uzorak za koncesije u oblasti izgradnje hidroelektrana do 5MW

Rb	Naziv	Datum potpisivanja koncesionog ugovora	Urbanistička saglasnost	Građevinska dozvola	Odobrenje za rad
1	2	3	4	5	6
Koncesije koje su realizovane					
1	„Intrade –energija“ Sarajevo MHE „Jezernica“	osnovni ugovor 2000 godine 24.11.2004. Aneks. 10.02.2009., 20.03.2009	07.07.2003. (općina)	12.04.2004. (općina)	
2	„Intrade –energija“ Sarajevo MHE „Botun“	osnovni ugovor 2000 godine 24.11.2004. Aneks. 10.02.2009., 20.03.2009	09.07.2003. (općina)	25.06.2004. (općina)	28.03.2005. (općina)
3	„Intrade –energija“ Sarajevo MHE „Mujakovići“	osnovni ugovor 2000 godine 24.11.2004. Aneks. 10.02.2009., 20.03.2009	09.07.2003.g (općina)	16.02.2006 (općina)	16.02.06. g (općina)
4	„Intrade- energija“ Sarajevo MHE „Majdan“	09.01.2004. Aneks. 10.02.2009., 20.03.2009	14.11.2004. (općina)	25.06.2004. (općina)	
5	„Kara – drvo“ Kiseljak MHE „Pogledala“	osnovni ugovor 2000 godine 09.01.2004.	30.7.2003. (kanton)	08.07.2005.g (kanton)	
6	„Paloč“ Gornji Vakuf/ Uskoplje MHE „Sastavci“	15.07.2004. Anex1 od 24.04.2007	09.08.2004./0 9.02.2007.? (općina)	26.04.2005. (Općina)	29.12.2005. (Općina)
7	„Paloč“ Gornji Vakuf/ Uskoplje MHE „Dub potok“	15.07.2004. Anex1 od 24.04.2007	od 09.08.2004 (općina)	26.04.2005. Općina	12.01.2006. Općina
8	„Wind- Neretva“ Konjic MHE „Dubrava“ u toku tehnički prijem objekta	15.07.2004. Anex 1,2,3,4 i 5	10.03.2005. (Općina)	11.10.2007. (Općina)	
9	„Comprex“ Sarajevo MHE „Prusac 1“	15.07.2004.	14.06.2005. (Općina)	01.12.2003. (Općina)	23.03.2006. Općina
10	„GRID –BH“ Sarajevo MHE „Mujada“	15.07.2004. Anex 1,2,3 i 4.	11.07.2007. (kanton)	28.08.2007. Općina	27.01.2009. Općina
11	„Comprex“ Sarajevo MHE „Moščani“	15.07.2004.	30.12.2004	05.04.2006 (Općina)	03.04.2006. (općina)
12	„GMS“ Vitez- MHE „Vitez 1“	05.10.2004.	30.05.2005. (općina)	06.07.2005.g (općina)	17.10.2006. (općina)
13	„VLAŠIĆ II“ Travnik MHE „Torlakovac“	31.05.2006. Aneks 1 i 2 od 05.03.2009.	30.10.2006. (kanton)	22.06.2007. (kanton)	19.03.2008. (kanton)
14	„VESNA-S“ Bugojno MHE „Pršljanica 1“	21.09.2005. Anex1 i 2	28.11.2006/ 11.03.2008 (kanton)	05.10.2007/ 18.03.2008 (kanton)	28.04.2008 (kanton)
15	Rose Wood“ doo Gornji Vakuf/ Uskoplje MHE Jelići	15.07.2004. Anex1 od 24.04.2007./KSB)	09.08.2004. Općina	26.04.2005. (kanton)	29.12.2005. (kanton)
16	„Elgrad“ doo Jajce MHE „Bila voda“	22.05.2006.	01.09.2005. Općina	08.12.2005. (općina)	22.12.2005. (Općina)
17	„Elgrad“ doo Jajce MHE“ Ipota“ u funkciji	05.10.2006. Aneks 1 i 2	04.02.2008. (kanton)	27.01.2009. (kanton)	04.01.2010. (kanton)

Koncesije za koje je obezbjeđena urbanistička i građevinska dozvola					
1	„Ferbos“ Jajce MHE „Desna ušće“	04.03.2005. Aneks 1 od 13.03.2007.	24.05.2005. (Općina)	21.12.2005. (Općina)	
2	„Ferbos“ Jajce MHE „Voljevac“	04.03.2005.	18.05.2005. (Općina)	28.12.2005. (kanton)	
3	„Mlinex“ Bugojno -MHE „Vileška“	14.06.2005. Aneks 1, 2 i 3	20.11.2006. (kanton)	29.09.2008. (kanton)	
4	„VESNA-S“ Bugojno MHE „Pršljanica 2“	21.09.2005. Anex 1 i 2	28.11.2006/ 11.03.2008	05.10.2007/ 18.03.2008 (kanton)	
5	„KARA-DRVO“ Kiseljak MHE „Grablje“	21.09.2005.	26.06.2008. (kanton)	02.12.2008. (kanton)	
6	„Rose Wood“ doo Gornji Vakuf/ Uskoplje -MHE „Derala“	16.01.2007.	14.10.2008. (kanton)	10.07.2009. (kanton)	
7	Rose Wood“ doo Gornji Vakuf/ Uskoplje- MHE „Ružinovac“	16.01.2007. Anex1 od 19.01.2009.	13.10.2008. (kanton)	10.06.2009. (kanton)	
8	„Elgrad“ doo Jajce MHE „Glasinac“	05.10.2006 Aneks 1 i 2	27.04.2008. (kanton)	03.02.2009. (kanton)	
9	„Elgrad“ doo Jajce MHE „Kasumi“	05.10.2006 Aneks 1 i 2	06.02.2008. (kanton)	09.02.2009. (kanton)	
10	„Elgrad“ doo Jajce MHE „Poljanski potok“	05.10.2006 Aneks 1 i 2	06.02.2008. (kanton)	29.01.2009. (kanton)	
11	„Bojanić“ doo Jajce MHE „Šedinac“	05.02.2007. Aneks 1 istekao sa 05.02.2010	05.05.2009. (kanton)		
12	„Radava“ doo Fojnica MHE „Željeznica 4“	08.12.2006.	18.01.2008. (kanton)		
13	„Turbina“ doo Bugojno MHE „Brestovski potok“	02.02.2007. Aneks 1 od 12.01.2009.	14.09.2009. (kanton)		
14	„Genna“ doo Vitez MHE „Kruščica 1“	17.01.2007.	16.07.2009.g (kanton)		
15	„HE Grablje“ doo Busovača MHE „Merdani“	02.02.2007.	17.09.2009. (kanton)		
Koncesije za koje nisu obezbjeđeni svi potrebni dokumenti					
1	„GRID –BH“ Sarajevo MHE „Poljanice 1“	15.07.2004. Aneks 30.03.2006. 13.07.2007 12.12.2008.			
2	„GRID –BH“ Sarajevo MHE „Poljanice 2“	15.07.2004. Aneks 30.03.2006. 13.07.2007 12.12.2008			
3	„GRID –BH“ Sarajevo MHE „Podkozica“	15.07.2004. Aneks 1 od 30.03.2006. 13.07.2007 12.12.2008			
4	„GRID –BH“ Sarajevo- MHE Hum“	15.07.2004.			
5	„Elektrob.-N“ Jajce- MHE „Jajce EB“	27.04.2005.			
6	„JESS“ Busovača MHE „Luke“	14.04.2006.			
7	„Vizura“ doo Fojnica MHE“ Bakovići 1“	15.02.2008.			

8	„Vizura“ doo Fojnica MHE „Željeznica 1“	08.12.2006. Aneks I od 11.12.2008.			
9	„Vizura“ doo Fojnica MHE Željeznica 3	31.01.2007. Aneks I od 11.12.2008.			
10	„Paloč“ doo Gornji Vakuf/ Uskoplje MHE „Sikira“	16.01.2007.			
11	„Pro-el“ Bugojno MHE „Kordići“	11.12.2006. Aneks 1 vrijedi do 01.08.2010	.		
12	„Begović Comerc“ doo Travnik MHE „Kruščica 2“	17.01.2007 Anex1 od 22.10.2009..			
13	„Halt“ doo Vitez MHE „Mlinište“	18.01.2007.			
14	„Žica“ doo Sarajevo MHE „Žica“	07.05.2007.			
15	„Žica“ doo Sarajevo MHE „Fojnica“	07.05.2007.			
16	„Olip- Bosna“ doo Travnik MHE „Travnik- Lašva“	07.05.2007.			

- Izvor podataka: Federalna uprava za inspekcija i podaci revizije

Pomoćni alati za pojašnjenje informacija u tabeli broj 2

Analizirajući podatke iz tabele broj 2. konstatovano je da koncesije nisu realizovane u ugovorenom roku i da postoji više razloga zbog kojih se kasni u izgradnji hidroelektrana do 5 MW, što prikazuje naredna tabela.

Ugovori iz uzorka i rokovi	Realizirani ugovori		Nerealizirani ugovori sa potrebnim odobrenjima	Nerealizirani ugovori bez svih potrebnih odobrenjema
48 ugovora o koncesijama	4	13	15	16
Ispoštovan rok iz osnovnog ugovora	Da	Ne	Ne	Ne
Prekoračenje roka	-	od 1 do 3 godine	od 3 do 6 godine	od 3 do 6 godine
Procjena vezana za probleme	Kod realiziranih ugovora		Kod nerealiziranih ugovora sa potrebnim odobrenjima	Kod nerealiziranih ugovora bez svih potrebnih odobrenja
prostorni planovi općina i kantona i imovinsko-pravni poslovi	manje od 50 %		više od 50 %	više od 50 %
okolinske i vodoprivredne dozvole	oko 25 %		oko 50 %	oko 50 %
izmjene i dopune zakonskih propisa vezanih za nadležnost organa koji izdaje pojedine dozvole	oko 15 %		oko 25 %	oko 30 %
Drugi razlozi			Odustajanje investitora: - nedostatak sredstava za investiranje, - nemogućnosti dobivanja dozvola, - problemi vezani za pojavu klizišta, smanjenje količine vode i drugo	

PRILOG BROJ 6

DODATNA ANALIZA KANTONA

U kantonima su doneseni zakoni o koncesijama i formirane su komisije za koncesije. Komisije od jednog do drugog kantona imaju različit način rada i ovlaštenja. Neki kantoni su imali donesene zakone o koncesijama prije 2002.godine koje su trebali uskladiti u roku od 6 mjeseci od donošenja Zakona o koncesijama Federacije BiH.

Kao što je ranije spomenuto na nivou kantona⁹⁵ do 2010. godine potpisano je više od tri stotine koncesionih ugovora. Jedna četvrtina ovih ugovora (75) odnosi se na ugovore bez provođenja postupka („stare koncesije“) zaključene na osnovu odobrenja za rad izdatih prije 2002.godine odnosno prije donošenja Zakona o koncesijama. „Novih koncesija“ dodijeljeno je 231 koje su se trebale realizirati. U narednoj tabeli daje se pregled koncesionih ugovora u posmatranom periodu (detaljnije Prilog broj 1: pregled potpisanih koncesionih ugovora po kantonima).

Ugovori po kantonima u periodu od 2002. do 2009. godine

Rb	Kanton	Broj ugovora
1.	Tuzlanski kanton	25
2.	Unsko-sanski kanton	37
3.	Srednjobosanski kanton	90
4.	Hercegovačko-neretvanski kanton	21
5.	Kanton Sarajevo	5
6.	Zeničko-dobojski kanton	30
7.	Zapadnohercegovački kanton	57
8.	HBŽ- Kanton 10 Livno	23
9.	Bosansko-podrinjski kanton	17
10.	Posavski kanton	1
	UKUPNO	306

*Izvor: podatke dostavile nadležne kantonalne komisije za koncesije

Tokom revizije procjenjeno je da 89 postupaka dodjele koncesija nije završeno. Na trajanje i neokončanje ovih postupaka je uticalo: dugo trajanje postupka izmjene zakona o koncesijama zbog proglašenja nekih članova zakona neustavnim⁹⁶, kao i procedura koje nisu harmonizirane između učesnika u postupku dodjele koncesija, nedobivanja saglasnosti općina ili pravobranilaca. U procesu dodjele koncesija ministarstva i komisije za koncesije nemaju adekvatnu saradnju. Bitno je naglasiti da se procedure u postupku razlikuju po kantonima i to najviše zavisi od načina organizacije komisije za koncesiju i u zavisnosti od toga ko u kojoj fazi donosi odluke.

Procjenjeno je da postoje i problemi vezani za realizaciju dodjeljenih koncesija. To je posebno izraženo kod koncesija dodijeljenih za izgradnju hidroelektrana do 5 MW

---

⁹⁵ Neki kantoni, prije donošenja Zakona o koncesijama na nivou Federacije, imali su već donesene zakone o koncesijama i potpisane koncesione ugovore. Tokom istraživanja nisu u potpunosti analizirani ti ugovori jer je obuhvaćen vremenski period od 2002. do 2009. godine

⁹⁶ Zakoni o koncesijama u Unskosanskom i Srednjobosanskom kantonu

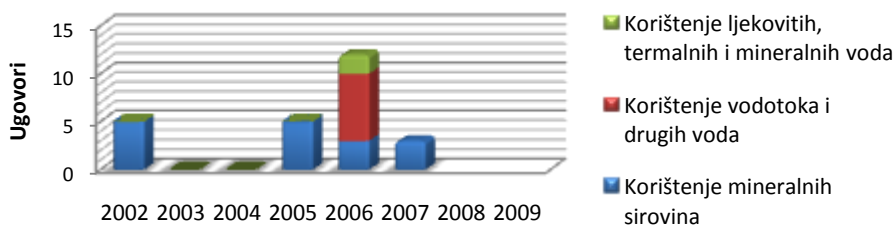

kod kojih je uočeno da se zaključuju aneksi ugovora (u nekim slučajevima i više puta) kojima se produžava rok za investitora u kome treba realizirati koncesiju.

1. Tuzlanski kanton

Dokument o politici dodjele koncesija usvojen je 2006.godine u skladu sa Zakonom o koncesijama Tuzlanskog kantona⁹⁷, ali isti nije ažuriran od dana donošenja. Resorna ministarstva u svom radu ni dugoročno, ni kratkoročno nisu planirala dodjelu koncesija, niti su pokretala aktivnosti na izradi elaborata o ekonomskoj opravdanosti⁹⁸.

Ukupno je dodijeljeno je 25 koncesija, a više od 80% odnosi se na ugovore zaključene na osnovu ranijih odobrenja bez provođenja postupka, a četiri nove koncesije dodijeljene na osnovu samoinicijativne ponude. Tenderskim postupkom nije dodjeljena ni jedna koncesija. Dva puta je raspisivan tender za dodjelu koncesije na koji se niko nije prijavio⁹⁹. U narednom grafikonu prikazan je broj dodijeljenih koncesija po oblastima:

Komisija za koncesije je profesionalna i formirana kao regulatorno tijelo. Ista ne provodi postupak dodjele koncesije već učestvuje u pojedinim fazama postupka kao regulator. Komisija vodi evidencije o datim koncesijama i koncesionim naknadama i vrši nadzor nad radom koncesionara.

2. Unsko-sanski kanton

Dokument o politici dodjele koncesija usvojen je 2004.godine u skladu sa Zakonom o koncesijama Unsko-sanskog kantona¹⁰⁰, ali isti nije ažuriran od dana donošenja. Odlukom Ustavnog suda FBiH određeni članovi Zakona o koncesijama USK

⁹⁷ Tuzlanski kanton je imao Zakon o koncesijama još 2001. godine. Novi Zakon o koncesijama donesen je 2004. godine i istim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 15.oblasti.

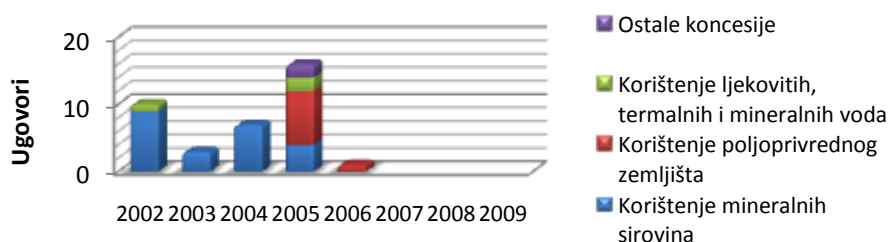
⁹⁸ Izjave nadležnih u resornim ministarstvima i Komisiji za koncesije Tuzlanskog kantona

⁹⁹ Izjave odgovornih i podaci iz Upitnika

¹⁰⁰ Unsko-sanski kanton je imao Zakon o koncesijama još 2001. godine. Novi Zakon o koncesijama donesen je 2003. godine i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 14 oblasti

proglašeni su neustavnim¹⁰¹. Aktivnosti organa u provođenju procedura za izmjene i dopune Zakona o koncesijama trajale su skoro tri godine. U tom periodu nisu završene započete aktivnosti na provođenju postupaka, niti su se mogle donositi odluke o dodjeli koncesija¹⁰². Resorna ministarstva u svom radu ni dugoročno, ni kratkoročno nisu planirala dodjelu koncesija, niti su pokretala aktivnosti na izradi elaborata o ekonomskoj opravdanosti¹⁰³.

Konstatovano je tokom revizije da je 37 ugovora o koncesijama na snazi. Na koncesije date na osnovu samoinicijativne ponude odnosi se 65%, dok se na tenderski postupak odnosi 35% koncesija. U narednom grafikonu prikazan je broj dodijeljenih koncesija po oblastima:

Komisija za koncesije je profesionalna i formirana kao nezavisno regulatorno tijelo. Ista ne provodi postupak dodjele koncesije već učestvuje u pojedinim fazama postupka kao regulator. U periodu od 2007. do juna 2009. godine nije potpisan ni jedan ugovor, ali je konstatovano da je Komisija provodila aktivnosti oko dodjele koncesija¹⁰⁴. Komisija vodi evidencije o datim koncesijama i koncesionim naknadama i vrši nadzor nad radom koncesionara.

3. Srednjobosanski kanton

Kanton nema Strategiju i jasno definisanu politiku u oblasti koncesija. Kantonalnim zakonom¹⁰⁵ nije propisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija i nije predviđeno formiranje Komisija za koncesije kao nezavisnog regulatornog tijela.

¹⁰¹ U junu 2009. godine donesene su Izmjene i dopune Zakona o koncesijama USK. a presuda Ustavnog suda je objavljena u aprilu 2007 godine.

¹⁰² Pokrenute aktivnosti vezane za tri tenderska postupka nisu završene jer Vlada nije mogla donijeti odluku o dodjeli koncesije, iako je postupak proveden. Za 14 predmeta vezanih za postupak kod samoinicijativne ponude u tom periodu čekala se na saglasnost općinskog vijeća ili mišljenje pravobranioaca koji nisu dobili.

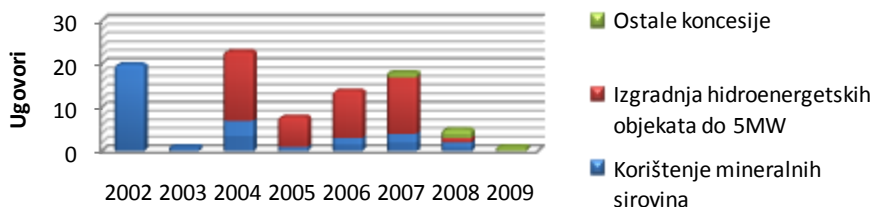
¹⁰³ Izjave nadležnih u resornim ministarstvima i Komisiji za koncesije USK

¹⁰⁴ Na pripremljene ugovore saglasnost nije davao Kantonalni pravobranilac USK

¹⁰⁵ Srednjobosanski kanton je imao Zakon o koncesijama još 2000. godine. Donesene su izmjene i dopune ovog zakona 2003. godine i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 19 oblasti. Odlukom Ustavnog suda FBiH iz septembra 2008. godine Zakon o koncesijama proglašen je neustavnim. Novi Zakona o koncesijama donesen je u avgustu 2009. godine.

Resorna ministarstva u svom radu u većini slučajeva ni dugoročno, ni kratkoročno nisu planirala dodjelu koncesija, niti su pokretala aktivnosti na izradi elaborata o ekonomskoj opravdanosti¹⁰⁶. Aktivnosti resornih ministarstava po pitanju koncesija odnosila su se na provođenje postupka za dodjelu koncesija.

Dodijeljeno je 90 koncesija. Na osnovu ranijih odobrenja bez provođenja postupka dodijeljeno je 38 koncesija. Ostale koncesije dodijeljene su na osnovu samoinicijativne ponude¹⁰⁷ (više od 2/3) i tenderskim postupkom (skoro 1/3). U narednom grafikonu prikazan je broj dodijeljenih koncesija po oblastima:

Vlada kantona imenuje stalne komisije i one su u sastavu Ministarstva za privredu i Ministarstva za šumarstvo, poljoprivredu i vodoprivredu. Komisije nemaju ulogu regulatora u postupku dodjele koncesija kako je propisano Zakonom o koncesijama Federacije BiH. One provode cjelokupan postupka dodjele koncesija. Na nivou Kantona nema podataka koliko je dodijeljeno koncesija, jer se evidencije o datim koncesijama vode odvojeno po resornim ministarstvima.

4. Hercegovačko-neretvanski kanton

Kanton nema Strategiju i jasno definisanu politiku u oblasti koncesija. Kantonalnim zakonom¹⁰⁸ nije propisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija. U nadležnosti resornih ministarstava su stručni i drugi poslovi vezani za koncesije i njihove aktivnosti odnosile su se na provođenje postupka za dodjelu koncesija¹⁰⁹ i nadzor. Resorna ministarstva u svom radu ni dugoročno, ni kratkoročno nisu planirala dodjelu koncesija, niti su pokretala aktivnosti na izradi elaborata o ekonomskoj opravdanosti¹¹⁰. Specifičnost u dodjeli koncesija odnosi se na odluke kojima je Vlada

¹⁰⁶ Izjave nadležnih u resornim ministarstvima i Komisijama za koncesije SBK

¹⁰⁷ Prema podacima Komisije za koncesije Srednjobosanskog kantona nakon podnošenja samoinicijativne ponude raspisan je tender ili izvršena direktna dodjela

¹⁰⁸ Hercegovačko-neretvanski kanton je donio Zakon o koncesijama 2003. godine i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 19 oblasti

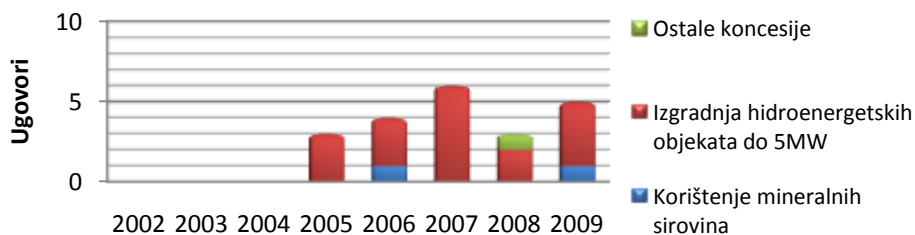
¹⁰⁹ Informacija o provođenju Zakona o koncesijama u oblasti voda dostavljena Skupštini HNK u martu 2008. godine

¹¹⁰ Izjave nadležnih u resornim ministarstvima i Komisija za koncesije HNK

Kantona prenijela nadležnost općinama za dodjelu koncesija za izgradnju mini hidroelektrana¹¹¹, sadnju vinograda¹¹² i druge koncesije¹¹³, ali resorna ministarstvima nemaju evidencija o datim koncesijama koje su dodijelile općine. Općine Konjic, Prozor-Rama i Čitluk¹¹⁴ dostavile su tražene informacije o broju dodijeljenih koncesija.

Dodijeljena je 21 koncesija. Kanton je dodijelio tri koncesije putem samoinicijativne ponude. Nije dodijeljena ni jedna koncesija na osnovu ranijih odobrenja bez provođenja postupka ili tenderskog postupka. Općina Konjic¹¹⁵ je na osnovu studija provela tenderski postupak i dodijelila 39 koncesija za izgradnju hidroenergetskih objekata i zaključila deset koncesionih ugovora. U općini Prozor-Rama dodijeljeno je 8 koncesija na osnovu samoinicijativne ponude. Od ukupnog broja dodijeljenih koncesija nešto više od polovine se odnosi koncesije date na osnovu samoinicijativne ponude. U narednom grafikonu prikazan je broj dodijeljenih koncesija po oblastima:

Skupština HNK imenuje Komisiju za koncesije kao radno tijelo Skupštine koja provodi postupak za odabir koncesionara i ima ulogu regulatora u postupku dodjele koncesija. Komisija za koncesije nije u prethodnom periodu obavljala poslove zbog kojih je imenovana (odabir koncesionara), pa postupci o dodjeli koncesija koje je provodilo Ministarstvo poljoprivrede i vodoprivrede nisu okončani¹¹⁶.

---

¹¹¹ Odluka Vlade Kantona o davanju saglasnosti svim jedinicama lokalne samouprave za provođenje postupka za izgradnju mini hidrocentrala od 01.04.2004. godine

¹¹² Odluka Vlade o davanju saglasnosti Općini Čitluk za provođenje postupka dodjele koncesije za sadnju vinograda od 12.01.2007. godine

¹¹³ Odluka Vlade o davanju saglasnosti Općini Neum za provođenje postupka dodjele koncesije za korištenje pomorskog dobra od 30.08.2006. godine

¹¹⁴ Općina Čitluk dostavila nam je podatke vezane za dodijeljenu koncesiju za poljoprivredno zemljište u 2010. godini a taj period nije obuhvaćen u ovoj reviziji

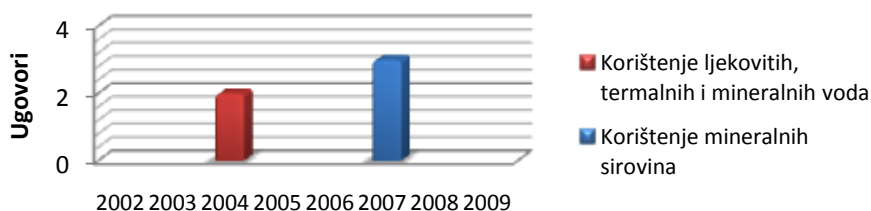
¹¹⁵ Izvještaj općine Konjic

¹¹⁶ Izjave odgovornih u ministarstvima HNK i uvid u dokumentaciju

5. Kanton Sarajevo

Kanton nema Strategiju i jasno definisanu politiku u oblasti koncesija. Kantonalnim zakonom¹¹⁷ nije propisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija. Zakonom je predviđeno da koncesor izrađuje studije opravdanosti za svaki projekat koji je predviđen za davanje u koncesiju putem tendera i da Vlada Kantona u svakom pojedinačnom slučaju dodjele koncesija osniva Kantonalnu komisiju koja provodi postupak. U nadležnosti resornih ministarstava je provođenje postupka i procjena javnog interesa kod samoinicijativne ponude i nadzor. Resorna ministarstva u svom radu ni dugoročno, ni kratkoročno nisu planirala dodjelu koncesija, niti su u većini slučajeva pokretala aktivnosti na izadi elaborata o ekonomskoj opravdanosti¹¹⁸.

Zaključeno je 5 koncesionih ugovora. Dodjeljena je samo jedna koncesija na osnovu provedenog tenderskog postupka i četiri koncesije na osnovu ranijih odobrenja bez provođenja postupka. U narednom grafikonu prikazan je broj dodjeljenih koncesija po oblastima:

Vlada je u svakom pojedinačnom slučaju dodjele koncesija osnovala Kantonalnu komisiju¹¹⁹ i ovako formirana komisija nema ulogu regulatora u postupku dodjele koncesija. Aktivnosti komisija za koncesije se završavaju donošenjem odluke Vlade o prihvatanju ili neprihvatanju njihovog prijedloga za dodjelu koncesije. Sve ostale aktivnosti provodi nadležno ministarstvo. Evidencije o datim koncesijama vode se u resornim ministarstvima, dok na nivou Kantona nema podataka vezanih za koncesije.

¹¹⁷ Kanton Sarajevo je imao Zakon o koncesijama još 2001. godine. Donesen je novi zakon 2003. godine i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 12 oblasti.

¹¹⁸ Izjave nadležnih u resornim ministarstvima i Komisija za koncesije KS

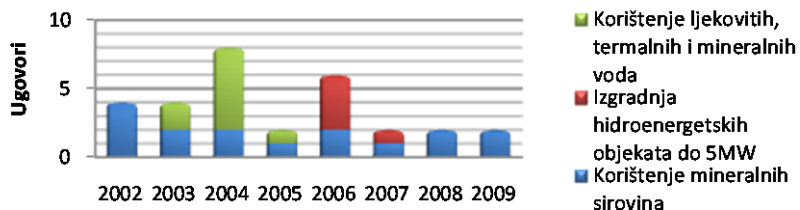
¹¹⁹ U posmatranom periodu Vlada je osnovala Kantonalnu komisiju za utvrđivanje ispunjenosti uslova u cilju mogućeg zaključivanja ugovora o koncesijama sa sadašnjim korisnicima za korištenje mineralnih sirovina Kantona Sarajevo i Kantonalnu komisiju za dodjelu koncesije za izgradnju javnih garaža u Kantonu Sarajevo. Upitnik i izjave odgovornih KS

---

6. Zeničko-dobojski kanton

Kanton nema Strategiju i jasno definisanu politiku u oblasti koncesija. Kantonalnim zakonom¹²⁰ nije propisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija. Komisije nemaju ulogu regulatora u postupku dodjele koncesija. U nadležnosti ministarstava je provođenje postupka dodjele koncesija. Resorna ministarstva u svom radu, u većini slučajeva, ni dugoročno, ni kratkoročno nisu planirala dodjelu koncesija, niti su pokretala aktivnosti na izradi elaborata o ekonomskoj opravdanosti¹²¹.

Dodijeljeno je 30 koncesija i to 47% koncesija na osnovu tenerskog postupka, 40% koncesija na osnovu samoinicijativne ponude i 13% koncesija na osnovu ranijih odobrenja bez provođenja postupka. U narednom grafikonu prikazan je broj dodijeljenih koncesija po oblastima:

Nadležna ministarstva provode postupak dodjele koncesije putem komisija i iste nemaju ulogu regulatora u postupku. Na nivou kantona nema evidencija o datim koncesijama nego se iste nalaze u okviru nadležnih ministarstava.

Dobra praksa je u Zeničko-dobojskom kantonu gdje istovremeno sa vođenjem postupka za dodjelu koncesija Komisija ostvaruje saradnju sa drugim nadležnim organima koja učestvuju u realizaciji koncesije i na taj način otklanjaju probleme za dobivanje urbanističke saglasnosti, prije potpisivanja koncesionog ugovora¹²².

---

¹²⁰ Zeničko-dobojski kanton je imao Zakon o koncesijama još 2000. godine. Donesene su Izmjene i dopune Zakona o koncesijama 2002. godine i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 13 oblasti.

¹²¹ Uvidom u dokumentaciju i izjave nadležnih u resornim ministarstvima Ze-do kanton

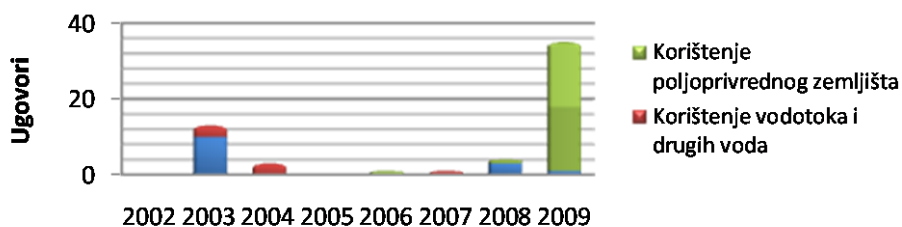
¹²² Uvidom u dokumentaciju i izjava odgovornih u nadležnim ministarstvima Ze-do kantona

7. Zapadnohercegovački kanton

Kanton nema Strategiju i jasno definisanu politiku u oblasti koncesija. Kantonalnim zakonom¹²³ nije propisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija i komisija nema ulogu regulatora u postupku dodjele koncesija. Specifičnost je da se u izuzetnim slučajevima koncesija može dodijeliti i fizičkoj osobi i u svakoj fazi postupka dodjele koncesija odluku donosi Vlada, a troškovi postupka idu na teret budućeg koncesionara¹²⁴. U nadležnosti resornih ministarstava su stručni i drugi poslovi vezani za koncesije. Aktivnost resornih ministarstava u oblasti koncesija odnosila su se na provođenje postupka za dodjelu koncesija, kao i nadzora. Resorna ministarstva u svom radu ni dugoročno, ni kratkoročno nisu planirala dodjelu koncesija, niti su pokretala aktivnosti na izradi elaborata o ekonomskoj opravdanosti¹²⁵.

Dobra praksa je u općini Ljubuški koja je poduzela aktivnosti na dodjelu koncesija na svom području. Vlada je dala ovlaštenje općini Ljubuški da provede postupak za dodjelu koncesija za korištenje poljoprivrednog zemljišta. Općina je pokrenula aktivnost kod Federalnih organa kako bi se donijela odluka o pretvorbi šumskog zemljišta¹²⁶ u poljoprivredno zemljište, zatim je formirala komisiju, provela tenderski postupak i zaključila ugovore.

Na nivo Kantona dodijeljene su 23 koncesije, a općina Ljubuški je dodijelila 34 koncesije. Kanton je dodijelio 22 koncesije putem samoinicijativne ponude i jednu koncesiju na osnovu ranijih odobrenja bez provođenja postupka. Općina Ljubuški je dodijelila koncesije za korištenje poljoprivrednog zemljišta putem javnog poziva. Od ukupnog broja dodijeljenih koncesija na koncesije date na osnovu samoinicijativne ponude odnosi se 39%, a na tenderski postupak se odnosi 60% i na koncesije date bez provođenja postupka odnosi se 1%. U narednom grafikonu prikazan je broj dodijeljenih koncesija po oblastima:

¹²³ Zapadnohercegovački kanton donio je Zakon o koncesijama 2001. godine. Izmjene i dopune Zakona o koncesijama donesene su u decembru 2003. godine. Zatim su ponovo donesene izmjene i dopune navedenog zakona u 2007. godini i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 17 oblasti

¹²⁴ Uvidom u dokumentaciju i izjave nadležnih ZHK

¹²⁵ Izjave nadležnih u resornim ministarstvima i Komisija za koncesije ZHK

¹²⁶ Šumsko zemljište je u stvarnosti krš sa šipražjem, ali u zemljišnim knjigama se vodi kao šumsko zemljište

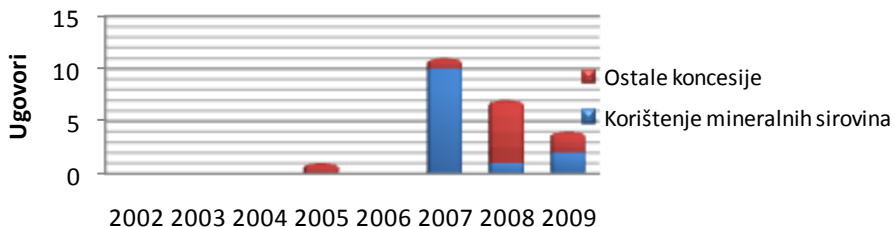

Vlada Zapadnohercegovačkog kantona odredi, u zavisnosti od potrebe, ad hoc komisiju za koncesije, koja za svaku fazu u postupku dodjele koncesija donosi pojedinačne odluke i potpisuje ugovor o koncesijama, dok Komisija samo priprema materijal po fazama za Vladu¹²⁷. Ovako formirana komisija nema ulogu regulatora u postupku dodjele koncesija. Evidencije o datim koncesijama vode se u Ministarstvu privrede iz njihove nadležnosti, ali nemaju evidencije o koncesijama koje su dala druga ministarstva i općina Ljubuški. U ovom kantonu registar koncesija treba da se vodi u Upravi za geodetske i imovinske poslove, ali isti nije uspostavljen.

8. Hercegbosanski kanton

Kanton nema Strategiju i jasno definisanu politiku u oblasti koncesija. Kantonalnim zakonom¹²⁸ nije propisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija. Komisije nemaju ulogu regulatora u postupku dodjele koncesija. Zakonom je predviđena mogućnost dodjele koncesije samo putem tenderskog postupka ili nadmetanje po pozivu¹²⁹. Bez obzira da li tu aktivnost pokrenulo nadležno ministarstvo ili pravno lice, nema pregovaračkog postupka kod samoinicijativne ponude. Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da resorna ministarstva u svom radu ni dugoročno, ni kratkoročno nisu planirala dodjelu koncesija, niti su pokretala aktivnosti na izradi elaborata o ekonomskoj opravdanosti¹³⁰. Aktivnost resornih ministarstava u oblasti koncesija odnosi se na pripremu dokumentacije neophodne za određivanje predmeta koncesije (elaborati, analize, studije), praćenje realizacije dodijeljene koncesije, poslove promoviranja interesa Kantona i drugo¹³¹.

Dodijeljene su 23 koncesije. Od ukupnog broja dodijeljenih koncesija na koncesije date na osnovu nadmetanja po pozivu odnosi se 57% , dok se na tenderski postupak odnosi 17%, a na koncesije bez provođenja postupka odnosi se 26%. U narednom grafikonu prikazan je broj dodijeljenih koncesija po oblastima:

---

¹²⁷ U ostalim kantonima ministarstva učestvuju u postupku i potpisuju ugovore o koncesijama, a vlade donose samo odluke o dodjeli koncesija

¹²⁸ Hercegbosanski kanton je donio Zakon o koncesijama 2003. godine, izmjene i dopune donesene su 2005. godine, a ponovne izmjene istog u 2008. godini, kojim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 18 oblasti.

¹²⁹ Član 16. Zakona o koncesijama HBK

¹³⁰ Izjave nadležnih u resornim ministarstvima i Komisija za koncesije HBK

¹³¹ Član 10 Zakona o koncesijama HBK

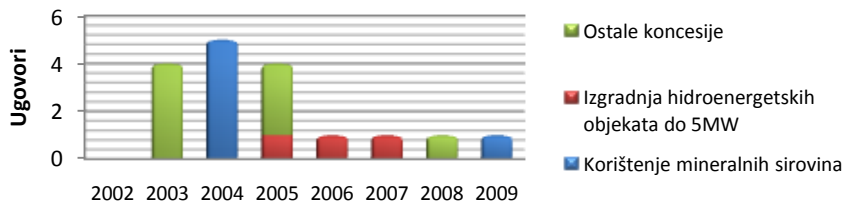

Komisiju za dodjelu koncesija imenuje Vlada i njen posao je otvaranje i ocjena ponuda, te dostavljanje izvještaja Vladi, koja donosi sve odluke. Komisija je stalna, međutim uočeno je da obavljaju poslove samo kada se za to ukaže potreba (kada je dodjela koncesije u toku), a naknadu primaju svaki mjesec. Ovako formirana komisija nije neovisna obzirom da su dva člana iz nadležnih ministarstava. Podatke o dodijeljenim koncesijama vodi uposlenik Ministarstva za privredu koji je ujedno sekretar te komisije.

9. Bosansko-podrinjski kanton

Kanton nema Strategiju i jasno definisanu politiku u oblasti koncesija. Kantonalnim zakonom¹³² nije propisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija. Komisije nemaju ulogu regulatora u postupku dodjele koncesija. Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da resorna ministarstva u svom radu ni dugoročno, ni kratkoročno nisu planirala dodjelu koncesija. Aktivnost resornih ministarstava u oblasti koncesija odnosi se na pripremu dokumentacije neophodne za određivanje predmeta koncesije (elaborati, analize, studije), praćenje realizacije dodijeljene koncesije, poslove promoviranja interesa Kantona i drugo¹³³.

Dodijeljeno je 17 koncesija. Od ukupnog broja dodijeljenih koncesija na koncesije date na osnovu samoinicijativne ponude odnosi se 59% , dok se na tenderski postupak odnosi 41%. Nije dodijeljena ni jedna koncesije bez provođenja postupka. U narednom grafikonu prikazan je broj dodijeljenih koncesija po oblastima:

Postupak dodjele koncesije kod samoinicijativne ponude provodi se u nadležnom ministarstvu na osnovu pregovaračkog postupka. U slučaju da je raspisan javni natječaj nadležno ministarstvo formira Konkursnu komisiju koja priprema i sprovodi javni konkurs i ista radi kada se za to ukaže potreba, a naknadu primaju svaki mjesec. Konkursna komisija dostavlja izvještaj nadležnom ministarstvu, a odluku o dodjeli donosi Vlada. Konkursna komisija nije neovisna i nema ulogu regulatora u postupku dodjele koncesija.

¹³² Bosansko-podrinjski kanton je donio Zakon o koncesijama 2003. godine i istim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 14 oblasti.

¹³³ Član 11. Zakona o koncesijama BPK

---

10. Posavski kanton

Kanton nema Strategiju i jasno definisanu politiku u oblasti koncesija. Kantonalnim zakonom¹³⁴ nije propisano donošenje Dokumenta o politici dodjele koncesija. Komisije nemaju ulogu regulatora u postupku dodjele koncesija. Takođe je regulisano da se u izuzetnim slučajevima koncesija može dodijeliti i fizičkoj osobi. U nadležnosti resornih ministarstava su stručni i drugi poslovi vezani za koncesije. Aktivnost resornih ministarstava u oblasti koncesija odnosila su se na provođenje postupka za dodjelu koncesija putem samoinicijativne ponude, kao i nadzora. Resorna ministarstva u svom radu ni dugoročno, ni kratkoročno nisu planirala dodjelu koncesija, niti su pokretala aktivnosti na izradi elaborata o ekonomskoj opravdanosti¹³⁵.

Zaključen je samo jedan koncesioni ugovor i to 2009. godine za korištenje ljekovitih, termalnih i mineralnih voda, te nije vršena procjena efikasnost dodjele koncesija. Skupština imenuje komisiju za koncesiju kao svoje radno tijelo, a u slučaju da se podnese samoinicijativna ponuda taj postupak provodi nadležno ministarstvo.

---

¹³⁴ Posavski kanton je donio Zakon o koncesijama 2003.godine i njim je regulisano da predmet koncesije može biti iz 22 oblasti.

¹³⁵ Uvidom u dokumentaciju PK

PRILOG BROJ 7

PROCJENA EFEKATA UPRAVLJANJA KONCESIJAMA

Efekte upravljanja koncesijama za sve kantone u Federaciji prikazani su u dva poglavlja i to kroz ostvarene efekte upravljanja koncesijama u periodu 2002.-2009. godina i procjene efekata u oblasti eksploatacije mineralnih sirovina.

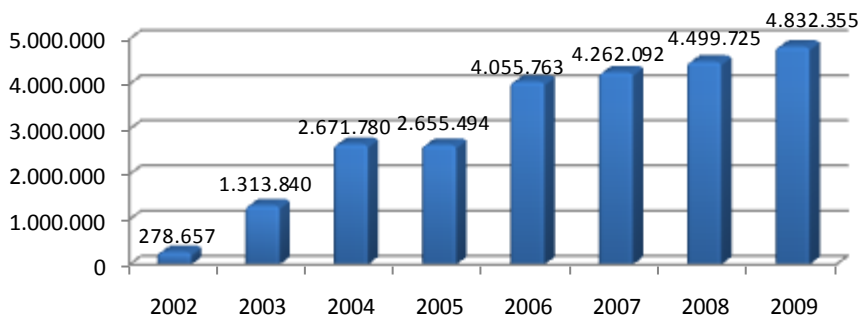
1. Ostvareni efekti upravljanja koncesijama u periodu 2002-2009 godina

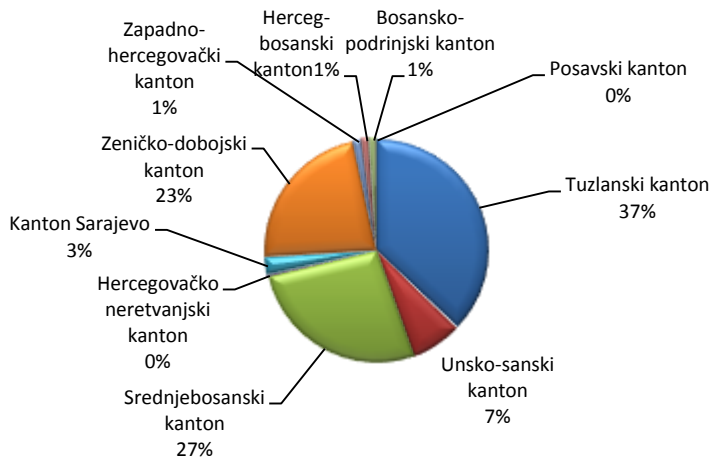
Na federalnom nivou u posmatranom periodu nisu ostvareni efekti od koncesija pošto nema zaključenih koncesionih ugovora kao ni ugovora zaključenih po članu 37. Zakona o koncesijama FBiH. Efekti od upravljanja koncesijama na nivou kantona u periodu od 2002. do 2009. godine prikazani su u narednoj tabeli (detaljnije u Prilogu broj 8 Uplaćena koncesiona naknada u Budžet kantona).

Tabela broj: Uplaćena koncesiona naknada u Budžet kantona

Kanton	Koncesiona naknada uplaćena u budžet u periodu od 2002 do 2009.godine u KM
Tuzlanski kanton	9.115.027
Unsko-sanski kanton	1.820.523
Srednjobosanski kanton	6.588.075
Hercegovačko-neretvanski kanton	61.153
Kanton Sarajevo	618.151
Zeničko-dobojski kanton	5.549.239
Zapadno-hercegovački kanton	321.769
Hercegbosanski kanton	254.392
Bosansko-podrinjski kanton	239.109
Posavski kanton	2.268
Ukupno	24.569.706

U posmatranom periodu u Budžet su uplaćene koncesione naknade u iznosu od 24.569.706 KM. Na osnovu analize podataka konstatovano je da je u 2009. godini došlo do pada naplate koncesione naknade u tri kantona i to Unsko-sanskom, Srednjobosanskom i Zeničko-dobojskom kantonu. Posebno je to problematično za Unsko-sanski kanton jer je pad u naplati koncesione naknade iskazan i u 2008. i 2009. godini. U nastavku teksta daju se grafički prikazi uplaćene koncesione naknade po godinama i učešće kantona u strukturi koncesione naknade.

2 Procjena efekata u oblasti eksploatacije mineralnih sirovina

Procjena efekata prikazana je kroz dodijeljene koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina, a razlozi koji su uticali na opredjeljenje za izbor uzorka vezani su za slijedeće:

- dodijeljene koncesije iz ove oblasti učestvuju sa 43% u ukupno odobrenim koncesijama i imaju najveći broj zaključenih koncesionih ugovora,

- koncesije iz ove oblasti učestvuju sa 89 % u ukupno uplaćenim koncesionim naknadama (detaljnije Prilog broj 8),

- postoje privredni subjekti koji nelegalno eksploatišu mineralne sirovine ili imaju odobrenja za eksploataciju istih, a nisu potpisala koncesione ugovore i ne plaćaju koncesionu naknadu¹³⁶.

Federalna statistika evidentira podatke o eksploataciji mineralnih sirovina i to na eksploataciju uglja i na eksploataciju ostalih ruda i kamena. Statistički podaci su dati za 2008. godinu pa je procjena efekata kod eksploatacije mineralnih sirovina urađena za tu godinu.

a) Eksploatacija uglja

Na području Federacije registrovano je 17 preduzeća u oblasti eksploatacije uglja. U Tuzlanskom kantonu potpisana su tri koncesiona ugovora za eksploataciju lignita i mrkog uglja na pet godina i jedan ugovor za istraživanje na godinu dana. U Hercegovskom kantonu potpisana su dva koncesiona ugovora za treset na 30 godina. U ostalim kantonima nisu potpisani koncesioni ugovori vezani za eksploataciju uglja. Procjena je da su godišnji efekti od upravljanja koncesijama kod eksploatacije uglja manji za 1.419.154 KM, što prikazujemo u narednoj tabeli.

¹³⁶ Iz izvještaja komisija za koncesije, Federalne inspekcije i izjava odgovornih osoba u nadležnim ministarstvima kantona i Federacije

Tabela broj : Procjena efekata u oblasti eksploatacije uglja za 2008. godinu

Naziv	podaci
Broj registrovanih preduzeća iz oblasti vađenje uglja ¹³⁷	17
Broj koncesionih ugovora ¹³⁸	6
Proizvodnja uglja u 2008. godinu ¹³⁹	6.760.899 tona
Koncesiona naknada u 2008. godini ¹⁴⁰	2.637.385 KM
Procjena iznosa koncesione naknade na bazi godišnje proizvodnje*	4.056.539 KM
Procjena gubitka (razlika naplaćene koncesione naknade i procjene)	-1.419.154 KM

* prosječna koncesiona naknada 0,60 KM/tona uglja u Tuzlanskom kantonu

b) Eksploatacija ostalih mineralnih sirovina

Na području Federacije registrovano je 197 preduzeća u oblasti eksploatacije ostalih mineralnih sirovina. Kantoni su dodjelili 125 koncesija (110 ugovora za eksploataciju i 15 ugovora za istraživanje). Prema izvještajima Federalne uprave za inspeksijske poslove¹⁴¹ na području Federacije od strane Federalnog ministarstva za energetiku, rudarstvo i industriju izdato je 132 odobrenja za kamenolome u kojima se vrši istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina, a odnose se na 110 preduzeća. (Detaljnije prilog broj 9- Pregled privrednih subjekata u oblasti mineralnih sirovina).

Takođe, postoje privredni subjekti koji imaju odobrenja za eksploataciju ostalih mineralnih sirovina, a nisu potpisala koncesione ugovore i ne plaćaju koncesionu naknadu. Prema izvještajima Federalne uprave za inspeksijske poslove i izjavama nadležnih iz kantona evidentno je da postoji više od 100 preduzeća koja nelegalno eksploatišu mineralne sirovine i ne plaćaju koncesionu naknadu i u procjeni nisu obuhvaćeni. Procjena je da su godišnji efekti od upravljanja koncesijama kod eksploatacije ostalih mineralnih sirovina manji za 1.884.349 KM, što prikazujemo u narednoj tabeli.

Tabela broj : Procjena efekata u oblasti eksploatacije ostalih mineralnih sirovina za 2008.godinu

Naziv	Podaci
Broj registrovanih preduzeća iz oblasti vađenje ostalih ruda i kamena ^{142*}	129
Broj koncesionih ugovora ¹⁴³	125
Proizvodnja ostalih ruda i kamena u 2008. godinu u tonama ¹⁴⁴	5.271.906 tona
Koncesiona naknada u 2008. godinu	1.278.795 KM
Procjena iznosa koncesione naknade na bazi proizvodnje**	3.163.144 KM
Procjena gubitka(razlika naplaćene koncesione naknade i procjene)	- 1.884.349 KM

*Napomena: osnovna djelatnost nekih preduzeća nije iz oblasti vađenja ruda i kamena, već iz oblasti građevinarstva a imaju svoje kamenolome u kojima vrše eksploataciju i ti podaci nisu prikazani

** prosječna koncesiona naknada 0,60 KM/tona u TK¹⁴⁵

¹³⁷ Podaci AFIP

¹³⁸ Podaci kantoni

¹³⁹ Podaci Federalnog zavoda za statistiku

¹⁴⁰ Izvještaj Komisije za koncesije Tuzlanskog kantona za 2008. godinu

¹⁴¹ Izvještaji Federalne uprave za inspeksijske poslove

¹⁴² Podaci AFIP

¹⁴³ Podaci kantoni

¹⁴⁴ Podaci Federalni zavod za statistiku

¹⁴⁵ Izvještaj Komisije za koncesije Tuzlanskog kantona za 2008. godinu

---

---

c) Ukupni efekti u oblasti eksploatacije mineralnih sirovina

Na osnovu podataka o eksploataciji mineralnih sirovina za 2008. godinu procijenjeno je da u ovoj oblasti kantoni nisu naplatili godišnje koncesione naknade u iznosu 3.303.503 KM. Naglašavamo da su godišnji gubici veći nego što je procijenjeno zbog postojanja više od 100 nelegalnih kamenoloma na području Federacije¹⁴⁶, da je potpisan 131 koncesioni ugovor, da nisu potpisani koncesioni ugovori sa svim privrednim subjektima koja u obavljanju svojih djelatnosti koriste prirodna bogatstva na osnovu ranije izdatih dozvola i da istovremeno postoje značajne kapitalne investicije u oblasti izgradnje infrastrukture, gdje se te mineralne sirovine koriste.

Prema procjeni eksperata postignuti efekti kod eksploatacije mineralnih sirovina mogli biti godišnje oko 10. miliona KM¹⁴⁷, ako bi se sa svim subjektima koja imaju odobrenja za eksploataciju mineralnih sirovina zaključili koncesioni ugovori. Ako bi se ugovori potpisali i sa onima koji nelegalno eksploatišu ovu sirovinu izbjegla bi se i nelojalna konkurencija koja je prisutna u ovoj oblasti¹⁴⁸.

---

¹⁴⁶ Izvještaji Federalne uprave za inspekcijske poslove i izvještaji nadležnih u kantonima

¹⁴⁷ Izjave eksperata za oblast eksploatacije mineralnih sirovina i utroška istih na području Federacije BiH

¹⁴⁸ Izjave koncesionara i nadležnih u institucijama na nivou kantona

PRIOLOG BROJ 8
Uplaćena ukupna koncesiona naknada u budžet u periodu 2002-2009.godine iskazan u KM

Naziv kantona	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	Ukupno
Tuzlanski kanton	134.388	240.192	690.605	516.318	1.739.371	1.888.293	1.727.499	2.178.361	9.115.027
Unskosanski kanton	130.585	130.025	172.129	172.586	393.651	477.771	210.897	132.879	1.820.523
Srednjobosanski kanton	3.624	695.051	911.968	988.051	959.327	1.038.631	1.032.636	958.787	6.588.075
Hercegova.-neretvanski kanton ¹⁴⁹					10.000			51.153	61.153
Kanton Sarajevo			3.568	74.987	67.837	71.853	158.846	241.060	618.151
Zeničkodobojski kanton		223.572	823.315	817.162	831.303	658.377	1.200.656	994.854	5.549.239
Zapadnohercegovački kanton	10.060	25.000	46.093	23.340	30.985	62.182	55.854	68.255	321.759
HBŽ- Kanton 10 Livno						47.169	95.679	111.544	254.392
Bosanskopodrinjski kanton			24.102	63.050	23.289	17.816	17.658	93.194	239.109
Županija Posavska								2.268	2.268
UKUPNO	278.657	1.313.840	2.671.780	2.655.494	4.055.763	4.262.092	4.499.725	4.832.355	24.569.706

Iznos sredstava koji se odnosi na koncesionu naknadu iz oblasti eksploatacije mineralnih sirovina iskazan u KM

Naziv kantona	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	Ukupno
Tuzlanski kanton	133.388	235.692	690.305	493.318	1.689.860	1.657.676	1.500.289	1.908.647	8.309.175
Unskosanski kanton	130.585	127.781	171.679	145.795	337.128	451.152	182.667	106.397	1.653.184
Srednjobosanski kanton	3.624	695.051	785.372	850.553	796.741	869.356	855.003	685.735	5.541.435
Hercegova.-neretvanski kanton					10.000		-	51.153	61.153
Kanton Sarajevo						4.207	91.144	166.685	262.036
Zeničkodobojski kanton		219.572	823.315	817.162	830.723	645.289	1.188.294	986.651	5.511.006
Zapadnohercegovački kanton	5.000	10.000	4.706	11.329	9.673	44.055	29.608	55.033	169.404
HBŽ- Kanton 10 Livno						47.169	69.175	92.631	208.975
Bosanskopodrinjski kanton							-	75.000	75.000
Županija Posavska							-		
UKUPNO	272.597	1.288.096	2.475.377	2.318.157	3.674.125	3.718.904	3.916.180	4.127.932	21.791.336

¹⁴⁹Za Hercegovačko-neretvanski kanton nisu dostavljeni podaci, a ovo su samo podaci općine Konjic

PRILOG BROJ 9

PREGLED PRIVREDNIH SUBJEKATA U OBLASTI MINERALNIH SIROVINA

Rb	Naziv	Broj privrednih subjekata registrovanih za obavljanje eksploatacije mineralnih sirovina ¹⁵⁰	Broj preduzeća koja imaju zaključene koncesione ugovore	Kamenolomi koji imaju odobrenja za istraživanje i eksploataciju izdatu od strane Federalnog ministarstva energetike, rudarstva i industrije ¹⁵¹	Broj kamenoloma u kojima se vrši eksploatacija mineralnih sirovina bez odobrenja ili zaključenog koncesionog ugovora ¹⁵²
1.	Tuzlanski kanton	26	13 ¹⁵³	15 (dvanaest preduzeća)	9
2.	Unsko-sanski kanton	13	23	34 (trideset četiri preduzeća)	29
3.	Srednjobosanski kanton	11	38	30 (sedamnaest preduzeća)	22
4.	Hercegovačko-neretvanski kanton	24	2	19 (petnaest preduzeća)	25 ¹⁵⁴
5.	Kanton Sarajevo	8	3	14 (deset preduzeća)	5
6.	Zeničko-dobojski kanton	12	16	12 (jedanaest preduzeća)	7
7.	Zapadnohercegovački kanton	9	14	2 (dva preduzeća)	Nemamo podataka
8.	HBŽ- Kanton 10 Livno	7	11 ¹⁵⁵	3 (tri preduzeća)	Nemamo podataka
9.	Bosansko-podrinjski kanton	1	6	3 (dva preduzeća)	Nemamo podataka
10.	Posavski kanton	8	-	-	Nemamo podataka
	UKUPNO	197	126	132 (110 preduzeća)	97*

* Podaci za kamenolome u kojima se vrši eksploatacija mineralnih sirovina bez odobrenja ili zaključenog koncesionog ugovora nisu potpuni jer prema nekim saznanjima iz okruženja taj broj je puno veći.

¹⁵⁰ Podaci o registrovanim preduzećima za vađenje ostalih ruda i kamena u Poreskoj upravi dobiveni iz AFIP-a

¹⁵¹ Preduzeće može imati više odobrenja jer su ista vezana za lokacije

¹⁵² Podaci Federalne uprave za inspeksijske poslove vezani za kamenolome u kojima se vrši eksploatacija mineralnih sirovina bez odobrenja i prema izjavama odgovornih iz resornih ministarstava kantona

¹⁵³ Tri ugovora zaključena sa rudnicima uglja u Tuzlanskom kantonu

¹⁵⁴ Kamenolomi u kojima se vrši eksploatacija mineralnih sirovina bez odobrenja prema izjavama odgovornih iz resornih ministarstava kantona

¹⁵⁵ Dva ugovora zaključena za eksploataciju uglja u HBŽ- Kanton10 Livno